
Activiteitenverslag 2023

Dienst Vreemdelingenzaken

Dit activiteitenverslag is een realisatie van de Algemene Directie [Dienst Vreemdelingenzaken](#).

Voor elke opmerking, suggestie of bijkomende vraag kan u zich richten tot de Algemene Directie Dienst Vreemdelingenzaken, Pachecolaan 44 1000 Brussel,
Tel.: +32 (0)2/488 80 00
E-mail: infodesk@ibz.fgov.be.

Het verslag kan in het Nederlands en het Frans geraadpleegd worden op de website www.dofi.fgov.be.

Verantwoordelijke uitgever: Freddy ROOSEMONT

Inhoudstafel

1	Voorwoord	4
2	Toegang en Verblijf	5
2.1	Kort verblijf	5
2.1.1	Visum	5
2.1.2	Voorafgaande raadpleging van de centrale autoriteiten van de lidstaten	8
2.1.3	Verbintenis tot tenlasteneming (bijlage 3bis)	8
2.1.4	Verblijf	9
2.2	Gezinshereniging	9
2.2.1	Visum	9
2.2.2	Verblijf gezinshereniging	14
2.3	Lang verblijf (niet-EU)	15
2.3.1	Aanvragen voor een machtiging tot verblijf ingediend in het buitenland, uitgezonderd gezinshereniging (Visa D)	15
2.3.2	Aanvragen voor machtiging tot verblijf ingediend in België en behandeld door de DVZ	16
2.3.3	Academische migratie	17
2.3.4	Economische migratie	18
2.3.5	Humanitaire visa	20
2.3.6	Aanvragen tot verlenging van het verblijf	21
2.4	Onderdanen van de Europese Unie	22
2.4.1	Verblijfsaanvragen	22
2.4.2	Weigering van verblijf (bijlage 20 van het KB van 8 oktober 1981)	22
2.4.3	Einde verblijf (bijlage 21 van het KB van 8 oktober 1981)	23
2.4.4	Verwerking van de informatiegegevens die door de POD Maatschappelijke Integratie worden doorgestuurd en de schrappingsadviezen die door het RSVZ worden doorgestuurd	23
2.5	Naturalisaties	24
2.6	Ondersteuning van de externe partners (gemeenten)	24
3	Kwetsbare personen	25
3.1	Slachtoffers van mensenhandel en -smokkel	25
3.1.1	Binnenkomende aanvragen	25
3.1.2	Beslissingen	25
3.2	Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV)	26
3.3	Uitzonderlijk verblijf	27
3.3.1	Humanitaire redenen	27
3.3.2	Medische redenen	31
4	Internationale bescherming	34
4.1	Registratie van verzoeken om internationale bescherming	34
4.2	Interviews	35
4.3	Dublin	36
4.3.1	Versnelde procedure en Open Centrum van Zaventem	40
4.4	Printrak	43
4.5	Opvolging	44
4.6	Administratie	46
4.7	Tijdelijke bescherming	47
5	De strijd tegen de irreguliere migratie	50

5.1	Controle aan de Schengenbuitengrenzen	50
5.1.1	Beslissingen tot terugdrijving aan de grens	50
5.1.2	Beslissingen tot het verlenen van toegang tot het grondgebied	52
5.1.3	Transitfaciliteiten voor IOM-passagiers	52
5.1.4	Toestemming voor transits van gerepatrieerde personen	52
5.1.5	Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen	53
5.2	Controle op het grondgebied	53
5.2.1	Intercepties	53
5.2.2	Behandeling van de overnames door België	55
5.2.3	Gedetineerden	55
5.2.4	Beslissingen tot beëindiging van verblijf om redenen van openbare orde of nationale veiligheid	56
5.3	Signaleringen in de ANG en het SIS	58
5.3.1	Signaleringen in de ANG	58
5.3.2	Signaleringen in het SIS	58
5.3.3	Intrekking signalementen in de ANG en het SIS	59
5.3.4	Herziening van de signaleringen	59
5.3.5	De uitwisseling van informatiegegevens inzake gesignaleerde vreemdelingen	59
5.3.6	Uitwisseling van gegevens in het kader van het toegangsrecht	60
5.3.7	Raadplegingen ANG	60
6	Terugkeer	61
6.1	Alternatieven voor detentie	61
6.1.1	De afdeling Alternatieven voor Detentie	61
6.1.2	Terugkeerbegeleiding gedetineerden	67
6.1.3	De community based open woonunits	68
6.2	Opvolging BGV	71
6.3	Identificatie en verwijderingen	73
6.3.1	Identificatie	73
6.3.2	De cel artikel 3 EVRM	77
6.3.3	Verwijderingen	78
6.4	De gesloten centra	86
6.4.1	Inschrijvingen en verwijderingen uit de gesloten centra	86
6.4.2	Detailoverzicht van de uitschrijvingen uit de gesloten centra	86
6.4.3	Capaciteit van de centra	87
6.4.4	Gemiddeld aantal bewoners	87
6.4.5	Verblijfsduur	87
6.4.6	Beheer van de centra	88
6.4.7	Bewonersvervoer	88
7	De strijd tegen misbruik	94
7.1	Samenwerking met de partners	94
7.2	Schijnhuwelijken en valse verklaringen van samenwoning	94
7.3	Schijnerkenningen van kinderen (wet 19.07.2017)	95
7.4	Strijd tegen radicalisme	95
7.5	Analyses van de irreguliere migratiestromen en -fenomenen	96
8	Geschillen	97
8.1	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, Raad van State en rechtbanken van de rechterlijke macht	98
8.2	HJEU, Grondwettelijk Hof en EHRM	98

9	Internationale samenwerking en vertegenwoordiging	100
9.1	Multilateraal	100
9.2	Bilateraal	101
10	Reglementering	104
11	Corporate Management	106
11.1	Archief	106
11.2	Register	106
11.3	Ontwikkeling Databanken	106
11.4	eMigration	108
11.5	Vervoer	108
11.6	Infodesk	109
11.7	P&O	109

1 Voorwoord

Het activiteitenverslag van de Dienst Vreemdelingenzaken werd de laatste jaren steeds verder uitgebreid om zoveel mogelijk data over migratie publiek beschikbaar te maken. We voeden het publieke debat zo met correcte cijfers en feiten.

Twee evoluties vallen op in dit verslag van 2023. Ten eerste neemt het aantal verblijfsaanvragen verder toe. Zo werden vorig jaar 189.000 visumaanvragen ingediend voor een kort verblijf, tegenover 143.000 in 2022. Dat aantal blijft evenwel onder het niveau van voor de coronapandemie. Verder waren er 27.411 aanvragen voor een gecombineerde vergunning of de verlenging daarvan om in ons land te werken, tegenover 24.365 aanvragen in 2022. 1.927 buitenlandse studenten en onderzoekers dienden dan weer een aanvraag in voor een 'zoekjaar' om na hun studies of onderzoek tijd te hebben om werk te zoeken in ons land.

Om te zorgen voor een correcte en efficiënte behandeling van het groter wordende volume aan dossiers, wordt ingezet op digitalisering, bijkomend personeel en een ketenaanpak die voorziet in een nauwere samenwerking tussen de verschillende asiel- en migratiediensten.

Een andere evolutie is het aanklappend terugkeerbeleid waarvan de resultaten zich laten optekenen in de cijfers. Personen die het land moeten verlaten worden individueel opgevolgd. Daarbij wordt zoveel mogelijk ingezet op vrijwillige terugkeer, wanneer dat niet lukt wordt voor gedwongen terugkeer gekozen.

ICAM-begeleiders die personen in onwettig verblijf opvolgen voerden vorig jaar bijna 4.000 gesprekken. Ruim 300 huisbezoeken vonden plaats bij personen die niet ingingen op een uitnodiging tot gesprek. Die opvolging leidde tot meer vrijwillige terugkeer. 3.107 mensen in onwettig verblijf keerden in 2023 vrijwillig terug. Ook de gedwongen terugkeer nam toe voor het derde jaar op rij. 3.383 personen keerden gedwongen terug en 1.843 personen werden teruggestuurd vanaf de grens.

Prioriteit wordt gegeven aan de terugkeer van mensen die criminele feiten hebben begaan of veelvuldig voor overlast zorgen. In de gevangnissen werd de afgelopen jaren ingezet op grondige begeleiding van personen in onwettig verblijf met het oog op terugkeer na hun vrijlating. Het aantal terugkeerbegeleiders werd daarvoor met 16 opgedreven tot 21. In totaal voerden zij in 2023 4.895 gesprekken. 1.428 gedetineerden werden na hun vrijlating teruggestuurd.

Naast terugkeer naar herkomstlanden, wordt ook ingezet op terugkeer van asielzoekers naar lidstaten waar zij al een asielprocedure hebben lopen. Om de druk op het opvangnetwerk te verlichten, wordt sinds augustus 2022 ingezet op een versnelde Dublinprocedure van 36 dagen en werd een specifiek opvangcentrum opgericht in Zaventem. Met succes, in 2023 werden 1.241 personen overgedragen aan de bevoegde lidstaat – het hoogste aantal sinds 2016.

Ik wens alle betrokken medewerkers uitdrukkelijk te bedanken voor het uitgebreide naslagwerk dat dit activiteitenverslag opnieuw is geworden.

Nicole de Moor, staatssecretaris voor asiel en migratie

2 Toegang en Verblijf

2.1 Kort verblijf

Een kort verblijf is een verblijf waarvan de maximale duur niet langer mag zijn dan 90 dagen binnen elke periode van 180 dagen. Het gaat, onder andere, om een verblijf in het kader van een familie- of vriendenbezoek, een toeristisch verblijf of een reis van professionele, commerciële, sportieve of culturele aard.

De DVZ behandelt de aanvragen voor een visum kort verblijf. De DVZ raadpleegt eveneens de andere Schengenstaten vooraleer een visum wordt afgegeven aan onderdanen van bepaalde derde landen en hij geeft ook een antwoord aan de andere Schengenstaten die België raadplegen vooraleer ze een visum afgeven aan onderdanen van bepaalde derde landen.

De DVZ controleert de verbintenissen tot tenlasteneming (bijlage 3bis van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981).

De DVZ onderzoekt de aanvragen tot verlenging van verblijf van een vreemdeling die het grondgebied niet kan verlaten voor het verstrijken van het kort verblijf omwille van ernstige persoonlijke redenen, overmacht of humanitaire redenen.

De DVZ controleert of de vreemdelingen het grondgebied na afloop van de toegestane periode van kort verblijf daadwerkelijk verlaten. In voorkomend geval betekent hij een bevel om het grondgebied te verlaten en controleert hij of de vreemdeling het grondgebied binnen de opgegeven termijn verlaten heeft.

2.1.1 *Visum*¹

Visumaanvragen die gericht worden aan België

De Belgische diplomatieke en consulaire posten ontvangen de visumaanvragen voor een kort verblijf in België. Daarnaast kan er in bepaalde gevallen aan de Belgische Schengenbuitengrens ook een visum worden afgeleverd².

Krachtens de vertegenwoordigingsovereenkomsten tussen België en andere Schengenstaten, ontvangen de Belgische posten in bepaalde landen ook de visumaanvragen voor een kort verblijf in een andere Schengenstaat. Omgekeerd worden de visumaanvragen voor een kort verblijf in België in bepaalde landen door een andere Schengenstaat ontvangen en behandeld. Deze aanvragen zijn niet opgenomen in de onderstaande cijfers.

¹ De gegevens in dit rapport (bron: FOD Binnenlandse Zaken – DVZ) over de visumaanvragen verschillen van de voorheen gebruikte cijfers (bron: FOD Buitenlandse Zaken). Behalve het gebruik van een andere gegevensbron, worden, in tegenstelling tot voorheen, de visumaanvragen voor een verplaatsing waarvan de bestemming niet België is (vertegenwoordiging andere Schengen lidstaat) niet opgenomen en de visumaanvragen ingediend aan de Belgische buitengrenzen van de Schengenzone worden wel opgenomen.

² Voor visa aan de grens zie: 5.1.2

Visumaanvragen voor België ingediend bij een Belgische post of aan de grens				
Jaar	Nationaliteit	Aanvragen	Akkoorden	Weigeringen
2021	India	8.595	7.377	615
	Filipijnen	7.643 ³	7.270	158
	Congo (DR)	3.445	2.292	726
	Turkije	2.607	1.508	524
	Rusland	2.535	2.109	230
	Andere	23.920	15.188	5.210
	Totaal	48.745	35.744	7.463
2022	India	25.083	21.432	2.989
	Filipijnen	10.773 ⁴	9.989	524
	Congo (DR)	10.638	7.645	2.601
	Marokko	10.635	6.143	3.341
	Turkije	7.710	4.877	2.449
	Andere	78.507	51.703	22.381
	Totaal	143.346	101.789	34.285
2023	India	33.984	29.807	3.637
	China	22.146	20.335	652
	Marokko	14.173	9.069	5.260
	Congo (DR)	11.954	9.328	2.642
	Filippijnen	10.669 ⁵	9.812	610
	Andere	96.154	64.135	29.793
	Totaal	189.080	142.486	42.594

Meest voorkomende reisdoelen			
Reisdoel	2021	2022	2023
Toeristische reis	7.647	45.248	63.536
Familiebezoek	9.266	31.773	40.524
Zakenreis	3.967	15.178	22.861
Zeeman	10.028	13.790	16.756
Beroepsreis	4.594	11.651	15.292
Vriendenbezoek	1.744	5.316	6.320
Officiële reis	1.642	4.643	4.797
Conferentie / Seminarie / Colloquium	353	3.039	4.262
Stage / opleiding	1.033	2.714	3.050
Culturele manifestatie	576	1.832	2.512
Andere	7.895	8.162	9.170
Totaal	48.745	143.346	189.080

Het totaal aantal beslissingen (akkoord + weigering) dat gedurende een jaar werd genomen, is niet gelijk aan het aantal ingediende aanvragen. Een aanvraag wordt immers niet noodzakelijk afgesloten in het jaar waarin ze wordt ingediend.

De Belgische ambassades en consulaten zijn gemachtigd om het visum af te geven wanneer de aanvrager, met documenten, aantoont dat hij aan de voorwaarden voor binnenkomst in de Schengenruimte voldoet.

³ waarvan 5.162 door zeelui

⁴ waarvan 7.525 door zeelui

⁵ waarvan 6.197 door zeelui

Tijdens een normaal jaar behandelen de posten ongeveer 80% van de visumaanvragen voor een kort verblijf (onderzoek en afgifte van het visum).

De beslissing om een visum te weigeren, wordt daarentegen steeds door de DVZ genomen en gemotiveerd. De criteria voor het onderzoek van een visumaanvraag en de redenen waarom een visum kan worden geweigerd, zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke visumcode⁶.

De beslissing tot weigering wordt betekend door middel van een standaardformulier dat als bijlage aan de visumcode is toegevoegd.

Door de DVZ behandelde aanvragen

De posten raadplegen de DVZ wanneer het voorgelegde dossier het niet mogelijk maakt om het visum af te geven. Dit is het geval wanneer de aanvraag niet voldoet aan één of meer voorwaarden voor binnenkomst in de Schengenruimte, of wanneer de post twijfelt over een bepaald element van het dossier en van mening is dat een grondig onderzoek van de aanvraag noodzakelijk is. De posten raadplegen de DVZ ook wanneer de aanvrager geseind staat (veiligheidsrisico).

De beslissing om een visum te weigeren, wordt steeds door de DVZ genomen. Daarom is het aantal beslissingen tot weigering die door de DVZ worden genomen veel hoger dan het aantal positieve beslissingen.

De toename van het aantal visumaanvragen bij de Belgische diplomatieke posten brengt een belangrijke toename van het aantal raadplegingen van de DVZ met zich mee. De redenen waarom een visumaanvraag kan worden geweigerd zijn vastgelegd in artikel 32 van de visumcode. De DVZ houdt geen statistieken bij die gebaseerd zijn op de reden van een weigering, omdat er over het algemeen meerdere redenen zijn. De weigeringsbeslissingen zijn in de meeste gevallen gemotiveerd door één of meerdere van de volgende motieven: geen of onvoldoende bewijs van het doel van het verblijf, van de financiële dekking van het verblijf of van de intentie van de verzoeker om het Schengengrondgebied te verlaten voor het verstrijken van het visum (terugkeergaranties).

Aantal definitieve beslissingen genomen door de DVZ⁷					
Jaar	Nationaliteit	Aantal	Akkoord	Weigering	Zonder voorwerp⁸
2021	Congo (DRC)	390	260	1.403	49
	Rwanda	147	116	508	6
	India	110	104	616	2
	Tunesië	93	40	260	3
	Senegal	90	31	249	3
	Andere	10.921	1.611	4.909	0
	Totaal	11.604	2.062	7.945	63
2022	Congo (DRC)	9.419	1.098	8.107	214
	Marokko	4.046	678	3.294	74
	India	3.650	584	3.048	18
	Nigeria	3.040	232	2.659	149
	Algerije	3.057	450	2.489	28
	Andere	4.872	985	4.014	53
	Totaal	28.084	4.027	23.611	536
2023	Congo (DRC)	9.637	1.193	8.213	231
	Marokko	6.389	902	5.418	69
	India	4.661	891	3.727	43
	Algerije	4.084	680	3.391	13
	Nigeria	3.484	211	3.178	95
	Andere	35.362	5.588	29.059	518
	Totaal	63.617	9.465	52.986	969

⁶ Verordening (EG) Nr. 810/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode.

⁷ In deze beslissingen zitten ook de beslissingen die België neemt in vertegenwoordiging van andere lidstaten.

⁸ Een beslissing 'zonder voorwerp' wordt genomen wanneer de persoon zelf niet meer wenst te reizen of wanneer het reisdoel reeds voorbij is (vb. artiest die komt voor een cultureel evenement dat al voorbij is).

2.1.2 Voorafgaande raadpleging van de centrale autoriteiten van de lidstaten

Overeenkomstig **artikel 22** van de gemeenschappelijke visumcode kan een Schengenstaat eisen dat hij in het kader van het onderzoek van de visumaanvraag van een vreemdeling die een onderdaan is van een in de bijlage 16 van de code vermeld land, wordt geraadpleegd door een andere Schengenstaat. De geraadpleegde staat moet zijn antwoord zo snel mogelijk, en ten laatste 7 kalenderdagen na de datum van de raadpleging, geven.

Overeenkomstig **artikel 25** van de gemeenschappelijke visumcode kan een Schengenstaat, om de beschreven redenen en in de beschreven situaties, een visum met territoriaal beperkte geldigheid afgeven. Deze staat moet de andere Schengenstaten daarvan wel op de hoogte brengen.

Overeenkomstig **artikel 31** van de gemeenschappelijke visumcode kan een Schengenstaat eisen in kennis te worden gesteld van de visa die door de andere Schengenstaten worden afgegeven aan de onderdanen van bepaalde derde landen of bepaalde categorieën van onderdanen.

In de hoedanigheid van Belgische centrale autoriteit raadpleegt de DVZ krachtens artikel 22 en wordt hij krachtens dat artikel geraadpleegd, en informeert hij krachtens de artikelen 25 en 31 en wordt hij krachtens die artikelen geïnformeerd. Vervolgens moet de DVZ deze constante stroom van boodschappen tussen de Schengenstaten beheren (controleren of de aanvrager bekend is, de historie van het verblijf controleren, de gegevens registreren, enz.).

Raadplegingen en informatie op basis van de artikelen 22, 25 en 31 van de visumcode				
Jaar		Artikel 22	Artikel 25	Artikel 31
2021	Schengen naar België (IN)	2.761	807	215
	België naar Schengen (OUT)	13.876	451	64.755
2022	Schengen naar België (IN)	9.234	1.329	1.881
	België naar Schengen (OUT)	49.757	1.071	210.433
2023	Schengen naar België (IN)	11.873	666	2.406
	België naar Schengen (OUT)	64.750	2.055	323.805

2.1.3 Verbintenis tot tenlasteneming (bijlage 3bis)

Beschikken over toereikende persoonlijke bestaansmiddelen voor de duur van het beoogd kort verblijf en de terugkeer naar het land van herkomst of verblijf, of de doorreis naar een derde land, is een voorwaarde voor binnenkomst in de Schengenruimte die aan elke vreemdeling wordt opgelegd, ongeacht het feit of hij voor dit kort verblijf al dan niet over een visum moet beschikken. Elke staat heeft het minimumbedrag waarover een vreemdeling voor een kort verblijf op zijn grondgebied persoonlijk moet beschikken, vastgelegd.⁹

Artikel 3bis van de wet van 15 december 1980 stelt een vreemdeling die persoonlijk niet over toereikende persoonlijke bestaansmiddelen beschikt in staat om een verbintenis tot tenlasteneming voor te leggen (bijlage 3bis van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981). Deze verbintenis tot tenlasteneming is echter enkel een bewijs van toereikende bestaansmiddelen indien ze wordt aanvaard door de Belgische diplomatieke of consulaire post waarbij de visumaanvraag wordt ingediend, of door de DVZ.

De DVZ behandelt de aanvragen tot tenlasteneming wanneer de begunstigde een vreemdeling is die is vrijgesteld van de visumplicht of een aan de visumplicht onderworpen vreemdeling die zijn aanvraag richt aan een Schengenstaat die de aanvraag in vertegenwoordiging van België onderzoekt.

De DVZ heeft 930 tenlastenemingen onderzocht voor vreemdelingen die zijn vrijgesteld van de visumplicht en 10.443 tenlastenemingen voor vreemdelingen waarvan de visumaanvraag wordt behandeld door een andere Schengenlidstaat.

De garant is, samen met de ten laste genomen persoon, hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de kosten van het verblijf, de gezondheidszorgen en de repatriëring, gedurende een periode van twee jaar, vanaf de dag waarop deze persoon de Schengenruimte legaal binnengekomen is. Indien van toepassing, gaan de staat en het bevoegde OCMW over tot terugvordering van de kosten.

⁹ Voor een kort verblijf in België moet een vreemdeling op zijn minst over € 95 per dag, indien men in een hotel verblijft, en € 45 per dag, indien men bij een particulier verblijft, beschikken.

Omdat er (nog) geen databank van de garanten bestaat die toegankelijk is voor de OCMW's, wendt het OCMW dat medische kosten gedragen heeft voor een vreemdeling in kort verblijf zich tot de DVZ. Deze verifieert het bestaan van een tenlasteneming en geeft de gegevens van de garant door aan het OCMW. Een databank garanten is in ontwikkeling zodat OCMW's in de toekomst zelf deze informatie kunnen raadplegen.

Aanvragen tot tenlasteneming die door de DVZ werden behandeld	
2021	4.454
2022	12.058
2023	11.373

Vragen om informatie van de OCMW's die door de DVZ werden behandeld	
2021	1.280
2022	2.034
2023	1.968

2.1.4 Verblijf

De DVZ controleert of de onderdanen van derde landen die tot een kort verblijf in België zijn gemachtigd en die hun aankomst overeenkomstig artikel 5 van de wet van 15 december 1980 hebben aangegeven het grondgebied na afloop van dit kort verblijf hebben verlaten. In voorkomend geval geeft hij een bevel om het grondgebied te verlaten en vervolgens geeft hij de opdracht om een opvolgingsonderzoek uit te voeren op het opgegeven verblijfsadres.

De DVZ behandelt ook de aanvragen voor de verlenging van het verblijf van vreemdelingen die het grondgebied na afloop van het toegestane kort verblijf niet kunnen verlaten.

Aantal onderzochte dossiers	
2021	9.283
2022	9.918
2023	9.720

2.2 Gezinshereniging

Deze procedure maakt het mogelijk om in België een gezinscel te vormen of te herenigen. Bepaalde familieleden van een Belg die zijn recht op vrij verkeer niet heeft uitgeoefend overeenkomstig het Unierecht, of van een onderdaan van een derde land die wettelijk in België verblijft, kunnen deze Belg of deze onderdaan van een derde land (de gezinshereniger), onder bepaalde voorwaarden, begeleiden of vervoegen in België. Voor de familieleden van een burger van de Europese Unie of een geassocieerd land (IJsland, Lichtenstein, Noorwegen en Zwitserland) en van een Belg die gebruik maakt of gebruik gemaakt heeft van zijn recht op vrij verkeer, worden gunstigere bepalingen toegepast (binnenkomstvisum).¹⁰

2.2.1 Visum

2.2.1.1 Visum D¹¹

De familieleden van een Belg die zijn recht op vrij verkeer niet heeft uitgeoefend, of van een onderdaan van een derde land die wettelijk in België verblijft, moeten een visum D (nationaal visum lang verblijf) aanvragen bij de voor de verblijfplaats bevoegde Belgische diplomatieke of consulaire post en in het buitenland op de beslissing wachten.

¹⁰ Richtlijn 2004/38/CE van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden.

¹¹ De gegevens in dit rapport (bron: FOD Binnenlandse Zaken – DVZ) verschillen van de voorheen gebruikte cijfers (bron: FOD Buitenlandse Zaken).

In bepaalde gevallen zijn de posten gemachtigd om het visum af te geven, indien alle voorwaarden voor de gezinshereniging zijn vervuld. De beslissing om een visum te weigeren wordt daarentegen steeds door de DVZ genomen.

In bepaalde gevallen die op de website van de DVZ worden beschreven, aanvaardt de DVZ om een aanvraag tot herziening van een beslissing tot weigering te onderzoeken.

Aanvragen voor een visum D met het oog op een gezinshereniging die aan België worden gericht (artikelen 10, 10bis en 40ter van de wet van 15/12/1980)

Meest voorkomende nationaliteiten				
Jaar	Nationaliteiten	Aanvragen	Akkoorden	Weigeringen
2021	Marokko	2.228	1.777	574
	India	1.624	1.542	50
	Palestina	1.278	664	41
	Afghanistan	1.246	1.072	237
	Syrie	1.171	1.099	100
	Andere	12.247	9.098	2.400
	Totaal	19.794	15.252	3.402
2022	Marokko	2.612	1.807	534
	India	2.175	1.856	68
	Afghanistan	2.085	711	402
	Syrië	1.709	965	104
	Turkije	1.681	1.093	264
	Andere	13.234	9.469	2.434
	Totaal	23.496	15.901	3.806
2023	Syrië	3.694	2.458	184
	Afghanistan	3.615	1.408	1.228
	Marokko	2.641	2.019	574
	India	1.809	1.934	63
	Turkije	1.578	1.239	345
	Andere	13.733	9.691	3.458
Totaal	27.070	18.749	5.852	

We stellen een nieuwe opmerkelijke stijging vast van de visumaanvragen (+ 3.574 t.o.v. 2022 en + 7.276 t.o.v. 2021) met een sterk aandeel van Syrië (+1.985) en Afghanistan (+1.530) omdat vele onderdanen van deze landen de laatste jaren het vluchtelingenstatuut of de subsidiaire bescherming hebben verworven en hun familie wensen te herenigen. Voor Afghanistan stellen we een hoog aantal weigeringen onder voorbehoud van een DNA test vast. De bewijzen van verwantschap in deze dossiers zijn immers vaak zeer zwak. De aanvragen gezinshereniging door Indiërs betreffen hoofdzakelijk familieleden van een werknemer toegelaten tot een beperkt verblijf in België (1.297).

Door de DVZ behandelde aanvragen

Het onderzoek van een visumaanvraag kan leiden tot een definitieve beslissing (het visum wordt toegekend of geweigerd) of een tussentijdse beslissing (vraag om aanvullende documenten of inlichtingen, onderzoeken, vragen om een onderhoud, vragen om een advies aan het parket, enz.).

Door de DVZ behandelde aanvragen								
Jaar	Aanvragen			Beslissingen				
	Visum	Herziening	Totaal	Definitief			Tussentijds ¹²	Totaal
				Akkoord	Weigering	Totaal		
2021	15.655	488	16.143	12.228	5.515	17.743	4.335	22.078
2022	18.442	2.028	20.470	11.079	5.968	17.047	4.197	21.244
2023	21.784	2.634	24.418	14.295	7.491	21.786	6.673	28.459

Het totaal aantal genomen beslissingen (akkoord + weigering) gedurende een jaar komt niet overeen met het aantal ingediende aanvragen. Een aanvraag wordt immers niet noodzakelijk behandeld in het jaar waarin ze werd ingediend.

De stijging van het aantal visumaanvragen met het oog op een gezinshereniging heeft zijn invloed op de werklust van de DVZ: + 3.948 aanvragen, waarvan 3.342 visumaanvragen en 606 verzoeken tot herziening.

Over de weigeringen

De DVZ weigert een visumaanvraag wanneer één of meerdere van de voorwaarden waaraan de erkenning van het recht op gezinshereniging onderworpen is, niet vervuld wordt of worden. Een zelfde beslissing kan op meerdere weigeringsgronden gemotiveerd worden.

Jaar 2021

Geweigerde aanvragen: 5.515 (31,8 % van de beslissingen), waarvan:

- 1.893 (34,3 %) omdat de door de wet van 8 juli 2011 ingevoerde voorwaarden niet vervuld werden, voornamelijk omdat stabiele, regelmatige en toereikende bestaansmiddelen ontbraken (1.039, zijnde 18,8 %);
- 196 (3,6 %) in het kader van de strijd tegen schijnrelaties;
- 3.622 (65,7 %) wegens andere redenen.

De DVZ heeft 7 aanvragen onontvankelijk verklaard omdat de retributie niet betaald werd. 12 aanvragen werden tijdelijk onontvankelijk verklaard omdat de retributie niet volledig betaald werd.

Jaar 2022

Geweigerde aanvragen: 5.968 (34,4 % van de beslissingen), waarvan:

- 2.414 (40,4 %) omdat de door de wet van 8 juli 2011 ingevoerde voorwaarden niet vervuld werden, voornamelijk omdat stabiele, regelmatige en toereikende bestaansmiddelen ontbraken (1500, zijnde 25,1 %);
- 222 (3,7 %) in het kader van de strijd tegen schijnrelaties;
- 3.554 (59,6 %) wegens andere redenen.

De DVZ heeft 10 aanvragen onontvankelijk verklaard omdat de retributie niet betaald werd. 6 aanvragen werden tijdelijk onontvankelijk verklaard omdat de retributie niet volledig betaald werd.

¹² 6.343 verzoeken om documenten en/of informatie en 430 adviezen van het parket.

Jaar 2023

Geweigerde aanvragen : 7.491 (26,3 % van de beslissingen), waarvan :

- 2.245 (30 %) omdat de door de wet van 8 juli 2011 ingevoerde voorwaarden niet vervuld werden, voornamelijk omdat stabiele, regelmatige en toereikende bestaansmiddelen ontbraken (1.622, zijnde 21,7 %) ;
- 209 (2,8%) in het kader van de strijd tegen schijnrelaties;
- 5.037 (67,2 %) wegens andere redenen.

De DVZ heeft 19 aanvragen onontvankelijk verklaard omdat de retributie niet betaald werd. 28 aanvragen werden tijdelijk onontvankelijk verklaard omdat de retributie niet volledig betaald werd.

De weigeringsgraad bij deze beslissingen moet worden gerelativeerd, daar een deel van de weigeringsbeslissingen genomen worden onder voorbehoud van een DNA-test. Na het ontvangen van een positief testresultaat, worden ze omgezet in een positieve beslissing.

DNA-test om een verwantschapsband aan te tonen

De stijging van de aanvragen gezinshereniging met een vreemdeling die internationale bescherming geniet in België, brengt een stijging van het aantal DNA-testen met zich mee om het gebrek aan documenten van de burgerlijke stand of andere documenten die de afstamming bevestigen, te compenseren.

Een DNA-test om tegemoet te komen aan de aanwezigheid van voldoende bewijs van verwantschap wordt het vaakst voorgesteld aan onderdanen van Afghanistan (15,6%), Ghana (15%), Guinée (10,2%), Somalië (9,9%) en Congo (DRC) (8%).

Beroep op een DNA-test die door de DVZ wordt aangeboden					
	Weigering	Weigering onder voorbehoud van een DNA-test	Uitgevoerde tests	Resultaten	
				Positief	Negatief
2021	5.515	1.300	2.257	2.173	84
2022	5.968	2.001	1.826	1.735	91
2023	7.491	2.884	2.404	2.313	91

Aanvragen met het oog op het vervoegen van een vreemdeling met een internationaal beschermingsstatuut

De visumaanvragen met het oog op het vervoegen van een vreemdeling waaraan het vluchtelingenstatuut of de subsidiaire bescherming werd toegekend, worden, zonder uitzondering, door de DVZ behandeld. Hun aantal kent een constante stijging. Het dossier is vaak niet volledig of laattijdig ingediend, waardoor er meer tussenkomsten (in het algemeen meerdere per aanvraag) zijn vereist, wat de werklast verhoogt.

Aanvragen voor het vervoegen van een beschermde vreemdeling						
Jaar	Aanvragen			Beslissingen		
	Vluchtelingenstatus	Subsidiaire bescherming	Totaal	Akkoorden	Weigeringen	Totaal
2021	3.755	1.049	4.804	2.977	1.766	4.743
2022	4.978	574	5.552	3.269	1.694	4.963
2023	8.742	616	9.358	3.501	2.251	5.752

In 2023 vertegenwoordigen de aanvragen voor het vervoegen van een vreemdeling met een internationaal beschermingsstatuut 38,32% van de visumaanvragen met het oog op gezinshereniging (29,76% in 2021 en 27,12% in 2022).

2.2.1.2 **Binnenkomstvisum voor de gezinsleden van een burger van de Europese Unie of een geassocieerd land¹³**

Krachtens de richtlijn 2004/38/EG¹⁴ is de enige verplichting die opgelegd kan worden aan de familieleden van een burger van de Unie of een geassocieerd land die gebruik maakt of gemaakt heeft van zijn recht op vrij verkeer, een binnenkomstvisum (visum C) voor de Schengenruimte, wat het motief of de duur van het beoogde visum ook mag zijn, tenzij ze voor een kort verblijf niet over een visum moeten beschikken.

De familieleden die meer dan 90 dagen in België wensen te verblijven, zullen een verzoek tot gezinshereniging moeten indienen bij het Belgische gemeentebestuur van de plaats waar ze verblijven.

De Belgische diplomatieke en consulaire posten zijn gemachtigd om een binnenkomstvisum af te geven aan de familieleden die een burger van de Unie of een geassocieerd land in België begeleiden of vervoegen en die aantonen dat de bijzondere bepalingen van de richtlijn 2004/38/EG op hen van toepassing zijn. Zij kunnen echter de aflevering van een visum niet weigeren. Deze beslissing wordt altijd door de DVZ genomen. De weigeringen betreffen voor het merendeel de andere leden van het gezin dan de partner, kinderen of ouders. Andere familieleden kunnen uitzonderlijk een verblijfsrecht krijgen als ze al tot het gezin behoorden in het land van herkomst (artikel 47/1 van de wet van 15/12/1980).

Aantal door de DVZ behandelde aanvragen¹⁵						
Jaar	Aanvragen	Beslissingen				
		Definitief			Tussentijds	Totaal
		Akkoord	Weigering	Totaal		
2021	1.338	850	421	1.271	243	1.514
2022	1.442	652	547	1.199	351	1.550
2023	1.391	798	690	1.488	472	1.960

2.2.1.3 **Visum C met het oog op een huwelijk of een verklaring van wettelijke samenwoning in België**

Dit visum is een Belgische creatie die de personen wier project met betrekking tot een huwelijk of een wettelijk partnerschap, om uiteenlopende redenen, niet in het buitenland kan worden verwezenlijkt, in staat stelt om in België in het huwelijk te treden of een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen.

Zodra het huwelijk of de wettelijke samenwoning is aangegaan, moet de echtgenoot of de wettelijke partner die bij zijn gezin in België wenst te verblijven, een verzoek tot gezinshereniging indienen bij het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

Deze aanvragen worden door de DVZ behandeld.

Door de DVZ behandelde aanvragen			
Jaar	2021	2022	2023
Met het oog op huwelijk			
Aanvragen	496	388	380
Definitieve beslissingen	420	354	325
-Akkoord	324	247	217
-Weigering	96	107	108
Met het oog op wettelijke samenwoning			
Aanvragen	241	225	215
Definitieve beslissingen	216	211	202
-Akkoord	161	148	117
-Weigeringen	55	63	85

¹³ IJsland, Lichtenstein, Noorwegen en Zwitserland.

¹⁴ Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor burgers van de Unie en hun familieleden.

¹⁵ Deze visa worden eveneens geteld in de cijfers visa C zie pagina 5.

De DVZ heeft eveneens 223 tussentijdse beslissingen genomen (verzoeken om documenten of advies), waarvan 165 in het kader van een onderzoek van een visumaanvraag met het oog op huwelijk en 58 in deze van een aanvraag met het oog op wettelijke samenwoning.

2.2.1.4 *Terugkeervisum*

Het is mogelijk dat een vreemdeling die betrokken is bij een gezinsherenigingsprocedure België verlaat vooraleer hij een verblijfstitel bekomen heeft en vervolgens vraagt om naar België terug te keren, om de procedure af te ronden.

Het is ook mogelijk dat een vreemdeling die houder is van een verblijfstitel die in het kader van een gezinshereniging werd afgegeven, België verlaat en een visum moet aanvragen om terug te keren naar België, omdat hij zijn verblijfstitel verloren heeft, of omdat die gestolen werd, of omdat de verblijfstitel tijdens het verblijf in het buitenland verstreken is. In al deze situaties kan de vreemdeling een « terugkeervisum » aanvragen.

Aantal door de DVZ genomen beslissingen				
Jaar	Definitieve beslissingen		Tussentijdse beslissingen	Totaal
	Akkoord	Weigering		
2021	211	92	68	371
2022	183	97	34	280
2023	159	80	30	269

2.2.2 *Verblijf gezinshereniging*

2.2.2.1 *Verblijfsaanvragen*

Het is mogelijk een aanvraag gezinshereniging in te dienen tijdens een wettig kort verblijf, of zelfs tijdens een onwettig verblijf als het om een familielid gaat van een Belg of een EU-onderdaan. Een groot deel van die aanvragen wordt behandeld door de gemeenten. De aanvragen waarvoor ze geen beslissing kunnen nemen (onvolledige dossiers of niet bevoegd om een beslissing te nemen, twijfel, enz ...), sturen ze door naar de DVZ. Via deze verblijfsaanvragen wordt een groot aantal documenten naar de DVZ verzonden.

De DVZ houdt geen statistieken bij van alle aanvragen tot gezinshereniging, omdat een deel van deze procedures volledig door de gemeenten wordt afgehandeld. Het aantal personen waarvoor uiteindelijk een verblijfskaart wordt uitgereikt op basis van deze aanvragen, wordt wel gepubliceerd, in de lijsten van verblijfskaarten.

Aantal verblijfsaanvragen gezinshereniging		
Jaar	Door de DVZ ontvangen aanvragen	Onontvankelijke of geweigerde aanvragen
2021	32.055	6.864
2022	37.042	8.450
2023	45.987	10.356

2.2.2.2 *Controles*

De DVZ controleert of de voorwaarden voor een gezinshereniging nog steeds gerespecteerd worden tijdens de periode die is vastgelegd in de wet van 15 december 1980. Deze controles kunnen leiden tot een beslissing om een verblijfstitel niet te verlengen (in geval van A-kaart) of in te trekken (in geval van E- of F-kaart).

Aantal controles die door de DVZ werden uitgevoerd	
2021	20.524
2022	21.180
2023	19.916

Aantal raadplegingen van de ANG ¹⁶ door de DVZ	
2021	11.542
2022	10.619
2023	3.397 ¹⁷

Aantal beslissingen tot niet-verlenging of intrekking van een verblijfstitel	
2021	387
2022	332
2023	277

2.2.2.3 Verwerking van de documenten en informatiegegevens

De verwerking van de aanvragen voor een (duurzaam) verblijf en het beheer van de opvolging van de dossiers (aanvragen verlenging verblijf, controles, ...) voeden een constante en aanzienlijke stroom van documenten en gegevens, afkomstig van de gemeentebesturen, parketten, derden (tussenkomen) naar de DVZ.

Bovenop de behandeling van de aanvragen komt dus nog veel logistiek werk (kennismaken, sorteren, opvolging, klasseren, ...) vooraleer er een beslissing kan worden genomen in volledige kennis van het dossier. Om u een idee te geven van deze werklast:

Documenten die door de DVZ ontvangen werden	
2021	123.598
2022	123.509
2023	149.526

2.3 Lang verblijf (niet-EU)

Een lang verblijf wordt in dit verslag begrepen als een verblijf waarvan de duur de 90 dagen te boven gaat, met uitzondering van de gezinshereniging¹⁸ die apart wordt behandeld in het hoofdstuk 2.2.

De algemene regel stelt dat een eerste aanvraag voor een machtiging tot verblijf moet worden ingediend bij de Belgische diplomatieke of consulaire post die bevoegd is voor de verblijfplaats in het buitenland (aanvraag visum D of nationaal visum lang verblijf). In sommige omstandigheden, wanneer een vreemdeling reeds legaal in België verblijft, kan deze aanvraag uitzonderlijk worden ingediend bij het gemeentebestuur van de verblijfplaats in België.¹⁹

Er zijn meerdere redenen waarom een vreemdeling tijdelijk of onbepaald in België wil komen wonen. De meerderheid van de aanvragen wordt ingediend om te komen studeren of werken of om humanitaire redenen.

2.3.1 Aanvragen voor een machtiging tot verblijf ingediend in het buitenland, uitgezonderd gezinshereniging (Visa D)

Aanvragen visa D aan België gericht

In sommige gevallen zijn de Belgische ambassades en consulaten gemachtigd om een visum voor een lang verblijf van meer dan 90 dagen in België (visum D) af te leveren, zonder vooraf de DVZ te raadplegen. Dit is het geval voor studenten die zijn toegelaten of ingeschreven in een openbare instelling voor hoger onderwijs en die met documenten aantonen dat ze alle voorwaarden voor verblijf vervullen. Daarnaast kunnen de ambassades en consulaten ook visa D afleveren aan houders van een gecombineerde vergunning toegekend door de DVZ. De visa D die worden afgeleverd aan de houders van een gecombineerde vergunning, worden technisch gezien beschouwd als afleveringen van ambtswege door de post, hoewel ze volgen op de communicatie door de DVZ dat een arbeids- en verblijfsvergunning voor België werd toegekend.²⁰

¹⁶ De Algemene Nationale Gegevensbank van de politie.

¹⁷ De ANG wordt enkel nog gecontroleerd in dossiers met aanwijzingen van schendingen van de openbare orde. Een systematische controle is niet conform met de GDPR.

¹⁸ Visumaanvragen op basis van de artikelen 10, 10bis.§1, 10bis.§2 en 40 ter van de wet van 15/12/1980.

¹⁹ De aanvragen tot verblijf ingediend op basis van de artikelen 9bis en 9ter van de wet van 15/12/1980 worden behandeld in hoofdstuk 3.3. (Uitzonderlijk verblijf).

²⁰ Zie 2.3.4. (Economische Migratie).

De beslissing om een visum te weigeren, wordt daarentegen steeds door de DVZ genomen. Het totaal aantal in een jaar genomen beslissingen komt niet overeen met het totaal aantal in datzelfde jaar ingediende aanvragen. Een aanvraag wordt immers niet noodzakelijk afgesloten in het jaar waarin ze wordt ingediend.

Meest voorkomende nationaliteiten²¹				
Jaar	Nationaliteiten	Aanvragen	Akkoorden	Weigeringen
2021	Kameroen	3.481	1.553	1.560
	Marokko	2.082	1.397	604
	India	2.027	2.102	27
	China	1.596	1.517	14
	Turkije	1.484	1.297	135
	Andere	14.881	12.247	1.268
	Totaal	25.551	20.113	3.608
2022	Kameroen	2.953	878	1.608
	India	2.567	2.424	42
	Turkije	2.544	1.907	67
	Marokko	2.089	1.453	519
	China	1.672	1.588	17
	Andere	16.428	13.028	1.673
	Totaal	28.253	21.278	3.926
2023	Kameroen	2.486	948	2.025
	Turkije	2.439	2.417	331
	India	2.247	2.194	39
	Marokko	1.976	1.423	488
	China	1.812	1.762	14
	Andere	16.398	14.093	2.523
	Totaal	27.358	22.837	5.420

Aanvragen visa D behandeld door de DVZ

Jaar	Aanvragen	Beslissingen
2022	7.301	4.945
2023	5.403	6.796

Het totaal aantal in een jaar genomen beslissingen (akkoord + weigering) komt niet overeen met het totaal aantal in datzelfde jaar ingediende aanvragen. Een aanvraag wordt immers niet noodzakelijk afgesloten in het jaar waarin ze wordt ingediend.

2.3.2 *Aanvragen voor machtiging tot verblijf ingediend in België en behandeld door de DVZ*

Jaar	Aanvragen	Beslissingen
2022	973	861
2023	883	1.250

²¹ De gegevens in dit rapport (bron: FOD Binnenlandse Zaken – DVZ) verschillen van de voorheen gebruikte cijfers (bron: FOD Buitenlandse Zaken).

Het totaal aantal in een jaar genomen beslissingen (akkoord + weigering) komt niet overeen met het totaal aantal in datzelfde jaar ingediende aanvragen. Een aanvraag wordt immers niet noodzakelijk afgesloten in het jaar waarin ze wordt ingediend.

2.3.3 *Academische migratie*

2.3.3.1 *Aanvragen visum D voor studies in het hoger onderwijs*

Aantal visumaanvragen			
Jaar	In het erkend hoger onderwijs ²²	In het niet erkend hoger onderwijs	Totaal
2021	12.521	1.198	13.719
2022	11.512	1.611	13.123
2023	10.736	1.430	12.166

In 2023 werden eveneens 987 visumaanvragen ingediend in het kader van mobiliteit binnen de Europese Unie.²³ Het totaal aantal aanvragen voor een visum D in het kader van academische migratie bedraagt aldus 13.153.

Meest voorkomende nationaliteiten - aanvragen					
2021		2022		2023	
Kameroen	3.365	Kameroen	2.829	Kameroen	2.339
Marokko	1.632	Marokko	1.336	China	1.205
China	1.162	China	1.131	Marokko	1.113
Congo (RD)	589	Congo (RD)	504	Congo (RD)	543
Turkije	582	Turkije	480	Turkije	512
Andere	6.389	Andere	6.843	Andere	6.454
Totaal	13.719	Totaal	13.123	Totaal	12.166

Aantal beslissingen				
Jaar	Positieve beslissingen genomen door de DVZ en de posten		Negatieve beslissingen genomen door de DVZ	Totaal beslissingen genomen door de DVZ
	Totaal	Beslissingen genomen door de DVZ		
2021	10.118	1.828	2.920	4.748
2022	8.901	933	3.083	4.016
2023	9.271	1.056	3.438	4.494

2.3.3.2 *Zoekjaar naar werk na voltooiën van de studies of onderzoek*

Na het voltooiën van zijn studies of onderzoek in België, kan de onderdaan van een derde land vragen om zijn verblijf te verlengen gedurende maximum 12 maanden om werk te vinden of om een onderneming op te richten met het oog op het bekomen van een verblijfstitel op basis van werk.

Deze mogelijkheid is eveneens van toepassing op onderdanen van derde landen die gebruik maken of hebben gemaakt van het recht op vrij verkeer en die een diploma hebben verkregen van een instelling van hoger onderwijs in een andere lidstaat van de Europese Unie, maar die een deel van hun curriculum in België hebben schoolgelopen.

²² Artikel 58 van de wet van 15/12/1980.

²³ Artikel 61/13/06 van de wet van 15/12/1980.

Aantal aanvragen en beslissingen voor zoekjaar			
Jaar	Aanvragen	Akkoord	Weigering
2021 ²⁴	783 ²⁵	313	39
2022	1.503	716	64
2023	1.927	964	51

In 2023 werden 59 aanvragen zonder voorwerp verklaard.

2.3.4 Economische migratie

De gecombineerde vergunning is het materiële bewijs van de arbeidsvergunning verleend door een Gewest en de toelating tot verblijf gegeven door de DVZ aan de onderdaan van een derde land die meer dan 90 dagen zal zijn tewerkgesteld door een werkgever in België. De beslissing om al dan niet een gecombineerde vergunning te verlenen aan een onderdaan van een derde land aan wie door een Gewest een arbeidsvergunning is verleend, wordt altijd door de DVZ genomen.

De onderdaan van een derde land die toegelaten werd tot arbeid en tot verblijf in België moet vervolgens een visum D aanvragen bij de Belgische diplomatieke of consulaire post bevoegd voor de verblijfplaats in het buitenland of een verblijfstitel bij de gemeentelijke administratie van zijn verblijfplaats in België.

Het gebruik van het elektronische platform 'working in Belgium' waarin de aanvragen voor een gecombineerde vergunning worden geregistreerd, evenals de bijhorende beslissingen, is verplicht sinds 01/10/2021. De onderstaande cijfers betreffen de beslissingen die door de DVZ werden genomen.

2.3.4.1 Eerste aanvragen van een gecombineerde vergunning

Aantal eerste aanvragen en beslissingen													
2022							2023						
Aanvragen					Akkoord	Weigering ²⁶	Aanvragen					Akkoord	Weigering ²⁷
VL	BXL	W	D	Totaal			VL	BXL	W	D	Totaal		
8.495	3.962	1.339	43	13.839	9.540	92	7.711	3.875	1.796	46	13.428	9.967	107

In 2023 betroffen 10.617 aanvragen een werknemer die in het buitenland verbleef en 2.811 een werknemer die reeds in België verbleef.

²⁴ Onvolledig jaar daar de wet van 11/07/2021 op 05/08/2021 werd gepubliceerd.

²⁵ Deze aanvragen worden geteld in hoofdstuk 2.3.6.

²⁶ Dit betreft enkel de weigeringen in de dossiers waarvoor het Gewest een positieve beslissing heeft genomen. Het grootst aantal weigeringen wordt op het niveau van het Gewest genomen.

²⁷ Idem

Top 10 van de meest voorkomende nationaliteiten			
2022		2023	
Turkije	3.365	Turkije	2.512
India	2.527	India	2.030
Marokko	1.211	Marokko	1.299
Tunesië	566	Albanië	571
Albanië	405	Tunesië	559
China	341	China	481
Japan	321	Japan	397
Verenigd Koninkrijk	318	Kameroen	333
Rusland	311	Verenigde Staten	332
Filippijnen	299	Brazilië	297
Andere	4.175	Andere	4.617
Totaal	13.839	Totaal	13.428

2.3.4.2 Aanvragen tot hernieuwing van de gecombineerde vergunning

Aantal aanvragen tot hernieuwing en beslissingen													
2022							2023						
Aanvragen					Akkoord	Weigering ²⁸	Aanvragen					Akkoord	Weigering ²⁹
VL	BXL	W	D	Totaal			VL	BXL	W	D	Totaal		
6.205	3.604	687	30	10.526	7.824	31	8.655	4.305	978	45	13.983	10.704	46

Top 10 van de meest voorkomende nationaliteiten			
2022		2023	
India	3.097	India	3.236
Turkije	1.492	Turkije	2.853
Marokko	677	Marokko	1.094
Japan	386	China	459
China	319	Albanië	448
Brazilië	307	Tunesië	350
Kameroen	297	Filippijnen	348
Tunesië	257	Kameroen	335
USA	222	Kosovo	331
Oekraïne	220	Japan	318
Andere	3.252	Andere	4.211
Totaal	10.526	Totaal	13.983

²⁸ Idem.

²⁹ Idem.

2.3.5 Humanitaire visa

De aanvragen voor humanitaire visa kunnen worden ondergebracht in drie grote categorieën:

- **De hervestiging (verbintenis van België in het kader van het Europees hervestigingsprogramma – AMIF-fonds) :**
België heeft zich in dit Europees programma ingeschreven. De personen worden door het CGVS geselecteerd en komen met een humanitair visum naar België. De meerderheid van de geselecteerde personen zijn Syrische vluchtelingen in Libanon, Jordanië, Egypte en Turkije.
- **De uitgebreide gezinshereniging**
Het gaat om vreemdelingen die het recht op gezinshereniging niet of niet meer genieten, maar die een Belg of een in België verblijvende vreemdeling willen begeleiden of vervoegen. De volgende situaties komen het vaakst voor: personen die hun recht op gezinshereniging hebben verloren omdat de leeftijdsvoorwaarde niet langer is vervuld of omdat de visumaanvraag laattijdig werd ingediend; de broers en zussen van een NBMV waaraan België het vluchtelingenstatuut of de subsidiaire bescherming heeft toegekend, die een ouder wenst te vergezellen en in voorkomend geval de minderjarige broers en zussen; meerderjarige kinderen die, na het vertrek van de gezinscel naar België, geïsoleerd achterblijven in het land van herkomst; de verwanten die weduwnaar zijn, geïsoleerd zijn of ten laste zijn van een Belg of een onderdaan van een derde land; of nog de kinderen die buiten het kader van de internationale adoptie (voogdij, kefala ...) toevertrouwd zijn aan een derde die in België verblijft. Kinderen van meer dan 25 jaar en de verwanten van buitenlandse diplomaten die op missie zijn in België worden ook opgenomen in deze categorie omdat ze niet kunnen genieten van een speciaal statuut.
- **De humanitaire en/of dringende situaties:**
Over het algemeen gaat het om vreemdelingen die zich, omwille van hun profiel en/of hun activiteiten en/of hun standpunten en/of hun engagement, niet meer veilig voelen in hun land of het land waarnaar ze zijn gevlucht en die tijdelijk of definitief afstand wensen te nemen van de nationale overheden. Sommige aanvragen worden om economische of medische redenen ingediend.

Aantal visumaanvragen om humanitaire redenen ³⁰									
	2021			2022			2023		
	Aanvragen	Akkoord	Weigering	Aanvragen	Akkoord	Weigering	Aanvragen	Akkoord	Weigering
Hervestiging	120	58	0	60	75	1	275	333	10
Uitgebreide gezinshereniging (art. 9)	638	58	42	1.278	314	296	1.246	663	785 ³¹
Overdracht van een kind (voogdij, kefala)	31	6	0	29	8	1	32	9	18
Andere	2.058	1.699	380	794	446	242	530	251	544
Totaal	2.847	1.821	422	2.161	843	540	2.083	1.256	1.357

Het totaal aantal beslissingen (akkoord + weigering) komt niet overeen met het aantal in datzelfde jaar ingediende aanvragen. Een aanvraag wordt immers niet noodzakelijk behandeld in het jaar waarin ze wordt ingediend.

³⁰ De gegevens in dit rapport (bron: FOD Binnenlandse Zaken – DVZ) verschillen van de voorheen gebruikte cijfers (bron: FOD Buitenlandse Zaken). Behalve het gebruik van een andere gegevensbron, worden de visumaanvragen voor een verplaatsing waarvan de bestemming niet België is (vertegenwoordiging andere Schengen lidstaat) niet opgenomen en de visumaanvragen ingediend aan de Belgische buitengrenzen van de Schengenzone worden wel opgenomen.

³¹ De sterke stijging van het aantal weigeringen wordt verklaard door een sterke stijging van het aantal Afghaanse aanvragen die vaak onvoldoende gestoffeerd zijn en/of niet voldoen aan de criteria.

Meest voorkomende nationaliteiten 2021					
Aanvragen		Akkoord		Weigering	
Syrië	1.175	Syrië	1.025	Afghanistan	121
Afghanistan	928	Afghanistan	474	Syrië	61
Palestina	126	Palestina	46	Congo (DRC)	39
Soudan	58	Turkije	39	Burundi	33
Somalië	55	Somalië	34	Irak	26
Andere	505	Andere	203	Andere	142
Totaal	2.847	Totaal	1.821	Totaal	422

Meest voorkomende nationaliteiten 2022					
Aanvragen		Akkoord		Weigering	
Afghanistan	1.325	Afghanistan	364	Afghanistan	401
Syrië	279	Syrië	169	Syrië	47
Palestina	114	Palestina	93	Somalie	13
Turkije	49	Turkije	26	Congo (RDC)	8
Burundi	42	Erythréë	26	Turkije	7
Andere	352	Andere	165	Andere	64
Totaal	2.161	Totaal	843	Totaal	540

Meest voorkomende nationaliteiten 2023					
2023					
Aanvragen		Akkoord		Weigering	
Afghanistan	839	Afghanistan	329	Afghanistan	981
Syrië	399	Syrië	290	Syrië	100
Congo (DRC)	236	Congo (DRC)	206	Palestina	74
Palestina	162	Palestina	107	Somalië	48
Turkije	65	Turkije	38	Turkije	28
Andere	382	Andere	286	Andere	126
Totaal	2.083	Totaal	1.256	Totaal	1.357

2.3.6 Aanvragen tot verlenging van het verblijf

Algemeen gezien wordt een machtiging tot verblijf voor een beperkte duur verleend. Voor de verlenging van deze machtiging moeten de in de oorspronkelijke beslissing vastgelegde voorwaarden worden gerespecteerd. In dit kader controleert de DVZ of de persoon die de machtiging om zijn verblijf te verlengen aanvraagt, aan de voorwaarden voor de vernieuwing voldoet.

Jaar	Aanvragen	Beslissingen
2021	25.250	22.569
2022	28.142	20.423
2023	23.332	20.694

In 2023 heeft de DVZ 23.332 aanvragen ontvangen voor verlenging van een beperkt verblijf, waarvan 7.153 ingediend door vreemdelingen die gemachtigd werden tot een verblijf om humanitaire redenen, 5.504 ingediend door studenten en 1.897 met het oog op het zoeken van werk na het voltooien van de studies.

De DVZ heeft 20.694 beslissingen genomen, waaronder 8.626 voor vreemdelingen die gemachtigd werden tot een verblijf om humanitaire redenen en 5.362 voor studenten. De cijfers over het zoekjaar zijn niet volledig.

2.4 Onderdanen van de Europese Unie

Een lang verblijf is een verblijf dat langer dan drie maanden duurt. De DVZ behandelt slechts een zeer klein deel van de verblijfsaanvragen van de burgers van de Unie. Hij staat de gemeenten daarentegen wel bij in het kader van de uitoefening van hun bevoegdheden op dit gebied. De DVZ kan het verblijf van een burger van de Unie weigeren of er een einde aan maken indien de burger niet of niet meer aan de verblijfsvoorwaarden voldoet. De DVZ verleent voorrang aan de behandeling van de informatiegegevens die door de POD Maatschappelijke Integratie worden doorgegeven en de schrappingsadviezen die door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen worden doorgegeven. Het feit dat iemand een beroep doet op sociale steun, of geschrapt wordt als zelfstandige, is immers een aanwijzing dat hij niet meer voldoet aan de voorwaarde om zelf over voldoende middelen te beschikken of economisch actief te zijn.

2.4.1 Verblijfsaanvragen

Aantal verblijfsaanvragen ingediend door de burgers van de Unie in de gemeenten	
2021	65.586
2022	72.442
2023	74.759

Meest voorkomende nationaliteiten					
2021		2022		2023	
Roemenië	16.586	Roemenië	17.784	Roemenië	17.151
Frankrijk	11.000	Frankrijk	11.643	Frankrijk	12.753
Nederland	7.320	Nederland	8.112	Nederland	7.790
Spanje	5.870	Spanje	6.740	Spanje	7.060
Bulgarije	4.698	Italië	5.367	Italië	6.052
Andere	20.112	Andere	17.616	Andere	23.953
Totaal	65.586	Totaal	72.442	Totaal	74.759

2.4.2 Weigering van verblijf (bijlage 20 van het KB van 8 oktober 1981)

2021		2022		2023	
Roemenië	644	Roemenië	540	Roemenië	550
Frankrijk	362	Spanje	282	Nederland	393
Nederland	304	Nederland	272	Spanje	352
Spanje	263	Frankrijk	269	Frankrijk	269
Bulgarije	184	Bulgarije	237	Bulgarije	206
Andere	563	Andere	617	Andere	672
Totaal	2.320	Totaal	2.217	Totaal	2442

Profiel van de burgers van de Unie aan wie een weigering van verblijf betekend werd			
	2021	2022	2023
Houder van toereikende bestaansmiddelen	843	1.019	1135
Loontrekkende	351	377	419
Zelfstandige	295	253	218
Gedetacheerde	3	0	0
Werkzoekende	786	538	624
Student	40	25	46
Gezinshereniging	0	5	0
Totaal	2.320	2.217	2.442

2.4.3 Einde verblijf (bijlage 21 van het KB van 8 oktober 1981)

2021		2022		2023	
Roemenië	359	Roemenië	259	Roemenië	581
Bulgarije	48	Bulgarije	49	Bulgarije	120
Nederland	32	Frankrijk	21	Frankrijk	88
Andere	124	Andere	61	Andere	202
Totaal	563	Totaal	390	Totaal	991

Profiel van de burgers van de Unie aan wie een einde van het verblijf betekend werd	2021	2022	2023
Houder van toereikende bestaansmiddelen	26	14	23
Loontrekkende	253	138	294
Zelfstandige	184	169	464
Gedetacheerde	0	0	0
Werkzoekende	48	38	82
Student	10	5	47
Gezinshereniging	41	26	81
Totaal	563	390	991

De toename van het aantal beslissingen einde van het verblijf in 2023 wordt verklaard door het voltooiën van de vorming van de nieuwe personeelsleden van de dienst EU. Hierdoor kon er meer informatie afkomstig van de POD Maatschappelijke Integratie worden verwerkt.

2.4.4 Verwerking van de informatiegegevens die door de POD Maatschappelijke Integratie worden doorgestuurd en de schrappingsadviezen die door het RSVZ worden doorgestuurd

Zowel op het niveau van de aanvragen als op het niveau van de opvolging van de dossiers heeft de DVZ ervoor gekozen om zich te concentreren op de strijd tegen het veiligheidsrisico, fraude en de Unieburgers waarvoor een indicatie bestaat dat ze niet meer voldoen aan hun verblijfsvoorwaarden omwille van het krijgen van sociale bijstand. In dit kader werkt hij nauw samen met de POD Maatschappelijke Integratie en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ), via een geïnformatiseerd communicatiekanaal.

Verwerking van de door de POD Maatschappelijke Integratie doorgestuurde informatiegegevens betreffende meerderjarige burgers van de Unie die een leefloon of sociale bijstand ontvangen

Jaar	Ontvangen informatiegegevens	Verwerkte informatiegegevens
2021	2.106	618
2022	2.047	441
2023	2.441	1.876

Verwerking van de door het RSVZ doorgestuurde adviezen voor de schrapping van een meerderjarige burger van de Unie uit de registers van het RSVZ

Jaar	Ontvangen adviezen	Behandelde adviezen
2021	111	97
2022	39	57
2023	82	74

2.5 Naturalisaties

De rol die door de DVZ wordt gespeeld in het kader van de verschillende procedures die worden ingediend om de Belgische nationaliteit te verkrijgen, is beperkt: de DVZ verstrekt inlichtingen over de verblijfssituatie aan de Procureurs en formele adviezen aan de Naturalisatiecommissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De informatie en adviezen moeten binnen een termijn van 60 dagen worden gegeven, wat een hele uitdaging betekent gezien het stijgende aantal aanvragen.

Jaar	Vragen om een advies	Uitgebrachte adviezen
2021	34.037	30.354
2022	37.054	35.720
2023	42.756	42.384

Op 31/12/2023 moest de DVZ nog antwoorden op 5.755 vragen om advies. Voor 704 dossiers was de adviestermijn reeds verstreken.

2.6 Ondersteuning van de externe partners (gemeenten)

De dienst Ondersteuning Externe Partners vervult een essentiële taak voor de 581 gemeenten van het Rijk.

Deze dienst is het eerste contactpunt voor de gemeentelijke administraties bij de DVZ. Hij zorgt voor opleidingen voor de gemeentelijke ambtenaren belast met de toepassing van de vreemdelingenreglementering en voor het actualiseren van de documentatie over de verschillende verblijfsprocedures, geeft advies over de toepassing van de reglementering en controleert de manier waarop de gemeenten de reglementering toepassen.

In 2023 werden:

- 66 gemeentes gecontroleerd en geëvalueerd op basis van hun kennis (7 grondig, 41 voldoende, 14 te verbeteren, 3 onvoldoende en 1 nog geen resultaat);
- 21.174 dossiers gecontroleerd ;
- 22 opleidingsdagen georganiseerd waaraan 4.191 gemeentelijke ambtenaren deelnamen;
- 10.993 mails beantwoord.

Deze dienst behandelt eveneens de aanvragen tot terugbetaling van de administratieve vergoeding die per vergissing werd betaald. In 2023 werden er 1.799 terugbetalingen goedgekeurd.

3 Kwetsbare personen

3.1 Slachtoffers van mensenhandel³² en -smokkel³³

De DVZ is bevoegd voor de afgifte van verblijfsdocumenten in het kader van de procedure bedoeld in de artikelen 61/2 tot 61/5 van de wet van 15 december 1980. Op vraag van een erkend gespecialiseerd centrum voor begeleiding en opvang van slachtoffers mensenhandel en afhankelijk van de fase van het gerechtelijk onderzoek levert de DVZ de bijhorende verblijfsdocumenten af.

3.1.1 Binnenkomende aanvragen

Aantal binnenkomende aanvragen									
Sector	2021			2022			2023		
	Totaal	M	V	Totaal	M	V	Totaal	M	V
Economische uitbuiting	80	62	18	178	167	10	100	77	23
Uitbuiting prostitutie	26	2	24	37	6	31	37	3	34
Uitbuiting bedelarij	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Verplichting om een misdaad of	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Smokkel	36	31	5	11	9	2	15	12	3
Andere	2	2	0	4	3	1	1	1	0
Totaal	145	97	48	231	187	44	153	93	60

3.1.2 Beslissingen

Aantal beslissingen									
Type document	2021			2022			2023		
	Totaal	M	V	Totaal	M	V	Totaal	M	V
Bijlage 15	42	36	6	49	45	4	27	17	10
Attest van immatriculatie	98	71	27	204	167	37	119	71	48
Verlenging attest van immatriculatie	6	4	2	4	3	1	3	0	3
Tijdelijk verblijf (A-kaart) / MH - MS	62	45	17	140	120	20	129	105	24
Tijdelijk verblijf (A-kaart) / humanitair	0	0	0	1	1	0	11	6	5
Verlenging (A-kaart) / MH - MS	398	230	168	395	257	138	583	467	116
Verlenging (A-kaart) / humanitair	40	20	20	49	26	23	37	15	22
Definitief verblijf (B-kaart) / MH - MS	25	7	18	35	15	20	38	19	19
Definitief verblijf (B-kaart) / humanitair	22	13	9	14	10	4	28	16	12
Bevel om het grondgebied te verlaten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	693	426	267	891	644	247	975	716	259

³² Artikel 433 quinquies van het Strafwetboek: de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting, de opvang van een persoon, het nemen of de overdracht van de controle over hem, teneinde de laatstgenoemde persoon te kunnen uitbuiten. De uitbuiting omvat: de seksuele uitbuiting; de economisch uitbuiting; uitbuiting van bedelarij; verplichting om misdaden of wanbedrijven te plegen; handel in organen of menselijk lichaamsmateriaal.

³³ Art. 77 bis en 77 quater van de wet van 15/12/1980.

Bijlage 15 - artikel 61/2§2 van de wet van 15/12/1980

Een bijlage 15 wordt voor een periode van maximum 45 dagen afgeleverd en dekt de reflectieperiode. Een NBMV ontvangt tijdens de reflectieperiode onmiddellijk een attest van immatriculatie.

Attest van immatriculatie (AI) – artikel 61/3 van de wet van 15/12/1980

Een attest van immatriculatie is een verblijfsdocument dat wordt afgeleverd terwijl de magistraat onderzoekt of het slachtofferstatuut zal worden toegekend. Deze is drie maanden geldig en kan één enkele keer worden verlengd, voor een periode van drie maanden.

A-kaart/MH – artikel 61/4 van de wet van 15/12/1980

De A-kaart, is een verblijfstitel met een duur van zes maanden die wordt toegekend wanneer de magistraat het voorlopig statuut van slachtoffer van mensenhandel en/of zwaardere vormen van mensensmokkel heeft toegekend.

Humanitaire A-kaart (A-kaart/HUM)

Deze A-kaart is een verblijfstitel met een duur van zes maanden die om humanitaire redenen, op basis van de artikelen 9 (bis) en 13 van de wet van 15/12/1980, wordt toegekend (vb. familieleden waarvan het verblijf gelinkt is aan de situatie van het slachtoffer).

B-kaart/MH – artikel 61/5 van de wet van 15/12/1980

Het gaat om een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur die aan het slachtoffer wordt afgeleverd indien zijn verklaring of klacht tot een veroordeling geleid heeft, of indien de magistraat in zijn vorderingen de tenlastelegging van mensenhandel of mensensmokkel onder de verzwarende omstandigheden voorzien in artikel 77quater weerhouden heeft.

Humanitaire B-kaart (B-kaart/HUM)

Het gaat om een machtiging tot verblijf van onbepaalde duur die om humanitaire redenen, op basis van artikel 9 (bis) van de wet van 15/12/1980, wordt afgeleverd.

3.2 Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV)

De wet van 15 december 1980 voorziet een specifieke procedure voor de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die geen internationale bescherming aanvragen in België.³⁴

De artikelen 61/14 tot 61/25 van de wet voorzien een specifieke procedure met behulp waarvan de DVZ een duurzame oplossing moet zoeken voor de NBMV, namelijk:

1. De gezinshereniging in het land van herkomst (artikelen 9 en 10 van het Verdrag inzake de rechten van het kind);
2. De terugkeer naar het land van herkomst, met garanties op opvang en verzorging, hetzij door zijn ouders of andere volwassenen die een band hebben met het kind, hetzij door niet-gouvernementele organisaties);
3. De toekenning van een verblijf in België.

Tijdens het onderzoek van de duurzame oplossing (6 maanden) wordt een attest van immatriculatie (AI) afgegeven en de minderjarige wordt in het vreemdelingenregister ingeschreven. Een maand voor het verstrijken van de geldigheidsduur van het AI moet de voogd een nieuw voorstel voor een duurzame oplossing, samen met alle nuttige bewijselementen, voorleggen. Zolang er geen duurzame oplossing gevonden is, wordt het AI verlengd.

Een A-kaart wordt afgegeven indien de duurzame oplossing zich in België bevindt (1 jaar), op voorwaarde dat een identiteitsdocument, zoals een paspoort, wordt voorgelegd. Een maand voor het verstrijken van de titel moet de voogd documenten met betrekking tot het levensproject in België voorleggen (artikel 61/21).

³⁴ Voor de NBMV die een verzoek om internationale bescherming indienen, vindt u de beschikbare cijfers in het hoofdstuk Internationale bescherming, zie pagina 31.

Behoudens uitzonderingen wordt een B-kaart afgegeven na een verblijf van drie jaar met een A-kaart (onbeperkt verblijf).

Indien de duurzame oplossing zich niet in België bevindt, wordt een bevel tot terugleiding uitgevaardigd en aan de voogd betekend. Deze beslissing wordt in rechte en in feite gemotiveerd. Binnen de 30 dagen kan een annulatieberoep worden ingediend bij de RVV.

Aantal beslissingen ³⁵									
Type document	2021			2022			2023		
	Totaal	M	V	Totaal	M	V	Totaal	M	V
Attest van immatriculatie	107	55	52	90	61	29	76	48	28
Verlenging attest van immatriculatie	211	119	92	156	89	67	145	87	58
A-kaart	58	25	33	49	23	26	52	25	27
Verlenging A-kaart	84	42	42	75	35	40	90	40	50
A-kaart afgegeven op basis van artikel 61/24 van de wet	33	23	10	11	8	3	17	12	5
Verlenging A-kaart afgegeven op basis van artikel 61/24 van de wet	24	13	11	12	5	7	9	2	7
B-kaart	29	12	17	43	20	23	21	11	10
Bevel tot terugbrenging (bijlage 38)	32	18	14	27	21	6	15	12	3
Totaal	578	307	271	463	262	201	425	237	188

3.3 Uitzonderlijk verblijf

In geval van buitengewone omstandigheden behandelt de DVZ de aanvragen voor een machtiging tot verblijf die op het grondgebied worden ingediend. Het gaat om de aanvragen om humanitaire redenen (artikel 9bis) en de aanvragen om medische redenen (artikel 9ter).

3.3.1 Humanitaire redenen

Artikel 9bis van de wet van 15/12/1980 voorziet een uitzondering op de algemene regel die bepaalt dat een verblijfsaanvraag voor meer dan drie maanden in principe voor de aankomst in België moet worden ingediend, vanuit het land van herkomst of het land waar men gewoonlijk verblijft.

Voor zover hij aan de noodzakelijke formaliteiten voldoet (betaling van de bijdrage, identiteitsbewijs en bewijs van effectief verblijf in België) kan de vreemdeling zijn aanvraag op het Belgisch grondgebied indienen.

Hij zal de uitzonderlijke redenen waarom het voor hem moeilijk, of zelfs onmogelijk, is om zijn verblijfsaanvraag vanuit zijn land van herkomst of verblijf in het buitenland in te dienen, moeten aantonen. Deze redenen moeten iets te maken hebben met een humanitair bijzonder kwetsbare situatie. De beoordeling van deze persoonlijke situatie is een discretionaire bevoegdheid van de Staatssecretaris.

3.3.1.1 Aanvragen

Aantal nieuwe aanvragen 9bis per jaar		
2021	2022	2023
5.030	4.388	4.054

³⁵ Het is om technische redenen niet mogelijk om het aantal aanvragen te geven, maar dit aantal zal zeer dicht liggen bij het aantal beslissingen.

3.3.1.2 *Beslissingen*

Eerst wordt de ontvankelijkheid van de verblijfsaanvraag onderzocht. Het betreft de vormvereisten voor het indienen en de door betrokkene naar voor geschoven uitzonderlijke omstandigheden.

Als de aanvraag ontvankelijk wordt verklaard, zal een onderzoek gebeuren naar de motieven die een verblijf van meer dan drie maanden in België kunnen rechtvaardigen. De positieve en negatieve elementen worden tegen elkaar afgewogen.³⁶

De dossiers worden geval per geval beoordeeld, op basis van de discretionaire bevoegdheid van de Staatssecretaris. De bewijzen die door de verzoekers worden aangedragen om hun aanvraag te staven zijn belangrijk om hun beweringen geloofwaardig te maken.

Aantal beslissingen:									
Jaar	Gunstig		Ongunstig		Zonder voorwerp		Art. 9bis §3		Totaal
2021	1.300	(41%)	1.546	(49%)	279	(9%)	27	(1%)	3.152
2022	1.314	(31%)	2.411	(57%)	498	(11%)	29	(1%)	4.252
2023	2.230	(37%)	3.084	(51%)	677	(11%)	33	(1%)	6.024

In 2023 konden er, dankzij de versterking van het personeel,³⁷ 1.772 beslissingen meer worden genomen dan in 2022. Gemiddeld werden er 502 aanvragen afgesloten per maand, terwijl het gemiddelde in 2022 354 bedroeg en 263 in 2021.

Het merendeel van de beslissingen 'zonder voorwerp', zijnde 11% van het totaal aantal beslissingen, komt in aanmerking voor een positieve 9bis beslissing, zouden ze geen verblijf hebben gekregen in het kader van een andere parallele procedure (verzoek internationale bescherming, aanvraag gezinshereniging, ...). We kunnen dus stellen dat er in 2023 op een totaal van 6.024 genomen beslissingen 48% positief was.

Aantal personen die zijn gemachtigd tot verblijf	
2021	2.265
2022	2.038
2023	3.697

Een positieve beslissing had betrekking op gemiddeld 1,7 personen, net zoals in 2021. In 2022 was dat 1,6 persoon per beslissing. Er werden dus opnieuw meer gezinnen geregulariseerd. Ze werden allen gemachtigd tot een verblijf van beperkte duur, vernieuwbaar onder voorwaarden.³⁸

Top 5 van de nationaliteiten voor de geregulariseerde personen					
2021		2022		2023	
Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen
Marokko	332	Marokko	366	Marokko	516
Congo (DRC)	174	Congo (DRC)	166	Albanië	281
Armenië	158	Albanië	135	Congo (DRC)	247
Kosovo	130	Armenië	109	Guinee	166
Guinee	127	Guinee	107	Armenië	162

³⁶ Voorbeelden van positieve en negatieve elementen, zie activiteitenrapport Dienst Vreemdelingenzaken 2020, p. 35.

³⁷ 26 nieuwe ambtenaren zijn de dienst komen versterken in 2021 en 2022.

³⁸ De gevraagde voorwaarden voor de vernieuwing van het verblijf zijn: de voorlegging van een geldig paspoort, de afwezigheid van feiten die in strijd zijn met de openbare orde of de nationale veiligheid, de uitoefening van effectief en recent werk en/of het bewijs dat de verzoeker/verzoekster niet afhankelijk is van de openbare overheden, het bewijs van de inspanningen die geleverd worden om zich in de maatschappij te integreren. Indien het gaat om een regularisatie in de hoedanigheid van ouder van een geregulariseerd kind moet de verzoeker/verzoekster het bewijs van de samenwoning of het bewijs van effectieve banden met het wettelijk verblijvend kind leveren.

In de top 5 van de meest geregulariseerde nationaliteiten, blijft Marokko aan kop met 14% van de geregulariseerde personen, 8% zijn Albanezen, 7% Congolezen (DRC) en 4% Guineeërs en Armeniërs. De Guineese geregulariseerden zijn over het algemeen ouders van als vluchteling erkende kinderen omwille van gevaar op vrouwelijke genitale verminking.

Aantal ongunstige beslissingen			
Jaar	Onontvankelijkheid	Ongegrond	Totaal
2021	1.421	125	1.546
2022	2.065	346	2.411
2023	3.046	38	3.084

Van de onontvankelijkheidsbeslissingen werden er 249 genomen wegens het niet betalen van de administratieve bijdrage, 150 wegens het ontbreken van identiteitsdocumenten of van de vrijstelling ervoor en 2.647 wegens het ontbreken van geldige uitzonderlijke omstandigheden.

Aantal personen aan wie het verblijf wordt geweigerd	
2021	2.269
2022	3.251
2023	4.001

In 2023 kregen er 4.001 personen een negatieve beslissing, zijnde gemiddeld 1,3 personen per negatieve beslissing, zoals in 2022. In 2021 waren dat 1,5 personen per negatieve beslissing.

Top 5 van de nationaliteiten voor de geweigerde personen					
2021		2022		2023	
Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen
Marokko	382	Marokko	934	Marokko	648
Albanië	170	Albanië	232	Albanië	294
Armenië	166	Algerije	190	Congo (DRC)	268
Congo (DRC)	99	Congo (DRC)	143	Guinee	181
Brazilië	90	Armenië	129	Kameroen	177

In de top 5 van de personen aan wie het verblijf werd geweigerd, zijn 16% Marokkanen, 7% Albanezen, 7% Congolezen (DRC), 5% Guineeërs en 4% Kameroeners.

Marokko, Albanië, Congo (DRC) en Guinee zijn de meest voorkomende nationaliteiten, zowel bij de positieve als negatieve beslissingen.

Kameroen is eveneens belangrijk. Het betreft voor het merendeel studenten die hun verblijf wensen te verlengen na hun studie.

Aantal andere beslissingen			
Jaar	Zonder voorwerp ³⁹	Artikel 9bis §3 ⁴⁰	Totaal
2021	279	27	306
2022	498	29	527
2023	677	33	710

³⁹ Een aanvraag wordt zonder voorwerp wanneer deze uitgedoofd is. Bij voorbeeld: De aanvrager heeft het gevraagde verblijf reeds op basis van een andere procedure verkregen of heeft na het indienen van zijn 9bis het Schengengebied verlaten, waardoor hij niet meer geacht wordt het centrum van zijn belangen in België te hebben.

⁴⁰ Afstand: In toepassing van artikel 9bis, § 3, of van artikel 9ter, § 8, wordt de vreemdeling die een nieuwe 9bis- of 9ter-aanvraag indient sinds 01.03.2016 geacht afstand te doen van de aanvragen die eerder op basis van hetzelfde artikel werden ingediend, voor zover ze nog hangende zijn. In dit geval behandelt de Dienst enkel de meest recente aanvraag. Een aanvraag waarvoor de DVZ nog geen beslissing heeft genomen, wordt als een hangende aanvraag beschouwd.

Het aantal beslissingen « zonder voorwerp » blijft stijgen. Over het algemeen wordt een beslissing "zonder voorwerp" genomen na het bekomen van een verblijf in het kader van een andere procedure die gelijktijdig met de aanvraag 9bis werd ingediend (verzoek om internationale bescherming of een aanvraag gezinshereniging).

Aantal personen op wie de andere beslissingen betrekking hebben			
Jaar	Zonder voorwerp	Artikel 9bis §3	Totaal
2021	374	47	421
2022	697	46	743
2023	987	58	1.045

De beslissingen 'zonder voorwerp' betroffen gemiddeld 1,5 personen, tegen 1,4 in 2022 en 1,3 in 2021. De aanvraag 9bis van vele gezinnen (namelijk deze die in de centra van Fedasil verbleven) werd zonder voorwerp verklaard omdat ze een internationale bescherming hadden verkregen.

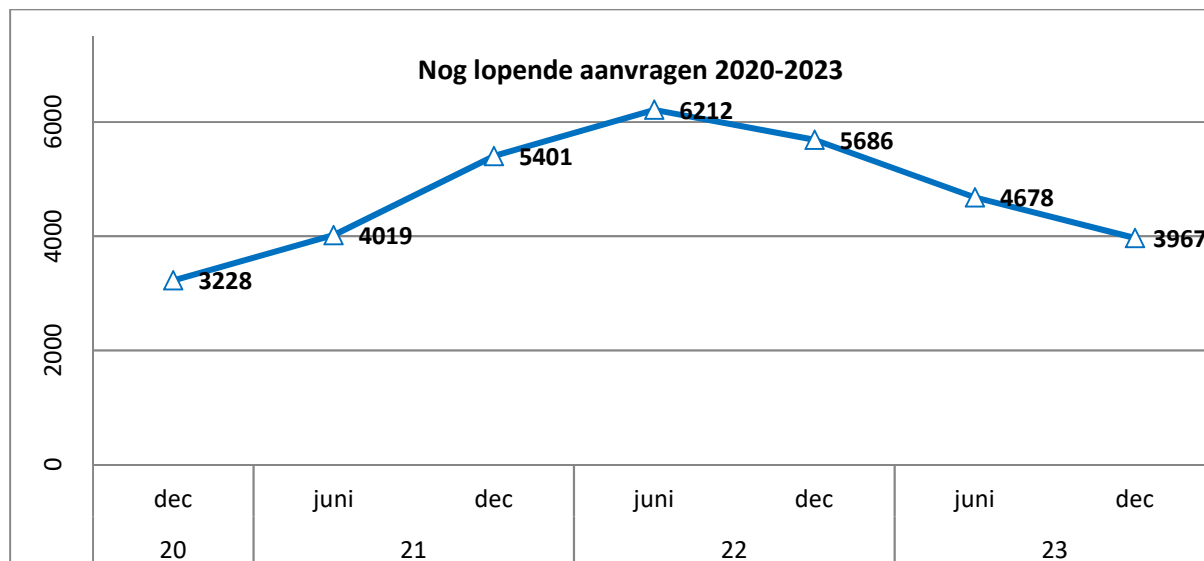
Top 5 van de nationaliteiten voor de personen op wie de andere beslissingen betrekking hebben					
2021		2022		2023	
Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen
Palestina	57	Afghanistan	123	Afghanistan	82
Congo (DRC)	33	Palestina	67	Congo (DRC)	65
Afghanistan	28	Marokko	63	Oekraïne	57
Rusland	24	Oekraïne	57	Syrië	55
Staatloos	20	Congo (DRC)	35	Kameroen	53

3.3.1.3 **Aanvragen in onderzoek**

Op 31 december 2023 waren er nog 3.967 aanvragen 9bis in onderzoek. Dat zijn er 1.719 minder dan het jaar voordien dankzij de personeelsversterking.

De behandelingstermijn bedroeg op 31 december 2023 in 66% van de gevallen minder dan een jaar (72% in 2021 en 56,6% in 2022), in 15% tussen één en twee jaar (20% in 2021 en 29,6% in 2022), in 10% tussen 2 en 3 jaar (5% in 2021 en 7,6% in 2022) en in 9% meer dan 3 jaar (3% in 2021 en 6% in 2022).

De aanvragen van meer dan 2 jaar oud, zijn over het algemeen on hold gezet in afwachting van een andere parallelle procedure (internationale bescherming, 9ter, gezinshereniging, procedure niet-begeleide minderjarige vreemdeling, ...) of omdat bijkomend onderzoek nodig is door externe partners (openbare orde, adrescontrole, wachten op bijkomende informatie, ...)

3.3.1.4 Specifieke gevallen

Bepaalde aanvragen genieten een specifieke behandeling. Het betreft de aanvragen ingediend door ouders van kinderen met een legaal verblijf inclusief ouders van als vluchteling erkende kinderen omwille van een risico op vrouwelijke genitale verminking.

Deze aanvragen worden prioritair behandeld en in de regel gunstig beoordeeld, behalve wanneer de afstamming of het legaal verblijf van het kind niet kan worden vastgesteld of wanneer er tegenaanwijzingen zijn omwille van openbare orde in hoofde van de ouder.

In 2023 werden 539 regularisatiebeslissingen genomen voor ouders van een kind met een legaal verblijf. Het betrof 620 personen (ouders en andere dichte familie).

Tussen 2020 en 2023 signaleerde het Commissariaat voor de Vluchtelingen en de Staatlozen 374 ouders of ouderparen van kinderen erkend als vluchteling wegens gevaar op vrouwelijke genitale verminking. 26 onder hen hebben geen aanvraag ingediend op basis van artikel 9bis. 81 ouders hebben een verblijf bekomen in een andere context (asiel, gezinshereniging). Van de 267 ouders die effectief een regularisatieaanvraag hebben ingediend, hebben er 245 een tijdelijk verblijf gekregen (114 in 2020 en 2021, 59 in 2022 en 72 in 2023). In 14 gevallen werd het verblijf gewijgerd (2 in 2020 en 2021, 6 in 2022 en 6 in 2023) en 8 anderen waren eind 2023 nog aan het wachten op een beslissing.

3.3.2 Medische redenen

Het gaat hier om de aanvragen om machtiging tot verblijf op basis van medische redenen, ingediend op basis van artikel 9ter van de wet van 15 december 1980.

3.3.2.1 Binnenkomende aanvragen

	Nieuwe aanvragen	Aanvragen verlenging
2021	1.156	470
2022	1.147	384
2023	1.294	379

3.3.2.2 **Beslissingen**

Aantal eindbeslissingen							
		2021		2022		2023	
		Beslissing	Personen	Beslissing	Personen	Beslissing	Personen
Gunstige	Machtiging tot tijdelijk verblijf	119	193	160	248	248	395
	Machtiging tot definitief verblijf	7		10		9	
	Totaal	126		170		257	
Ongunstige	Onontvankelijke aanvraag	301	1.328	313	1.305	315	1.562
	Ongegronde aanvraag	581		543		765	
	Technische weigering	5		14		12	
	Totaal	887		870		1.092	
Anderere	Uitsluiting	17	17	25	25	19	19
	Aanvraag zonder voorwerp	112	186	152	223	106	144
	Afstand	6	6	6	9	10	16
	Totaal	135	209	183	257	135	179
Totaal		1.148	1.730	1.223	1.810	1.484	2.136

Aantal andere beslissingen			
Type beslissing	2021	2022	2023
Aflevering attest van immatriculatie	148	162	129
Akkoord verlenging tijdelijk verblijf	301	301	269
Weigering verlenging tijdelijk verblijf wegens niet meer voldoen aan de criteria	57	82	52
Omzetting in definitief verblijf na 5 jaar tijdelijk verblijf	87	83	95
Totaal	593	628	545

Top 5 nationaliteit geregulariseerde personen					
2021		2022		2023	
Congo (DRC)	17	Marokko	22	Congo (DRC)	67
Marokko	13	Congo (DRC)	20	Marokko	32
Albanië	12	Noord-Macedonië	17	Albanië	20
Macedonië	11	Armenië	15	Kosovo	19
El Salvador	10	Guinee	11	Kameroen	16

Top 5 nationaliteit personen met een weigeringsbeslissing					
2021		2022		2023	
Marokko	150	Marokko	127	Congo (DRC)	178
Congo (DRC)	116	Albanië	114	Marokko	175
Albanië	105	Congo (DRC)	108	Albanië	118
Armenië	79	Rusland	62	Georgië	75
Irak	64	Noord-Macedonië	51	Noord-Macedonië	72

Top 5 nationaliteit personen met een andere eindbeslissing ⁴¹					
2021		2022		2023	
Congo (DRC)	29	Palestina	38	Marokko	17
Palestina	21	Marokko	22	Congo (DRC)	13
Servië	21	Congo (DRC)	20	Palestina	13
Marokko	15	Armenië	19	Algerije	10
Guinee	11	Oekraïne	15	Guinee	10

3.3.2.3 Medische adviezen (Q-MED)

De artsen-adviseurs van de Dienst Medisch Verblijf verstrekken naast medische adviezen 9ter, ook medische adviezen in het kader van verblijfsprocedures, bij het afleveren van een BGV of het organiseren van een verwijdering. In 2021 gebeurde dat 158 keer, 146 keer in 2022 en 264 keer in 2023.

3.3.2.4 Medische informatie

Het Team MedCOI Belgium is verantwoordelijk voor de antwoorden over de toegankelijkheid en beschikbaarheid van medische zorgen op vragen van de gesloten centra, CEDOCA (de onderzoeksdienst van het CGVS), andere diensten van DVZ die geen toegang hebben tot het MedCOI platform, en in het kader van de procedure Q-MED voor andere diensten van DVZ die nood hebben aan een medisch advies buiten de procedure 9ter. Team MedCOI Belgium stelt eveneens mini Country Fact Sheets op en zorgt voor de vorming van de Belgische gebruikers. Het is eveneens contactpersoon voor EUAA MedCOI Sector en neemt deel aan de EUAA-activiteiten dienaangaande.

Aantal individuele vragen en antwoorden MedCOI Belgium					
	9ter	CEDOCA	Andere diensten	Q-MED	Totaal
2021	6	2	1	/	9
2022	5	1	0	/	6
2023	14	1	0	13	27

Aantal Mini Country Fact Sheets		
2021	3	Griekenland – Albanië – Kosovo
2022	2	Bulgarije – Senegal
2023	0	

Aantal aanvragen van de gesloten centra	
2021	18
2022	15
2023	22

⁴¹ de andere beslissingen worden genomen op basis van artikel 9ter, § 8: de beslissingen zonder voorwerp en tot uitsluiting.

4 Internationale bescherming

4.1 Registratie van verzoeken om internationale bescherming

In 2023 daalde het aantal personen dat een verzoek om internationale bescherming indiende licht t.o.v. 2022. Het aantal volgende verzoeken om internationale bescherming is echter gestegen. We zien een sterke daling van het aantal personen dat verklaart niet-begeleide minderjarige vreemdeling te zijn.

Aantal verzoekers om internationale bescherming, per type verzoek				
Jaar	Totaal	Eerste verzoek	Volgend verzoek	Percentage volgende verzoeken
2021	25.971	20.539	5.432	21%
2022	36.871	32.219	4.652	13%
2023	35.507	29.589	5.918	17%

Aantal ingediende verzoeken volgens geslacht			
	2021	2022	2023
Man	18.811	26.045	24.008
Vrouw	7.160	10.826	11.499

Meest voorkomende nationaliteiten onder de verzoekers om internationale bescherming (eerste + volgende verzoeken)							
2021				2022			
Nationaliteit	Totaal	Eerste verzoeken	Volgende verzoeken	Nationaliteit	Totaal	Eerste verzoeken	Volgende verzoeken
Afghanistan	6.506	5.154	1.352	Afghanistan	6.156	5.762	394
Syrië	2.874	2658	216	Syrië	3.545	3.271	274
Palestina	1.662	1199	463	Palestina	2.802	2.500	302
Eritrea	1.558	1516	42	Burundi	2.736	2.720	16
Somalië	1.116	938	178	Eritrea	1.953	1.882	71
Andere	12.255	9.074	3.181	Andere	19.679	16.084	3.595
Totaal	25.971	20.539	5.432	Totaal	36.871	32.219	4.652

Meest voorkomende nationaliteiten onder de verzoekers om internationale bescherming (eerste + volgende verzoeken)			
2023			
Nationaliteit	Totaal	Eerste verzoeken	Volgende verzoeken
Syrië	4.227	4.009	218
Afghanistan	3.718	2.534	1.184
Palestina	3.249	2.963	286
Turkije	2.570	2.402	168
Eritrea	2.209	2.138	71
Andere	19.534	15.543	3.991
Totaal	35.507	29.589	5.918

Verzoekers om internationale bescherming die verklaren dat ze niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) zijn, per geslacht en leeftijdsgroep										
Jaar	Totaal (0-17 jaar)	Totaal (18 jaar en + inbegrepen)	Jongens				Meisjes			
			0-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	18 jaar en +	0-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar	18 jaar en +
2021	1.828	3.219	194	805	734	1350	23	24	48	41
2022	2.308	3.853	230	796	1.100	1.489	46	55	81	56
2023	1.580	2.594	191	453	683	930	61	75	117	84

Meest voorkomende nationaliteiten onder de verzoekers om internationale bescherming die zich NBMV verklaarden					
2021		2022		2023	
Nationaliteit	Aantal	Nationaliteit	Aantal	Nationaliteit	Aantal
Afghanistan	1.390	Afghanistan	2.454	Afghanistan	684
Syrië	111	Syrië	327	Eritrea	471
Somalië	92	Eritrea	306	Syrië	390
Eritrea	41	Burundi	131	Guinee	198
Guinee	28	Somalië	125	Somalië	153
Andere	166	Andere	510	Andere	698
Totaal	1.828	Totaal	3.853	Totaal	2.594

Hoeveel er hiervan werkelijk minderjarig zijn, kan u terugvinden in het jaarverslag van de Dienst Voogdij (FOD Justitie).

4.2 Interviews

De cel interviews is belast met het horen van de verzoekers om internationale bescherming, zowel voor de verzoeken die door België moeten worden behandeld als voor de verzoeken die in het kader van de Verordening (EU) 604/2013 (Dublin III) moeten worden behandeld. Ambtenaren die zijn gespecialiseerd in het horen van kwetsbaren, zoals niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, maken ook deel uit van deze cel.

In de praktijk ontvangt elke verzoeker een oproep met de precieze datum en uur waarop hij zich bij de DVZ moet aanbieden.

In 2023 is het aantal afgenomen interviews gestegen met 24% t.o.v. 2022 dankzij het bijkomende personeel.

Aantal verhoren per maand			
Maand	2021	2022	2023
Januari	2.035	1.769	3.299
Februari	1.995	1.949	2.896
Maart	2.316	2.443	3.527
April	1.770	1.817	2.650
Mei	1.537	2.464	2.851
Juni	1.843	2.333	3.361
Juli	1.368	1.713	2.699
Augustus	1.521	2.535	3.161
September	1.925	2.935	3.665
Oktober	1.923	2.752	3.286
November	1.651	2.736	3.073
December	1.557	2.519	2.333
Totaal	21.441	27.965	36.801

Beslissingen van de Dienst Vreemdelingenzaken			
Beslissingen	2021	2022	2023
Overdracht CGVS	21.040	25.525	35.918
Weigering van verblijf in het kader van de Verordening 604/2013 (Dublin III)	2.852	4.492	6.882
Technische weigeringen	1.719	2.098	3.243
Totaal	25.611	32.115	46.043

4.3 Dublin

In het kader van de toepassing van de Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking), houdt de cel Dublin zich bezig met het behandelen van de aanvragen tot overname of terugname die door België aan andere lidstaten worden gericht en de aanvragen tot overname of terugname die door de andere lidstaten aan België worden gericht.

Aantal aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013			
Categorie	2021	2022	2023
Verstuurd aanvragen	9.808	15.052	14.079
Ontvangen positieve beslissingen	5.568	8.735	9.607
Ontvangen negatieve beslissingen	4.086	6.069	3.764

Top 5 van de aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013, per land van bestemming (2021)			
Land van bestemming	Verstuurd aanvragen	Ontvangen positieve beslissingen	Ontvangen negatieve beslissingen
Duitsland	1.691	913	789
Italië	1.572	1.222	283
Frankrijk	1.403	927	432
Oostenrijk	757	283	470
Nederland	732	388	342
Andere	3.653	1.835	1.770
Totaal	9.808	5.568	4.086

Top 5 van de aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013, per land van bestemming (2022)			
Land van bestemming	Verstuurd aanvragen	Ontvangen positieve beslissingen	Ontvangen negatieve beslissingen
Oostenrijk	2.544	1.052	1.477
Duitsland	2.139	1.126	1.008
Frankrijk	1.998	1.176	839
Italië	1.984	1.520	442
Kroatië	1.035	646	122
Andere	5.352	3.215	2.181
Totaal	15.052	8.735	6.069

Top 5 van de aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013, per land van bestemming (2023)			
Land van bestemming	Verstuurde aanvragen	Ontvangen positieve beslissingen	Ontvangen negatieve beslissingen
Italië	3.498	2.430	373
Duitsland	2.307	1.484	818
Frankrijk	1.740	1.036	587
Kroatië	1.680	1.728	164
Oostenrijk	862	454	419
Andere	3.992	2.475	1.403
Totaal	14.079	9.607	3.764

Aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013, per nationaliteit van de betrokken persoon, 2021 – top 5			
Land van nationaliteit	Verstuurde aanvragen	Ontvangen positieve beslissingen	Ontvangen negatieve beslissingen
Afghanistan	2.604	1.165	1.427
Eritrea	872	630	233
Moldavië	580	314	271
Algerije	460	289	170
Guinee	404	304	97
Andere	4.888	2.866	1.888
Totaal	9.808	5.568	4.086

Aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013, per nationaliteit van de betrokken persoon, 2022 – top 5			
Land van nationaliteit	Verstuurde aanvragen	Ontvangen positieve beslissingen	Ontvangen negatieve beslissingen
Afghanistan	3.967	1.942	2.031
Moldavië	1.348	644	701
Eritrea	1.043	694	319
Burundi	1.023	638	173
Palestina	1.005	717	290
Andere	6.666	4.100	2.555
Totaal	15.052	8.735	6.069

Aanvragen die door België verstuurd werden, beslissingen die door België ontvangen werden in het kader van de Verordening 604/2013, per nationaliteit van de betrokken persoon, 2023 – top 5			
Land van nationaliteit	Verstuurde aanvragen	Ontvangen positieve beslissingen	Ontvangen negatieve beslissingen
Afghanistan	1.764	1.217	561
Eritrea	1.240	776	250
Syrië	940	545	348
Guinee	817	589	196
Palestina	775	577	153
Andere	8.543	5.903	2.256
Totaal	14.079	9.607	3.764

De cijfers over het effectief aantal overgebrachte personen kan u terugvinden in het hoofdstuk over de verwijderingen op pagina 78.

Overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013			
Categorie	2021	2022	2023
Binnenkomende aanvragen	2.284	2.787	3.539
Gestuurde positieve beslissingen	1.254	1.696	2.338
Gestuurde negatieve beslissingen	983	1.058	1.180

Top 5 van de overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013, per land van verzending van de aanvraag, 2021			
Land waaruit de aanvraag afkomstig is	Binnenkomende aanvragen	Verstuurde positieve beslissingen	Verstuurde negatieve beslissingen
Frankrijk	1.098	560	522
Duitsland	646	367	265
Nederland	166	127	35
Griekenland	74	32	35
Zwitserland	64	41	23
Andere	236	127	103
Totaal	2.284	1.254	983

Top 5 van de overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013, per land van verzending van de aanvraag, 2022			
Land waaruit de aanvraag afkomstig is	Binnenkomende aanvragen	Verstuurde positieve beslissingen	Verstuurde negatieve beslissingen
Frankrijk	1.249	761	460
Duitsland	791	447	343
Nederland	206	152	52
Zwitserland	120	79	37
Oostenrijk	68	30	37
Andere	353	227	129
Totaal	2.787	1.696	1.058

Top 5 van de overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013, per land van verzending van de aanvraag, 2023			
Land waaruit de aanvraag afkomstig is	Binnenkomende aanvragen	Verstuurde positieve beslissingen	Verstuurde negatieve beslissingen
Frankrijk	1.656	1.103	538
Duitsland	991	646	339
Nederland	405	323	80
Zwitserland	151	82	69
Oostenrijk	55	34	23
Andere	281	150	131
Totaal	3.539	2.338	1.180

Overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013, volgens de nationaliteit van de betrokken persoon, 2021 – top 5			
Land van nationaliteit	Binnenkomende aanvragen	Verstuurde positieve beslissingen	Verstuurde negatieve beslissingen
Afghanistan	564	359	190
Irak	185	136	47
Guinee	160	100	55
Somalië	141	86	54
Georgië	103	40	60
Andere	1.131	533	577
Totaal	2.284	1.254	983

Overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013, volgens de nationaliteit van de betrokken persoon, 2022 – top 5			
Land van nationaliteit	Binnenkomende aanvragen	Verstuurde positieve beslissingen	Verstuurde negatieve beslissingen
Afghanistan	582	405	163
Georgië	210	96	113
Congo (DRC)	188	105	76
Somalië	139	86	46
Irak	117	76	41
Andere	1.551	928	619
Totaal	2.787	1.696	1.058

Overname- of terugnameaanvragen ontvangen door België, beslissingen verstuurd door België in het kader van de Verordening 604/2013, volgens de nationaliteit van de betrokken persoon, 2023 – top 5			
Land van nationaliteit	Binnenkomende aanvragen	Verstuurde positieve beslissingen	Verstuurde negatieve beslissingen
Afghanistan	1.182	880	294
Moldavië	236	152	71
Congo (DRC)	152	83	71
Georgië	140	54	90
Somalië	129	87	45
Andere	1.700	1.082	609
Totaal	3.539	2.338	1.180

4.3.1 Versnelde procedure en Open Centrum van Zaventem

Op 24 augustus 2022 werd een versnelde procedure ingevoerd voor de verzoekers om internationale bescherming die al een verzoek om internationale bescherming hebben ingediend in een andere lidstaat van de Europese Unie en voor wie de waarschijnlijkheid dat de Dublinverordening van toepassing is, hoog is. De details van deze procedure worden uiteengezet in het activiteitenverslag van 2022.

De ingevoerde procedure heeft tot doel de behandelingstermijnen korter te maken en de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek zo snel mogelijk te bepalen, zodat de duur van de procedure zo kort mogelijk wordt gehouden voor de verzoeker. Zo zijn we er in geslaagd om de behandelingstermijn van 133 dagen voor de gewone procedure in te korten tot 36 dagen voor de versnelde procedure. Wanneer de versnelde procedure van toepassing is, kunnen de personen worden toegewezen aan het opvangcentrum van Zaventem.

In 2023 werden 1.241 personen overgedragen aan de bevoegde lidstaat – het hoogste aantal sinds de piek van 2016. Er werden in het kader van de versnelde procedure 498 personen gedwongen overgedragen aan de bevoegde lidstaat. Daarnaast keerden 251 personen vrijwillig terug naar de bevoegde lidstaat of naar hun land van herkomst.

Sinds de invoering van de versnelde procedure wordt een daling van het aantal overnameverzoeken (verzoeken tot overname van personen die reeds een verzoek om internationale bescherming hebben ingediend in een andere lidstaat van de Europese Unie) vastgesteld. In 2023 werden 9.049 overnameverzoeken verzonden tegenover 12.012 overnameverzoeken in 2022, een daling van 24,7%. Het aantal terugnameverzoeken (verzoeken tot terugname van personen die in een andere lidstaat gekend zijn, bijvoorbeeld wegens illegale grensoverschrijding of een visumaanvraag) steeg daarentegen met 65,5%, van 3.040 in 2022 tot 5.030 in 2023. Deze toename is voornamelijk te wijten aan de toename van personen die doorreizen vanuit Italië.

Aantal personen voor wie de versnelde procedure van toepassing is		
Maand	2022	2023
Januari		308
Februari		310
Maart		379
April		327
Mei		425
Juni		443
Juli		412
Augustus	(na 24.08) 174	485
September	602	474
Oktober	680	486
November	374	459
December	338	334
Totaal	2.168	4.842

Aantal personen voor wie de versnelde procedure van toepassing is, per nationaliteit				
	2022		2023	
Burundi		502	Afghanistan	873
Afghanistan		479	Turkije	521
Moldavië		181	Rusland	515
Palestina		145	Syrië	428
Rusland		88	Moldavië	402
Turkije		89	Palestina	304
Syrië		85	Georgië	199
Eritrea		69	Burundi	191
Georgië		46	Guinee	149
Wit-Rusland		45	Eritrea	140
Andere		439	Andere	1.120
Totaal		2.168	Totaal	4.842

Aantal beslissingen tot weigering van verblijf (26 quater) voor personen voor wie de versnelde procedure van toepassing is				
Maand	2022		2023	
Januari				464
Februari				271
Maart				309
April				253
Mei				283
Juni				354
Juli				315
Augustus		(na 24.08) 2		336
September		225		368
Oktober		267		352
November		268		385
December		349		276
Totaal		1.111		3.966

Nationaliteiten en type beslissing, met of zonder vasthouding in gesloten centrum, voor personen voor wie de versnelde procedure van toepassing is - 2022				
Nationaliteit	26 quater met vasthouding	26 quater met BGV	26 quater zonder BGV	Totaal
Afghanistan	83	229	2	314
Burundi	6	235	0	241
Moldavië	1	87	0	88
Palestina	9	64	0	73
Syrië	11	40	0	51
Turkije	0	45	0	45
Eritrea	7	19	0	26
Rusland	0	21	0	21
Guinee	0	20	0	20
Irak	3	16	0	19
Congo (DRC)	0	19	0	19
Andere	22	171	1	194
Totaal	142	966	3	1.111

Nationaliteiten en type beslissing, met of zonder vasthouding in gesloten centrum, voor personen voor wie de versnelde procedure van toepassing is - 2023				
Nationaliteit	26 quater met vasthouding	26 quater met BGV	26 quater zonder BGV	Totaal
Afghanistan	232	568	0	800
Rusland	22	418	4	444
Turkije	12	417	0	429
Burundi	27	266	0	293
Palestina	15	264	0	279
Syrië	16	247	0	263
Moldavië	24	229	0	253
Georgië	19	116	0	135
Guinee	13	101	0	114
Eritrea	19	94	0	113
Andere	118	723	2	843
Totaal	517	3.443	6	3.966

Aantal personen die na een toewijzing door Fedasil in het opvangcentrum van Zaventem zijn aangekomen		
Maand	2022	2023
Januari		93
Februari		171
Maart		185
April		183
Mei		154
Juni		186
Juli		120
Augustus	(na 24.08) 100	176
September	94	129
Oktober	135	171
November	122	124
December	128	118
Totaal	579	1.692

In 2022 kwam 97,31%⁴² van de aan het opvangcentrum toegewezen personen er ook effectief aan, in 2023 was dat 98,37%.

ICAM-gesprekken met de personen die in het opvangcentrum van Zaventem verblijven		
Maand	2022	2023
Januari		197
Februari		105
Maart		180
April		170
Mei		223
Juni		213
Juli		222
Augustus	(na 24.08) 0	169
September	156	188
Oktober	64	218
November	66	189
December	206	161
Totaal	492	2.235

4.4 Printrak

De cel Printrak neemt de vingerafdrukken en voert de controles voor de verzoekers om internationale bescherming uit. In het kader van deze aanvragen zorgt Printrak met behulp van verschillende databanken (EURODAC, VIS) voor de controles en het informatiebeheer. Printrak houdt zich ook bezig met het klasseren van de resultaten en de verzending van de relevante informatiegegevens naar de betrokken cellen de afdeling Internationale Bescherming. Parallel daarmee werkt de dienst nauw samen met de verwijderingsdiensten en zorgt voor de vergelijking van de biometrische gegevens voor de vreemdelingen die onwettig op het grondgebied verblijven en dit in samenwerking met de verwijderingsdiensten in het kader van de identificatie van personen.

Hits Eurodac 1 en 2 van de verzoekers om internationale bescherming

In het kader van de verzoeken om internationale bescherming worden de vingerafdrukken met Eurodac vergeleken. De cijfers hieronder geven het aantal personen weer die in een lidstaat zijn gekend omdat ze er reeds internationale bescherming hebben aangevraagd of omdat ze de grenzen illegaal hebben overschreden.

Aantal hits Eurodac 1 en 2 en % met betrekking tot het aantal uitgevoerde vingerafdrukken			
2021	2022	2023	
10.952	14.537	13.822	
51,62 %	46,97%	47,38%	

Personen die via Eurodac worden geseind als personen die in een andere lidstaat internationale bescherming hebben bekomen

Sinds juni 2019 worden deze statistische gegevens verzameld, omdat vastgesteld werd dat veel verzoekers om internationale bescherming die reeds een beschermingsstatuut hebben, opnieuw bescherming aanvragen in België.

De personen die in België bescherming aanvragen en in een andere lidstaat reeds internationale bescherming hebben bekomen, worden in het centraal Eurodac-systeem geseind.

⁴² Bron Fedasil

Alle EU-lidstaten, plus Zwitserland en Noorwegen, nemen deel aan dit systeem.

Aantal personen dat in een andere lidstaat een internationale beschermingsstatuut heeft			
Maand	2021	2022	2023
Januari	69	126	141
Februari	54	89	112
Maart	102	108	213
April	79	97	162
Mei	89	155	248
Juni	187	143	155
Juli	164	97	228
Augustus	132	108	225
September	125	107	199
Oktober	100	110	208
November	134	105	242
December	115	128	320
Totaal	1.350	1.373	2.453

Naast vingerafdrukken in het kader van de procedure internationale bescherming, controleert Printrak ook vingerafdrukken op vraag van de politie.

Aantal behandelde sets vingerafdrukken ontvangen van de politiediensten	
2021	30.163
2022	32.147
2023	28.196

4.5 Opvolging

De cel Opvolging Internationale Bescherming is belast met de opvolging van de personen die een internationale beschermingsstatus hebben bekomen in België en die wegens een vaststelling van fraude, een terugkeer naar het land van herkomst, openbare orde en/of nationale veiligheid het voorwerp uitmaken van een vraag tot opheffing of intrekking van de status aan het CGVS. Deze cel zorgt ook voor de opvolging op het gebied van het verblijf (heroverweging van het verblijf na een definitieve intrekking of opheffing van de internationale beschermingsstatus) en de opvolging van de terugkeer (in samenwerking met de verwijderingsdiensten).

Aantal door de DVZ ingediende intrekking- of opheffingsaanvragen, naargelang de status			
Jaar	Vluchteling	Subsidiaire bescherming	Totaal
2021	202	74	276
2022	149	49	198
2023	107	33	140

De daling van het aantal aanvragen is te wijten aan de inzet van het personeel voor de opvolging van de tijdelijke bescherming en van de personen die lang in de centra van Fedasil verblijven.

Opvolging door de DVZ van de intrekkingen en opheffingen van het vluchtelingenstatuut of de subsidiaire beschermingsstatus als gevolg van een aanvraag van de DVZ, volgens het jaar van de beslissing				
Jaar	Beslissing tot einde / intrekking van verblijf		Vaststelling van het verlies van het verblijfsrecht	Totaal
	Zonder BGV	Met BGV		
2021	24	58	21	103
2022	20	20	5	45
2023	9	22	5	36

Top van de betrokken nationaliteiten voor de intrekking- of opheffingsaanvragen					
2021		2022		2023	
Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen	Nationaliteit	Personen
Afghanistan	56	Irak	38	Afghanistan	31
Irak	55	Afghanistan	31	Syrië	20
Syrië	41	Syrië	26	Palestina	16
Onbepaald	14	Onbepaald	16	Irak	15
Turkije	11	Turkije	13	Eritrea	9
Andere	99	Andere	74	Andere	49
Totaal	276	Totaal	198	Totaal	140

De cel is eveneens belast met de opvolging van de bevelen om het grondgebied te verlaten volgend op een negatieve beslissing van het CGVS en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Aantal bevelen om het grondgebied te verlaten			
Maand	2021	2022	2023
Januari	342	467	471
Februari	396	295	435
Maart	490	477	373
April	338	301	511
Mei	367	282	616
Juni	594	230	417
Juli	474	308	407
Augustus	325	236	346
September	325	278	369
Oktober	430	337	584
November	490	318	437
December	558	422	477
Totaal	5.129	3.951	5.443

In 2023 werden 707 beslissingen genomen tot reactivatie van een eerder afgeleverd bevel om het grondgebied te verlaten.

De cel is eveneens belast met het versturen van de instructies aan de bevoegde gemeentelijke administraties wanneer een B-kaart mag worden afgeleverd na het bekomen van een vluchtelingenstatus of subsidiaire beschermingsstatus.

Aantal instructies voor het afleveren van een B-kaart	
2021	5.374
2022	4.260
2023	9.535

De B-kaart kan worden aangevraagd door personen die internationale bescherming hebben gekregen, 5 jaar na de indiening van het verzoek om internationale bescherming dat aanleiding heeft gegeven tot de toekenning van de beschermingsstatus. De aanvraag gebeurt via de gemeente en vereist een instructie van de DVZ.

4.6 Administratie

Identiteitscorrecties in het wachtregister

Het gaat om de identiteitscorrecties voor de verzoekers om internationale bescherming wier procedure loopt en die in het wachtregister (WR) zijn ingeschreven. In geval van wijzigingen worden het CGVS en de RVV per brief over de uitgevoerde wijzigingen geïnformeerd.

Aantal identiteitscorrecties	
2021	367
2022	306
2023	138

Afgifte van een duplicaat van een bijlage 26/26 quinquies

Het betreft het aantal duplicaten afgeleverd op basis van een attest van verlies opgesteld door de politie.

Aantal afgeleverde duplicaten	
2021	416
2022	508
2023	392

Inschrijving in het wachtregister - in België geboren kinderen waarvan voor één van de ouders een internationale beschermingsprocedure hangende is

Na de geboorte van een kind op het grondgebied schrijft het gemeentebestuur het kind in het Rijksregister in. De gemeente stuurt de geboorteakte naar de cel administratie, die de informatie invoert in de informatietypes van het Rijksregister.

Het CGVS en de RVV worden per brief over de geboorte van het kind geïnformeerd.

Inschrijvingen in het wachtregister van in België geboren kinderen	
2021	233
2022	148
2023	398

Inschrijving in het vreemdelingenregister - in België geboren kinderen waarvan één van de ouders als vluchteling erkend is

Na de geboorte van een kind op het grondgebied schrijft het gemeentebestuur het kind in het Rijksregister in, indien op zijn minst een van de ouders als vluchteling erkend is. Het kind geniet van het verblijf van de erkende ouder.

Indien de ouder wenst dat het kind de vluchtelingenstatus bekomt, moet een verzoek tot internationale bescherming worden ingediend.

Inschrijvingen in het vreemdelingenregister van in België geboren kinderen	
2021	368
2022	297
2023	371

Schoolreizen

Door een besluit van 30 november 1994⁴³ heeft de Raad van de Europese Unie duidelijk gemaakt dat hij het reizen voor scholieren uit derde landen die wettig op het grondgebied van de lidstaten verblijven wil vereenvoudigen.

Het kind uit een derde land dat in een lidstaat van de Europese Unie verblijft, moet wettig op het grondgebied verblijven en in een algemene onderwijsinstelling, dit wil zeggen primair of secundair onderwijs, naar school gaan. De scholieren-/studentengroep moet worden begeleid door een leerkracht van de school die de schoolreis organiseert. Om met een groep scholieren te mogen reizen binnen de EU, moet een namenlijst worden ingevuld, die door de DVZ wordt nagekeken ter goedkeuring.

Aantal behandelde lijsten	
2021	23
2022	189
2023	395

4.7 Tijdelijke bescherming

De tijdelijke bescherming is een buitengewone procedure die werd ingevoerd door de richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen. Deze richtlijn werd omgezet in het Belgisch recht.

Door een uitvoeringsbesluit van 4 maart 2022 heeft de Raad van de Europese Unie het bestaan van een massale toestroom in de Unie van ontheemden die Oekraïne wegens een gewapend conflict hebben moeten verlaten, vastgesteld.

Het besluit betreffende de tijdelijke bescherming is van toepassing op de Oekraïense onderdanen en hun gezinsleden wier hoofdverblijfplaats zich voor 24 februari 2022 in Oekraïne bevond, de staatlozen en de onderdanen van andere derde landen dan Oekraïne die internationale bescherming of gelijkwaardige nationale bescherming genoten in Oekraïne en hun gezinsleden wier hoofdverblijfplaats zich voor 24 februari 2022 in Oekraïne bevond, en ten slotte op de onderdanen van derde landen die vóór 24 februari 2022 legaal in Oekraïne verbleven, op basis van een geldige permanente verblijfsvergunning, en die niet in veilige en duurzame omstandigheden kunnen terugkeren naar hun land of regio van oorsprong.

⁴³ Besluit van de Raad van de Europese Unie van 30 november 1994 inzake een gemeenschappelijk optreden, door de Raad aangenomen op basis van artikel K.3, lid 2, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie, ter vereenvoudiging van het reizen voor scholieren uit derde landen die in een Lid-Staat verblijven.

Aantal personen die een attest van tijdelijke bescherming hebben ontvangen, per maand		
Maand	2022	2023
Januari		1.561
Februari		1.469
Maart	26.507	1.367
April	11.035	1.037
Mei	7.278	1.180
Juni	4.325	1.292
Juli	3.156	1.372
Augustus	3.106	1.549
September	2.202	1.431
Oktober	2.094	1.352
November	1.918	1.089
December	1.735	927
Totaal	63.356	15.626

Aantal personen met een beschermingsattest, per geslacht en per leeftijdsgroep 2023						
	0-12	13-17	18-34	35-64	65+	Totaal
Mannen	1.385	721	2.346	2.599	214	7.265
Vrouwen	1.324	426	2.782	3.364	462	8.358
Onbepaald	1	0	0	1	1	3
Totaal	2.710	1.147	5.128	5.964	677	15.626

Een tijdelijke bescherming die in België is toegekend, wordt van rechtswege beëindigd wanneer opnieuw een tijdelijke bescherming wordt bekomen in een ander land dat het uitvoeringsbesluit van 4 maart 2022 van de Raad van de Europese Unie toepast. In voorkomend geval wordt de afgegeven verblijfstitel (A-kaart, of bijlage 15 die in afwachting van de afgifte van de A-kaart afgegeven werd) ingetrokken.

Het feit dat men tijdelijke bescherming bekomen heeft in een andere lidstaat, verhindert daarentegen niet dat de persoon vervolgens tijdelijke bescherming aanvraagt in België, omdat de EU-lidstaten hebben beslist om het artikel 11 van de richtlijn 2001/55/EG niet toe te passen.⁴⁴ In dit geval wordt de tijdelijke bescherming echter niet automatisch toegekend. Vooraleer een beslissing wordt genomen, wordt een individueel onderzoek van de situatie van de persoon uitgevoerd.

Aantal personen die een beschermingsattest hebben ontvangen, per nationaliteit				
	2022		2023	
Oekraïne		61.899	Oekraïne	15.343
Onbepaald ⁴⁵		211	Onbepaald ⁴⁶	125
Armenië		196	Rusland	49
Rusland		183	Moldavië	28
Afghanistan		129	Armenië	15
Andere		738	Andere	66
Totaal		63.356	Totaal	15.626

⁴⁴ Het artikel 11 van de richtlijn 2001/55/CE bepaalt dat de lidstaten de personen met een tijdelijke bescherming terugnemen op hun grondgebied wanneer de persoon in kwestie op het grondgebied van een andere lidstaat verblijft of er toegang toe tracht te krijgen zonder toelating.

⁴⁵ De nationaliteit in de statistieken van de DVZ is onbepaald.

⁴⁶ De nationaliteit in de statistieken van de DVZ is onbepaald.

Voor een bepaald aantal personen werd een beslissing tot weigering van de toekenning van de tijdelijke beschermingsstatus genomen.

Aantal personen aan wie een negatieve beslissing werd betekend, per reden van weigering		
	2022	2023
Verblijfstitel (andere dan tijdelijke bescherming) in een andere lidstaat	676	244
Uitsluiting van de tijdelijke bescherming	9	3
Fraude	9	13
Weigering tijdelijke bescherming ⁴⁷	130	31
Weigering (voldoet niet aan de door het besluit van de Raad	766	788
Totaal	1.587	1.079

Aantal personen aan wie een negatieve beslissing werd betekend, per nationaliteit			
2022		2023	
Oekraïne	1.089	Oekraïne	859
Marokko	49	Moldavië	13
Moldavië	42	Onbepaald	32
Onbepaald	0	Rusland	24
Armenië	35	Armenië	13
Rusland	29	Marokko	22
Andere	343	Andere	116
Totaal	1.587	Totaal	1.079

⁴⁷ Weigering na een aanvraag gebaseerd op categorie 3, namelijk de onderdanen van derde landen die vóór 24 februari 2022 legaal in Oekraïne verbleven, op basis van een geldige permanente verblijfsvergunning, en die niet in veilige en duurzame omstandigheden kunnen terugkeren naar hun land of regio van oorsprong. Deze categorie omvat ook de personen die de toekenning van de tijdelijke beschermingsstatus aanvragen, maar die niet voldoen aan de definitie van deze derde categorie (voorbeeld: personen die tijdelijk in Oekraïne verbleven).

5 De strijd tegen de irreguliere migratie

5.1 Controle aan de Schengenbuitengrenzen

Wanneer de vreemdeling bij aankomst niet aan de vereiste binnenkomstvoorwaarden voldoet, stelt de met de grenscontrole belaste agent van de Federale Politie een administratief verslag van de controle op en bezorgt dit aan de DVZ. De DVZ onderzoekt elk dossier op individuele wijze en neemt een gemotiveerde beslissing op basis van de gegevens uit het administratief verslag van de politie, dat de verklaringen van de betrokkene bevat, en de gegevens uit het DVZ-dossier indien betrokkene reeds gekend is.

De beslissing die de DVZ neemt is ofwel een beslissing tot terughrijving met eventuele vasthouding als de terughrijving niet dadelijk kan doorgaan, ofwel een beslissing om de toegang tot het grondgebied te verlenen mits, zo nodig, de afgifte van een visum. De binnenkomstvoorwaarden gelden voor het gehele Schengengebied, aangezien de controle verlegd werd naar de buitengrenzen van dit gebied.

Aantal beslissingen aan de buitengrenzen			
	2021	2022	2023
Beslissingen tot terughrijving	1.566	2.248	2.476
Visa afgeleverd aan zeelui	5.792	5.434	5.229
Transits IOM	164	837	1.555
Transit van door derde landen gerepatrieerde personen	102	157	122
Verzoekers om internationale bescherming (incl. kinderen) aan de grens	332	580	648
Verklaarde NBMV (waarvan effectief NBMV na onderzoek)	26 (20 = 77%)	31 (28 = 86%)	25 (25=100%)

In 2021 was een lichte stijging merkbaar na de drastische daling in het Extra-Schengen verkeer door de COVID-19 reisrestricties. Deze stijging zette zich sterker voort in 2022 en 2023.

5.1.1 Beslissingen tot terughrijving aan de grens

Dit betekent dat de toegang tot het grondgebied wordt geweigerd, omdat er niet aan de binnenkomstvoorwaarden om het Schengengebied te betreden, wordt voldaan.

Aantal beslissingen tot terughrijvingen per grenspost							
	Luchtgrens				Zeegrens		
	2021	2022	2023		2021	2022	2023
BNL	1343	1.637	1.672	Antwerpen	4	0	1
Gosselies	213	608	794	Gent	0	0	0
Bierset	2	3	7	Zeebrugge	3	0	0
Deurne	0	0	2	Blankenberge			
Oostende	1	0	0	Oostende	0	0	0
				Nieuwpoort			
Totaal	1.559	2.248	2.475	Totaal	7	0	1

Top 10 nationaliteiten bij de beslissingen tot terugdrijving			Top 3 van de herkomstluchthavens
	Aan alle grensposten samen	Op de luchthaven van Brussel-Nationaal	
2021	<ul style="list-style-type: none"> - Albanië - Turkije - USA - UK - Congo (DRC) - Marokko - Palestina - Roemenië - Kameroen - China 	<ul style="list-style-type: none"> - Albanië - Turkije - USA - UK - Congo (DRC) - Palestina - Marokko - Kameroen - China - Roemenië 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tirana 2. Istanboel 3. Addis Abeba
2022	<ul style="list-style-type: none"> - Albanië - Turkije - Congo (DRC) - Palestina - Moldavië - Marokko - Colombia - Oekraïne - Rusland - Syrië 	<ul style="list-style-type: none"> - Albanië - Turkije - Congo (DRC) - Colombia - Palestina - Moldavië Marokko - Rusland - Kameroen - Burundi - 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tirana 2. Istanboel 3. Manchester
2023	<ul style="list-style-type: none"> - Albanië - Turkije - Oekraïne - Moldavië - Palestina - Congo (DRC) - Colombia - Marokko - Georgië - N. Macedonië 	<ul style="list-style-type: none"> - Turkije - Albanië - Congo (DRC) - Colombia - Palestina - Moldavië - Marokko - Kameroen - Venezuela - Ivoorkust 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istanboel 2. Tirana 3. Londen

De meest voorkomende motieven in volgorde van belang voor de beslissing tot terugdrijving van deze nationaliteiten:

- Onduidelijk reismotief;
- Geen of geen geldig visum;
- Geen of geen geldig reisdocument;
- SIS-seining;
- Reeds 90 op 180 dagen op het Schengengrondgebied verbleven;
- Onvoldoende bestaansmiddelen;

Aantal effectieve terugdrijvingen			
	2021	2022	2023
Aantal beslissingen tot terugdrijving	1.566	2.248	2.476
Aantal effectief uitgevoerde terugdrijvingen	1.237	1.752	1.843

Top 5 teruggedreven nationaliteiten						
	2021		2022		2023	
1	Albanië	320	Albanië	468	Albanië	347
2	USA	93	Moldavië	91	Moldavië	120
3	UK	85	Congo (DRC)	75	Colombia	113
4	Turkije	55	Turkije	73	Oekraïne	106
5	Marokko	45	Colombia	70	Turkije	101

Top 5 van de bestemmingen van de terugdrijvingen						
	2021		2022		2023	
1	Tirana	284	Tirana	379	Tirana	298
2	Istanboel	138	Istanboel	175	Istanboel	211
3	Londen	79	Londen	79	Londen	110
4	Washington	45	Manchester	78	Punta Cana	83
5	Newark	36	Chisinau	63	Chisinau	73

5.1.2 Beslissingen tot het verlenen van toegang tot het grondgebied

	Afgeleverde visastickers aan zee-en luchtgrens (zowel doorreisvisa als visa voor kort verblijf)	Waarvan visastickers aan transiterende zeelieden
2021	6.461	5.792
2022	5.628	5.434
2023	5.459	5.229

5.1.3 Transitfaciliteiten voor IOM-passagiers

De DVZ faciliteert de transit van vreemdelingen die met IOM vanuit derde landen via de luchthaven van Brussel-Nationaal (BNL) naar een ander Europees land, Canada, Australië of de Verenigde Staten van Amerika reizen en die niet over het nodige luchthaventransitvisum beschikken.

Aantal transiterende personen via BNL	
2021	164
2022	837
2023	1.555 ⁴⁸

5.1.4 Toestemming voor transits van gerepatrieerde personen

Voor vreemdelingen die op beslissing van een ander land worden gerepatrieerd, is soms een transit nodig op de luchthaven Brussel-Nationaal. Hiervoor is een voorafgaandelijk akkoord nodig. Om het aantal weigeringen te beperken en de vlotte werking met de andere landen verder te zetten, wordt er een reservatielijst aangelegd. Als een dag volzet is, met name 5 personen per dag⁴⁹, worden de meeste andere landen hiervan op de hoogte gesteld via e-mail.

	Aanvragen	Effectief getransiteerde personen	Geannuleerde transits
2021	282	102	180
2022	345	157	188
2023	274	122	152

Top 3 van de landen die een transit aanvragen					
2021		2022		2023	
Landen	Aantal aanvragen	Landen	Aantal aanvragen	Landen	Aantal aanvragen
Duitsland	145	Duitsland	224	Duitsland	160
Frankrijk	27	Zweden	25	Zweden	32
Zwitserland	24	Canada	15	Canada/ Noorwegen	14

⁴⁸ De toename wordt verklaard door het hernemen van het luchtverkeer na de coronacrisis.

⁴⁹ Praktische werkafpraak met de Federale Politie.

5.1.5 Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

Aantal nbmv aan de grens			
	2021	2022	2023
Verklaarde NBMV	26	31	25
Waarbij twijfel over de leeftijd	12	3	1
Effectieve minderjarigen	20 (77%)	28 (86%)	25 (100%)
Verzoeken om internationale bescherming	11	10	3
Terugdrijving met gezinshereniging in het land van herkomst, steeds in samenspraak met en na akkoord van de voogd	1	2	15

In 2021 waren de meest voorkomende nationaliteiten onder de 20 NBMV India (7) en Ghana (3), in 2022 onder de 28 NBMV India (8) en Kameroen (6) en in 2023 was de meest voorkomende nationaliteit onder de 25 NBMV Ivoorkust (6).

5.2 Controle op het grondgebied

5.2.1 Intercepties

De politie stuurt administratieve verslagen van vreemdelingencontroles door naar de DVZ, waarop deze een beslissing moet nemen. Hieronder wordt het totaal aantal intercepties en de genomen beslissingen weergegeven. Er wordt ook weergegeven onder welke categorie de interceptie valt. De aantallen van de verschillende categorieën kunnen niet worden opgeteld. Een persoon die bijvoorbeeld als transmigrant wordt beschouwd, kan ook een inbreuk op de openbare orde hebben gepleegd en zal dan in beide kolommen worden geteld. De intercepties waarvoor geen categorie is aangeduid, worden enkel in de kolom 'totaal' geteld.

Aantal intercepties en genomen beslissingen												
Beslissing	2021						2022					
	Totaal intercepties	Openbare orde	Zwart werk	Transmigratie	Bilaterale terugname	Opvolging BGV	Totaal intercepties	Openbare orde	Zwart werk	Transmigratie	Bilaterale terugname	Opvolging BGV
Totaal	26.317	9.303	896	3.458	110	179	24.727	9.968	1.031	988	80	276
Vasthouding	1.017	415	100	135	0	175	1.690	823	196	63	0	237
BGV	7.880	2.583	569	1.280	18	2	7.967	3.116	615	451	37	3
Herbevestiging BGV	5.114	1.354	75	505	11	1	4.666	1.534	75	107	3	4
Geen maatregel ⁵⁰	6.835	2.318	112	964	70	1	6.674	2.598	137	189	38	8
Verklaarde minderjarige	2.814	1.047	5	415	1	0	2.574	1.156	4	169	1	0
Andere ⁵¹	2.657	1.586	35	149	10	0	1.156	741	4	9	0	24

⁵⁰ De vreemdeling heeft recht op verblijf of er is een lopende procedure.

⁵¹ In sommige gevallen neemt de DVZ geen beslissing omdat dit niet langer nodig is, na een opsluiting door het parket bijvoorbeeld.

Aantal intercepties en genomen beslissingen						
Beslissing	2023					
	Totaal intercepties	Openbare orde	Zwartwerk	Transmigratie	Bilaterale terugname	Opvolging BGV
Totaal	28.331	11.036	1.246	757	112	335
Vasthouding	1.952	886	246	34	0	313
BGV	9.873	3.719	788	405	51	5
Herbevestiging BGV	4.765	1.777	42	41	5	5
Geen maatregel ⁵²	8.827	3.396	158	162	43	9
Verklaarde minderjarige	2.387	1.020	4	109	5	0
Andere ⁵³	527	238	8	6	0	3

De top 5 van de opgegeven nationaliteiten bij interceptie					
2021	Totaal	2022	Totaal	2023	Totaal
Marokko	6.123	Marokko	6.343	Marokko	7.741
Algerije	5.597	Algerije	5.324	Algerije	5.998
Eritrea	2.150	Tunesië	1.424	Tunesië	1.776
Tunesië	1.249	Roemenië	1.052	Roemenië	1.111
Roemenië	939	Albanië	805	Albanië	756

De top 5 van de opgegeven nationaliteiten voor de beslissingen tot vasthouding					
2021	Totaal	2022	Totaal	2023	Totaal
Albanië	146	Albanië	290	Albanië	295
Brazilië	77	Marokko	134	Brazilië	175
Marokko	58	Georgië	131	Roemenië	116
Moldavië	57	Brazilië	127	Marokko	103
Oekraïne	57	Algerije	112	Georgië	96

De Top 5 van de opgegeven nationaliteiten van de transmigranten					
2021	Totaal	2022	Totaal	2023	Totaal
Eritrea	1.595	Eritrea	413	Eritrea	218
Algerije	427	Algerije	102	Marokko	103
Marokko	269	Marokko	98	Algerije	65
Soedan	237	Afghanistan	53	Irak	55
Libië	163	Soedan	48	Afghanistan	44

Op vraag van de politie en sociale inspectiediensten en op eigen initiatief neemt de DVZ op het terrein deel aan acties wanneer er wordt verwacht dat een aanzienlijk aantal personen in onwettig verblijf zullen worden geïntercepteerd.

⁵² De vreemdeling heeft recht op verblijf of er is een lopende procedure.

⁵³ In sommige gevallen neemt de DVZ geen beslissing omdat dit niet langer nodig is, na een opsluiting door het parket bijvoorbeeld.

Jaar	Acties	Ontvangen administratieve verslagen van controles	Vasthoudingen	BGV	Herbevestiging BGV	Minderjarigen	Geen maatregel	Andere ⁵⁴
2021	254	964	157	408	96	40	224	39
2022	245	377	92	163	44	13	56	9
2023	320	902	229	370	98	39	156	10

5.2.2 Behandeling van de overnames door België

Deze rubriek bevat de bilaterale aanvragen door andere EU-lidstaten aan België tot overname van personen die een verblijfsrecht hebben in België en de gegeven akkoorden tot overname. Afhankelijk van het bilateraal akkoord kan er ook een overname worden gevraagd voor personen in onwettig verblijf in België:

Jaar	Aantal bilaterale aanvragen	Aantal akkoorden
2021	92	82
2022	130	110
2023	149	134

5.2.3 Gedetineerden

De DVZ staat in voor de administratieve opvolging van de dossiers van vreemdelingen die zijn opgesloten voor feiten van gemeen recht. Dagelijks wordt voor de nieuwe opsluitingen van vreemdelingen de databank van de gevangenen aangevuld met de verblijfssituatie en wordt, indien nodig, aan de gedetineerde vreemdelingen zonder verblijfsrecht een formulier voor het hoorrecht betekend. Als blijkt dat de gedetineerde vreemdeling zonder verblijfsrecht niet over geldige documenten beschikt, wordt de identificatieprocedure opgestart. Als er nog openstaande procedures zijn (gezinshereniging, verzoek om internationale bescherming, regularisatie,...) zullen deze worden behandeld.

Aantal opsluitingen door Justitie die opgevolgd werden door de DVZ	
2021	7.037
2022	8.294
2023	8.993

5.2.3.1 Beslissingen genomen na invrijheidstelling door Justitie

Dagelijks ontvangt de DVZ van de gevangenis aanvragen tot invrijheidstelling waarop de DVZ een beslissing moet nemen op verblijfsrechtelijk vlak. Rekening houdend met de aanvraag (opheffing aanhoudingsmandaat, verzet, voorlopige invrijheidstelling, strafeinde, beslissing strafuitvoeringsrechtbank ...), de verblijfssituatie, familiale en gezinssituatie en dit in afweging met het persoonlijk gedrag, hoorrechten, arresten, vonnissen, strafregister, Dublinverordening ... stelt de DVZ gemotiveerde beslissingen op. Wanneer de DVZ wenst over te gaan tot een gedwongen verwijdering en de vreemdeling niet langer in de gevangenis kan blijven, wordt een plaats in een gesloten centrum gezocht en dient er een transfert te worden georganiseerd naar het centrum.

De DVZ werkt proactief rond aanvragen in het kader van voorlopige invrijheidstelling en strafeinde. Zo is het mogelijk om 4 maanden voor de datum van voorlopige invrijheidstelling en 6 maanden voor strafeinde een verwijdering vanuit de gevangenis te organiseren mits de vreemdeling geïdentificeerd is.

Sinds 1 september 2023 zijn nieuwe regels van toepassing op personen veroordeeld tot een of meerdere gevangenisstraffen met een totaal van meer dan 6 maanden en maximum 3 jaar. Op vraag van de veroordeelde kan een voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied worden toegekend door een strafuitvoeringsrechter. De rechter beslist over de maatregel

⁵⁴ Van de 10 gevallen in 2023 betreft het 8 gerechtelijke aanhoudingen.

die gevraagd werd door de veroordeelde in onwettig verblijf. Voor deze personen is het niet langer mogelijk om 4 maanden voorafgaand aan de voorlopige invrijheidstellingsdatum een verwijdering te organiseren vanuit de gevangenis.

Aantal genomen beslissingen				
	Totaal	Verblijfsrecht of lopende procedure	BGV	Administratieve vasthouding met verwijdering
2021	6.998	3.466	2.156	1.376 (waarvan 218 Dublin)
2022	7.824	3.899	2.373	1.552 (waarvan 213 Dublin)
2023	8.104	4.416	2.374	1.314 (waarvan 285 Dublin)

De voorgaande verwijderingsbeslissingen kunnen vergezeld gaan van een inreisverbod.

Aantal inreisverboden per categorie									
	2 jaar	3 jaar	4 jaar	5 jaar	6 jaar	8 jaar	10 jaar	15 jaar	20 jaar
2021	2	349	0	1	69	781	339	139	23
2022	7	799	4	2	121	995	360	181	29
2023	0	593	1	0	154	570	243	114	15

5.2.3.2 Overbrenging van gedetineerden door Justitie

Via de procedure van tussenstaatse overbrenging zit iemand zijn Belgische straf uit in een gevangenis in zijn land van herkomst of van verblijfsrecht. Voor vreemdelingen zonder recht op verblijf is dit voor bepaalde landen ook mogelijk zonder toestemming van betrokkene. Voor deze gevallen wordt er een BGV met het oog op een tussenstaatse overbrenging en eventueel met inreisverbod opgesteld.

	Aantal behandelde aanvragen	Effectief aantal uitgevoerde tussenstaatse overbrengingen
2021	52	91
2022	169	67
2023	156	96

De FOD Justitie onderzoekt of een vreemdeling al dan niet onder bepaalde voorwaarden kan worden uitgeleverd aan het land dat daarom vraagt. Hiervoor wordt de verblijfssituatie van de vreemdeling opgevraagd.

Aantal behandelde aanvragen	
2021	52
2022	169
2023	110

5.2.4 Beslissingen tot beëindiging van verblijf om redenen van openbare orde of nationale veiligheid

De DVZ kan na individueel onderzoek overgaan tot beëindiging van het verblijf van vreemdelingen die in een strafinstelling verblijven om redenen van openbare orde of nationale veiligheid, om ernstige redenen van openbare orde of nationale veiligheid of om dwingende redenen van nationale veiligheid.

Aantal beslissingen tot einde verblijf		
2021	2022	2023
109	85	91

Top 3 nationaliteiten beslissingen tot einde verblijf					
2021		2022		2023	
Marokko	27	Marokko	18	Nederland	16
Nederland	10	Nederland	14	Marokko	12
Albanië	5	Irak	6	Congo (DRC) Roemenië, Angola, Brazilië, Bulgarije	3

Daarnaast werden er in 2023 ook 10 bevelen om het grondgebied te verlaten met inreisverbod genomen en 6 terugkeerbesluiten voor vreemdelingen die niet meer in de gevangenis verbleven.

In 2023 werden 17 waarschuwingen betekend om betrokkene op de hoogte te brengen van een mogelijke beslissing tot beëindiging van verblijf in geval van het plegen van een nieuwe inbreuk op de openbare orde.

Er moet worden opgemerkt dat er ook beslissingen tot beëindiging van verblijf worden genomen voor geradicaliseerde personen en voor personen waarvan het beschermingsstatuut werd ingetrokken. Deze cijfers zijn hierin niet vervat.

In de Belgische gevangenis bevinden zich veel onderdanen van derde landen met een verblijfstitel van een andere EU-lidstaat of van een Schengenpartnerland. Wanneer deze vreemdelingen in België worden veroordeeld, neemt de DVZ contact op met het land waar de verblijfstitel afgeleverd werd om na te gaan of het mogelijk is deze in te trekken.

Indien de procedure tot intrekking van het verblijfsrecht niet kan worden afgerond tijdens de Belgische gevangenisstraf, wordt betrokkene gerepatriëerd naar het land van verblijfsrecht. Als de procedure wel is afgerond, kan hij naar zijn land van herkomst worden verwijderd. Hierdoor is het risico op terugkeer naar België en naar het Schengengebied kleiner.

Aantal dossiers overgemaakt aan de partners			
	2021	2022	2023
Spanje	28	15	16
Italië	30	6	3
Oostenrijk	1	/	1
Nederland	20	20	9
Polen	/	/	/
Duitsland	13	8	6
Zweden	/	/	2
Finland	/	/	/
Griekenland	/	/	/
Portugal	2	1	3
Luxemburg	/	/	/
Slovakije	1	/	/
Roemenië	/	/	1
Malta	/	/	1
Totaal	95	50	32

Aantal verzoeken om informatie aan andere lidstaten		
	2022	2023
Spanje	64	56
Italië	19	14
Oostenrijk	2	0
Portugal	1	1
Totaal	86	71

5.3 Signaleringen in de ANG en het SIS

5.3.1 Signaleringen in de ANG

Wanneer een bevel om het grondgebied te verlaten wordt genomen ten aanzien van een burger van de Unie of zijn familielid, kan de minister of zijn gemachtigde dit bevel met een inreisverbod voor het grondgebied van het Rijk gepaard laten gaan, en dit uitsluitend om redenen van openbare orde, nationale veiligheid of volksgezondheid.⁵⁵ Dit inreisverbod wordt gesignaleerd in de Algemene Nationale Gegevensbank van de Federale Politie (ANG).

5.3.2 Signaleringen in het SIS

In maart 2023 werd het SIS bijgewerkt en van nieuwe signaleringstypes, bijgewerkte gegevens en verbeterde functies voorzien.

De signaleringen met betrekking tot de terugkeer van onwettig verblijvende onderdanen van derde landen vormen een nieuwe categorie van signaleringen in het SIS.⁵⁶

Voortaan is er een verplichting om systematisch een signalering met betrekking tot een terugkeer in het SIS in te voeren wanneer een terugkeerbeslissing genomen werd. De «terugkeer» bestaat uit het verlaten van het grondgebied van de lidstaten en de geassocieerde landen van de Schengenruimte.

De terugkeerbeslissingen kunnen gepaard gaan met inreisverboden die de toegang tot en het verblijf op het grondgebied van de lidstaten en de geassocieerde landen van de Schengenruimte gedurende een bepaalde periode verbieden. In dit geval moet een signalering met als doel de weigering van de toegang of het verblijf in het SIS worden ingevoerd zodra de betrokken onderdaan van een derde land het Schengengebied daadwerkelijk verlaten heeft.⁵⁷

Naast de signaleringen ter fine van weigering van toegang of verblijf die op inreisverboden in verband met de terugkeer gebaseerd zijn, zijn er twee andere soorten beslissingen die tot een dergelijke signalering kunnen leiden:

- de administratieve beslissingen die gebaseerd zijn op een individuele beoordeling en die tot de conclusie komen dat de aanwezigheid van de onderdaan van een derde land op het grondgebied een bedreiging vormt voor de openbare orde, de openbare veiligheid of de nationale veiligheid;
- de beperkende maatregelen die als rechtshandelingen van de Raad worden goedgekeurd of de reisverboden die worden opgelegd door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties⁵⁸

Deze signaleringen kunnen zelfs worden ingevoerd indien de persoon die een bedreiging vormt zich niet op het grondgebied bevindt.

Indien een onderdaan van een derde land beschikt over een verblijfstitel die geldig is in een lidstaat of indien de vreemdeling aan wie een inreisverbod is opgelegd een onderdaan van de Unie is, kan de signalering ter fine van weigering van toegang en een verblijfsverbod enkel op het nationaal niveau (dit wil zeggen in de ANG⁵⁹) worden uitgevoerd.

⁵⁵ Art. 44 nonies van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

⁵⁶ Verordening (EU) 2018/1860 van het Europees Parlement en de Raad van 28 november 2018 betreffende het gebruik van het Schengeninformatiesysteem voor de terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.

⁵⁷ Overeenkomstig artikel 24 van de verordening (EU) nr. 2018/1861 van het Europees Parlement en de Raad van 28 november 2018 betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van grenscontroles, tot wijziging van de Overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen en tot wijziging en intrekking van Verordening (EG) nr. 1987/2006.

⁵⁸ Overeenkomstig art. 25 van de voornoemde verordening (EU) 2018/1861. De lidstaat die de Raad van de Europese Unie voorziet, is verantwoordelijk voor de invoering van de signaleringen op basis van alle beperkende maatregelen van de Unie en de reisverboden van de Verenigde Naties die tijdens zijn voorzitterschap worden goedgekeurd.

⁵⁹ De onderdanen van een derde land die een familielid zijn van een burger van de Unie of een burger van een geassocieerd lid van de Schengenruimte die over het recht op vrij verkeer beschikken, kunnen echter om redenen van openbare orde, openbare veiligheid of volksgezondheid ter fine van weigering van toegang en verblijf in het SIS worden gesignaleerd, wanneer het gedrag van de betrokken persoon een reële, actuele en voldoende ernstige bedreiging voor een fundamenteel belang van de samenleving vormt.

ANG – Signaleringen van de inreisverboden					SIS- Signaleringen van de inreisverboden				SIS- Signaleringen van de terugkeerbesluiten
	Tot.	1 - 4 jaar	5 - 9 jaar	>= 10 jaar	Tot.	1 - 4 jaar	5 - 9 jaar	>= 10 jaar	
2021	2.579	1.162	905	512	1.850	943	580	327	
2022	2.322	1.250	694	378	1.725	1.032	458	235	
2023	1.280	777	295	208	977	659	187	131	5.260

5.3.3 Intrekking signaleringen in de ANG en het SIS

ANG – intrekkingen signalement		SIS- intrekkingen signalement	
2021	84	127	
2022	114	166	
2023	694	362	

De intrekkingen van de seiningen op het einde van de geldigheidstermijn van de maatregel worden hier niet mee geteld, omdat dit automatisch gebeurt.

5.3.4 Herziening van de signaleringen

De signaleringen worden slechts bewaard de tijd nodig voor het bereiken van het doel waarvoor ze werden ingevoerd. De maximale termijn voor herziening voor de signaleringen de terugkeerbesluiten en ter fine van niet-toelaatbaarheid en verblijfsverbod bedraagt 5 jaar.

ONDERZOEK VAN DE SIGNALERINGEN - ART. 24					
	GEEN VERLENGING	VERLENGING Geldige signalering	VERLENGING Toepassing van het arrest Ouhrami ⁶⁰	VERLENGING Nieuw IRV dat het vorige annuleert en vervangt	Totaal
2021	1.826	895	181	43	2.945
2022	1.737	1.121	186	36	3.080
2023	1.924	774	354	13	3.065

5.3.5 De uitwisseling van informatiegegevens inzake gesignaleerde vreemdelingen

Het SIS bevat enkel de onontbeerlijke informatiegegevens (de gegevens van het signalement) die het mogelijk maken om een persoon te identificeren en de noodzakelijke maatregelen te nemen. Er moeten dus bijkomende gegevens worden uitgewisseld:

Uitwisseling bijkomende gegevens			
	2021	2022	2023
OUT	2.716	3.301	5652
IN	3.028	3.541	5379
Totaal	5.744	6.842	11.031

Aantal hits ⁶¹ art. 24 in het buitenland op Belgische signaleringen			
De door België geseinde persoon werd:	2021	2022	2023
- van het Schengengrondgebied verwijderd	619	583	543
- gemachtigd om het grondgebied van een lidstaat binnen te komen of erop te verblijven	385	404	370

⁶⁰ In de zaak Ouhrami heeft het Hof zich uitgesproken over het startpunt van de duur van het inreisverbod: de duur hiervan moet berekend worden vanaf de datum waarop de vreemdeling effectief het Schengengrondgebied heeft verlaten (HJEU C-225/16 van 26/07/2017).

⁶¹ Het aantal vaststellingen door de andere lidstaten (aan de grens of op het grondgebied) van personen die door DVZ werden gesignaleerd voor weigering van toegang of verblijf.

Aantal hits Art 3 in het buitenland op Belgische signaleringen	
De onderdanen van een derde land die met het oog op terugkeer door België gesignaleerd werden:	2023
- hebben het grondgebied van de lidstaten verlaten	92
- werden aan de buitengrens gelokaliseerd toen ze het grondgebied van de lidstaten probeerden te betreden	63
- werden op het nationaal grondgebied gelokaliseerd;	432
- werden aan een binnengrens waar systematisch grenscontroles worden uitgevoerd gelokaliseerd	23
- werden in de loop van een procedure voor de aanvraag van een Schengenvisum bij een consulaat in een derde land gelokaliseerd	2

5.3.6 *Uitwisseling van gegevens in het kader van het toegangsrecht*⁶²

Elke persoon die zijn toegangsrecht uitoefent, kan zich wenden tot de bevoegde overheden van het Schengenland van zijn keuze. In België is de DVZ de overheid die bevoegd is voor de behandeling van de aanvragen met betrekking tot de signaleringen ter fine de terugkeer en van weigering van toegang en verblijf.

Aantal behandelde aanvragen in het kader van het toegangsrecht	
2021	1.104
2022	2.902
2023	3.003

5.3.7 *Raadplegingen ANG*

De DVZ gaat over tot een rechtstreekse raadpleging van de ANG om te controleren of een vreemdeling geen gevaar vormt voor de openbare orde en/of de nationale veiligheid. Dit kan gebeuren na een interceptie of in het kader van een verzoek om internationale bescherming of een verblijfs- of visumaanvraag.

Opzoeken uitgevoerd in de ANG ⁶³			
Jaar	Totaal	HITS	% HIT
2021	41.498	10.784	25,9%
2022	31.399	8.210	26,1%
2023	34.501	8.675	25%

Top 5 nationaliteiten 2023	
Marokko	732
Afghanistan	724
Palestina	452
Syrië	446
Irak	381

⁶² Het toegangsrecht is de mogelijkheid voor elke persoon die dat vraagt om toegang te hebben tot de hem betreffende informatiegegevens die in een bestand zijn geregistreerd. Het gaat om een fundamenteel principe van de gegevensbescherming dat de betrokken personen in staat stelt om controle uit te oefenen op hun persoonsgegevens die in het bezit zijn van derden.

⁶³ Het betreft het aantal opzoeken en niet het aantal opgezochte personen. Één persoon kan immers meerdere keren worden opgezocht.

6 Terugkeer

6.1 Alternatieven voor detentie

6.1.1 De afdeling Alternatieven voor Detentie

Sinds 1 juni 2021 staat de afdeling 'Alternatieven voor Detentie' (ATD) in voor de ontwikkeling en toepassing van alternatieve maatregelen om detentie voor personen in onwettig verblijf te vermijden. Als voornaamste maatregel worden personen in onwettig verblijf door de ICAM (individual case management)-coaches van de dienst ATD begeleid naar een duurzaam toekomstperspectief. Hierbij worden alle aspecten van de juridisch-administratieve verblijfsituatie in beschouwing genomen.

Wanneer er geen verblijfsmogelijkheden meer zijn, zal de vreemdeling op een respectvolle manier worden begeleid en voorbereid naar vrijwillige terugkeer. Bij weigering van medewerking zal de vreemdeling worden geïnformeerd over de mogelijkheid tot gedwongen terugkeer.

In grote lijnen zullen personen die een BGV hebben ontvangen een uitnodiging krijgen om zich aan te melden bij een coach van de afdeling ATD voor een intensieve begeleiding met het oog op een duurzaam toekomstperspectief. Dit gebeurt enerzijds via concrete afspraken op welbepaalde tijdstippen en anderzijds via de organisatie van loketdagen voor personen die niet over een vaste verblijfplaats beschikken. De begeleiding gebeurt door in gesprek te gaan met de vreemdeling in een regionaal bureau, naar hem te luisteren, hem zijn verblijfsmogelijkheden toe te lichten, de obstakels voor terugkeer te identificeren en dergelijke, kortom met het oog op het vinden van een duurzame oplossing om onwettig verblijf te vermijden of te beëindigen.

De afdeling was nog in volle opbouw op het moment van het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in 2022. Nagenoeg alle coaches van de afdeling werden ingezet voor de registratie van tijdelijke bescherming, waardoor de ICAM-gesprekken grotendeels werden stopgezet. De laatste coaches keerden begin 2023 terug naar hun oorspronkelijke functie en hernamen hun opleiding. In de loop van 2023 werden de coaches tewerkgesteld in de regionale ICAM-kantoren en momenteel zijn ze aanwezig in elke provincie (53 gespreksruimtes verspreid over 27 locaties).

6.1.1.1 Coaching Families en Individuen (CFI)

6.1.1.1.1 Families⁶⁴, individuen⁶⁵ en geïntercepteerden⁶⁶

De dienst 'Coaching families en Individuen' staat in voor de opvolging van families met minderjarige kinderen en personen in onwettig verblijf met het oog op het begeleiden naar een duurzaam toekomstperspectief door middel van een intensief en aanklappend begeleidingstraject. Dit aanklappend begeleidingstraject vindt plaats in één van de regionale bureaus verspreid over het Belgisch grondgebied. Nadat een bevel om het grondgebied te verlaten werd afgeleverd, wordt de betrokken persoon door een ICAM-coach uitgenodigd in het ICAM-kantoor dat zich het dichtst bevindt bij de woonplaats van de betrokkene. Dit gebeurt aan de hand van een papieren uitnodiging waarin de plaats en het moment van de afspraak worden vermeld, alsook een korte uitleg over het begeleidingstraject.

In 2023 werden 7.651 uitnodigingen verstuurd waarvan 3.138 aan personen die werden geïntercepteerd door de politie op het Belgische grondgebied.

Bij het interpreteren van de cijfers is het van belang rekening te houden met het feit dat de uitnodiging en het gesprek niet noodzakelijk in hetzelfde jaar zullen gebeuren en dat het coachingproces zich dus over meerdere jaren kan uitstrekken.

⁶⁴ Een familie is een gezin bestaande uit minstens één meerderjarige en één minderjarige persoon. De meerderjarige personen ontvingen allen een bevel om het grondgebied te verlaten. Inwonende meerderjarige kinderen en andere familieleden (bv. een grootouder) worden bij de familie geteld, maar als aparte meerderjarige binnen de familie. Een familie wordt gezien als 1 dossier, ongeacht het aantal verschillende OV-nummers zijn toegekend aan de meerderjarigen.

⁶⁵ Een individu is een meerderjarige persoon die een bevel heeft gekregen om het grondgebied te verlaten.

⁶⁶ Een door de politie geïntercepteerd individu wegens (onder andere) onwettig verblijf dat een bevel om het grondgebied te verlaten heeft ontvangen in combinatie met een uitnodiging om op gesprek te komen bij een ICAM-coach van de dienst Coaching Families & Individuen.

Top 5 nationaliteiten van de uitgenodigde vreemdelingen – zonder de geïntercepteerden		
1	Marokko	641
2	Afghanistan	633
3	Albanië	294
4	Kameroen	268
5	El Salvador	171
	Andere	2.506
	Totaal	4.513

Top 5 nationaliteiten van de uitgenodigde geïntercepteerde vreemdelingen		
1	Marokko	920
2	Algerije	557
3	Tunesië	234
4	Brazilië	170
5	Onbekend	76
	Andere	1.181
	Totaal	3.138

In 2023 werden er 3.994 gesprekken gevoerd. Dit betreft het aantal gesprekken (intake- en opvolgesprekken) en niet het aantal aanwezige personen.

Top 5 nationaliteiten van de personen die opdaagden voor een gesprek		
1	Marokko	539
2	Albanië	313
3	Kameroen	232
4	Afghanistan	227
5	Brazilië	210
	Andere	2.473
	Totaal	3.994

6.1.1.1.2 *Niet-begeleide minderjarige vreemdeling*

Binnen de dienst 'Coaching families en Individuen' worden niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) opgevolgd waarvoor een voogd werd aangesteld en die op een privé-adres verblijven. Tijdens de ICAM-begeleiding, die aanvat zodra een bevel tot terugbrenging is genomen, wordt de terugkeer met alle betrokken partners (de voogd, de minderjarige, familieleden in België, ...) voorbereid.

In 2023 werden ICAM-coachingtrajecten opgestart voor 14 niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die een bevel tot terugbrenging hebben gekregen. Verder keerden dit jaar 2 NBMV terug⁶⁷, werden 2 trajecten beëindigd wegens geen medewerking aan het coachingstraject, zijn 7 trajecten gepauzeerd omwille van een lopende procedure en zijn 6 coachingtrajecten nog lopende op dit moment. In deze cijfers zitten ook resultaten voor coachingtrajecten die reeds in 2022 werden opgestart.

⁶⁷ Het kan hierbij gaan om terugkeer naar het land van herkomst of naar het land waarover (één van) de ouders/verantwoordelijk familielid beschikt over legaal verblijf.

Resultaten coaching NBMV			
	2021	2022	2023
Nieuwe procedure (nog lopende)	1	0	7
Verblijf	1	0	0
Terugkeer	1	1	2
Einde coaching	0	1	2
Nog lopende	0	1	6
Totaal	3	3	17

6.1.1.1.3 *Huisbezoeken*

Wanneer een persoon of een familie niet aanwezig is op een gesprek, kan er, naargelang de individuele situatie, voor worden geopteerd dat twee ICAM-coaches naar het laatst gekende adres gaan. Ze proberen na te gaan waarom ze niet zijn ingegaan op de uitnodiging. Indien mogelijk trachten de coaches hen te overtuigen om toch met hen een coachingstraject te starten. Als de coaches erin slagen om contact te leggen met de betrokkenen, wordt het huisbezoek als positief aangeduid. Als het duidelijk wordt dat de betrokkenen niet meer op het opgegeven adres wonen, zal het resultaat "negatief" zijn. Wanneer het onmogelijk is om de aanwezigheid op het adres te bevestigen of te ontkrachten, wordt het resultaat als "onbekend" beschouwd.

Aantal afgelegde huisbezoeken in 2023				
Resultaat	Families	Individueen	Geïntercepteerden	Totaal
Negatief	27	281	39	347
Positief	61	247	18	326
Onbekend	36	230	34	300
Totaal	124	758	91	973

6.1.1.2 *Open Terugkeer- en Dublinplaatsen (Fedasil)*

Uitgeprocedeerde verzoekers om internationale bescherming (13 quinquies) en personen met een Dublin traject (26 quater) worden toegewezen aan een Dublinplaats of een open terugkeerplaats (OTP) in een opvangcentrum van Fedasil, waarbij ze aanklampend worden opgevolgd met het oog op een vrijwillig vertrek. De terugkeerbegeleider van Fedasil zorgt binnen de drie dagen na aankomst van de bewoner in de OTP voor een intake in het opvangcentrum. Deze intake bestaat uit de normale intake (praktisch) en een uitleg over de doelstelling en het begeleidingsconcept van de Open Terugkeerplaatsen. De ICAM-coaches zijn twee dagen per week aanwezig in de centra en voeren gemiddeld 3 gesprekken waarbij de administratieve toestand van betrokkene wordt toegelicht en er de nodige uitleg wordt gegeven rond verblijfsmogelijkheden en vrijwillige terugkeer. Voor personen met een 13 quinquies is dit naar het herkomstland via Fedasil en voor personen met een 26 quater is dat naar de verantwoordelijke Dublin-lidstaat via de Dienst Vrijwillige Terugkeer van de DVZ.

Er zijn in totaal 5 centra in het beheer van Fedasil met Open Terugkeer- (OTP) en Dublinplaatsen met in totaal 360 plaatsen: Arendonk (90), Sint-Truiden (50), Poelkapelle (40), Jodoigne (90) en Moeskroen (90). Oorspronkelijk waren er 6 centra maar het centrum van Zaventem (40 plaatsen) werd op 24 augustus 2022 in beheer genomen door de DVZ.

Indien personen niet opdagen voor het gesprek met de ICAM-coach, meldt DVZ dit aan Fedasil. Fedasil kan dan de materiële hulp beperken op grond van artikel 4 van de wet van 12 januari 2007 en dus een einde stellen aan de opvang. Er werden in totaal 850 dossiers opgevolgd in de OTP-centra waarvan 576 personen met een bijlage 26 quater en 274 personen met een bijlage 13 quinquies.

Dublinplaatsen – 26 quater					
Top 5 nationaliteiten van de personen uitgenodigd voor een 1 ^e gesprek			Top 5 nationaliteiten van de personen die zich aangemeld hebben voor een 1 ^e gesprek		
1	Afghanistan	74	Afghanistan		65
2	Burundi	65	Burundi		62
3	Rusland	47	Eritrea		46
4	Palestina	46	Rusland		39
5	Turkije	29	Palestina		37
	Andere	315	Andere		230
	Totaal	576	Totaal		479

Open terugkeerplaatsen VIB – 13 quinquies					
Top 5 nationaliteiten van de personen uitgenodigd voor een 1 ^e gesprek			Top 5 nationaliteiten van de personen aangemeld voor een 1 ^e gesprek		
1	Afghanistan	104	Afghanistan		65
2	Georgië	13	Georgië		11
3	Irak	13	Albanië		11
4	Somalië	13	Irak		10
5	Albanië	10	Eritrea		7
	Andere	121	Andere		91
	Totaal	274	Totaal		195

6.1.1.3 Open Opvangcentrum Zaventem

In dit centrum worden personen met een 26 quater (Dublin) in een “versneld traject” gecoacht door de 4 aanwezige ICAM-coaches.

In tegenstelling tot de OTP Dublincentra hebben de ICAM coaches hier bijkomend de rol van maatschappelijk assistent, aangezien zij ook instaan voor de intakegesprekken bij aankomst in het opvangcentrum. Hierbij wordt de bewoner enkele praktische zaken toegelicht waaronder het huishoudelijk reglement en hij krijg ook uitleg over zijn administratieve toestand.

Na de betekening van de 26 quater wordt meteen een ICAM-gesprek ingepland en wordt er in cycli van 3 werkdagen verder gecoacht.

Er werden 28 No Shows doorgestuurd aan de dispatching van Fedasil voor personen die niet zijn komen opdagen in het centrum.

Aantal ingeplande gesprekken in OZ			
	Intakegesprek	ICAM-gesprek	TOTAL
2022	494	437	931
2023	1.649	2.235	3.884

6.1.1.4 **Dublin Pacheco loket**

Naast de Dublinplaatsen, is sinds 1 februari 2022 het Dublin Pacheco loket actief om personen met een 26 quater te begeleiden die niet in een Dublinplaats verblijven.

Dublin Pacheco loket				
Top 5 nationaliteiten van de personen uitgenodigd voor een 1 ^e gesprek			Top 5 nationaliteiten van de personen aangemeld voor een 1 ^e gesprek	
1	Afghanistan	279	Burundi	85
2	Burundi	185	Afghanistan	58
3	Turkije	181	Palestina	43
4	Syrië	164	Syrië	40
5	Palestina	142	Eritrea	39
	Andere	969	Andere	211
	Totaal	1.920	Totaal	476

6.1.1.5 **Pilootprojecten**

Een aantal steden of andere lokale actoren ontwikkelen pilootprojecten om mensen zonder wettig verblijf via sociale en juridische begeleiding, al dan niet inclusief opvang, te oriënteren naar een duurzame en reële oplossing. In Gent kwam in dit kader een samenwerking tot stand tussen de projectpartner (CAW/Stad Gent), de DVZ en Fedasil.

ATD ondersteunt deze projecten in verschillende steden. Zo zijn de ICAM-coaches sinds 2022 actief in Gent. In 2023 werden in Antwerpen, Brugge en Brussel verschillende pilootprojecten in de steigers gezet om te starten in 2024. ATD is hier een actieve partner en neemt zowel een informatieve als faciliterende rol op zich. Op deze manier zoekt DVZ mee naar een duurzame oplossing voor personen in onwettig verblijf.

6.1.1.6 Resultaten inzake duurzaam toekomstperspectief voor de afdeling Alternatieven voor Detentie

Resultaten inzake duurzaam toekomstperspectief voor de afdeling Alternatieven voor Detentie 2023						
	Terugkeer				Verblijf	Totaal duurzaam toekomst perspectief
	Vrijwillige terugkeer ⁶⁸	Zelfstandige terugkeer ⁶⁹	Terugkeer via cel VT DVZ ⁷⁰	Totaal		
CFI : geïntercepteerden	1	10		11	4	15
CFI : individuen	30	57		87	44	131
CFI : families	18	37	7	62 (31 >18j, 31 <18j 20 dossiers)	162 (78 >18j, 84 <18j 58 dossiers)	224
NBMV		2		2		2
Pilootprojecten					4	4
Het opvangcentrum Zaventem	39 (herkomst land)	1 (Dublin overname)		40		40
Dublin loket Pacheco	3 (herkomst land)			3		3
Aanvragen voor vrijwillig vertrek met de hulp van de DVZ vanuit de opvangcentra (Fedasil, Rode Kruis, ...) en de OTP's, het opvangcentrum Zaventem en het Dublin loket Pacheco en van de vreemdelingen zelf.			193 (14 herkomst land, 24 bilaterale overnames en 155 Dublin overnames)	193		193
Totaal				398	214	612

⁶⁸ Personen die zijn teruggekeerd met ondersteuning van Fedasil (en haar partners zoals IOM en Caritas).

⁶⁹ Personen die met eigen middelen zijn teruggekeerd.

⁷⁰ Personen die willen terugkeren zonder beroep te doen op Fedasil (ingeval van Dublin kan geen beroep worden gedaan op Fedasil), maar toch hulp nodig hebben bv. voor de aankoop van het vliegtuigticket of om een reisdocument te bekomen en zich hiervoor tot de DVZ richten. Tijdens het ICAM-traject wordt ook informatie gegeven over verblijfsprocedures die personen kunnen opstarten vanuit hun land van herkomst; zoals de gecombineerde vergunning in het kader van arbeidsmigratie of een studentenvisum. Reeds meerdere personen in onwettig verblijf keerden na een ICAM-traject terug om in het land van herkomst een verblijfsaanvraag in te dienen en vervolgens op een legale manier naar België te komen.

6.1.2 Terugkeerbegeleiding gedetineerden

De terugkeerbegeleiders zorgen voor de begeleiding, met inbegrip van de identificatie, van de vreemdelingen in onwettig verblijf in de strafinstellingen en de forensische psychiatrische centra. Door het inzetten van terugkeerbegeleiders in de gevangenissen poogt de DVZ om meer gedetineerden rechtstreeks uit de gevangenis te verwijderen. Zo wordt vermeden dat iemand na vrijlating uit de gevangenis eerst nog in een gesloten centrum moet verblijven. Sinds 2021 zijn er 14 nieuwe medewerkers aan de slag gegaan, wat het totaal op 22 terugkeerbegeleiders brengt.

De installatie van permanenties garandeert een betere begeleiding door de DVZ van de gedetineerden, al dan niet in wettig verblijf. In de grotere gevangenissen en in de arresthuizen is het aandeel van vreemdelingen en het verloop van gevangenen groot. Hier is het aantal permanentiedagen per week dan ook hoger dan in andere strafinstellingen. De terugkeerbegeleiders staan o.a. in voor de organisatie van intakegesprekken, zijn beschikbaar voor gesprekken om op vragen van de gedetineerden te antwoorden, organiseren hoorrechtgesprekken in het kader van de diverse beslissingen van de DVZ... De terugkeerbegeleiders trachten de gedetineerden ook te overtuigen samen te werken met de DVZ in het kader van de identificatie en de terugkeer (waar mogelijk rechtstreeks vanuit de strafinstelling); dit heeft immers ook positieve effecten voor de vreemdeling, gezien deze potentieel vroeger kan vrijkomen op basis van de bereidheid tot medewerking. De terugkeerbegeleiders kunnen ook de andere diensten van de DVZ bijstaan door de betekening van documenten en beslissingen te faciliteren en er voor zorgen dat op het ogenblik van vrijlating het dossier van de gedetineerde volledig is. De terugkeerbegeleiders hebben ook een belangrijke rol in de communicatie en samenwerking met de diverse diensten in de strafinstellingen (directies, psychosociale diensten, griffies, ...).

Aantal dossiers volgens situatie vreemdeling			
	2021	2022	2023
Aanhoudingsmandaat	871	1.798	2.444
Straf < 3 jaar	394	1.121	1.356
Straf > 3 jaar	364	814	1.128
Geïnterneerden	15	21	40
Totaal	1.644	3.754	4.968

TOP 5 (verklaarde) nationaliteiten			
	2021	2022	2023
Marokko	328	642	799
Algerije	250	581	741
Nederland	199	357	537
Roemenië	106	285	374
Albanië	80	281	361

Aantal interviews en consultaties volgens type			
	2021	2022	2023
Intake		1.924	3.428
Interview ter identificatie op vraag van de dienst identificatie	769	1.430	1.979
Informatie voor de gedetineerde	55	504	471
Aantal vreemdelingen dat gesproken werd specifiek voor het invullen van het hoorrecht	509	1.639	2.191
-m.o.o. intrekken verblijf	69	74	90
-m.o.o. terugkeer	440	1.565	2.101
Weigeringen voor een interview	19	97	221
Interviews via videoconferentie tussen de vreemdeling en de ambassade georganiseerd door de terugkeerbegeleider	0	3	3

De intake is het interview dat zo snel mogelijk na de opsluiting in de gevangenissen wordt afgenomen. Hierover zijn slecht cijfers beschikbaar vanaf 2022, jaar waarin de permanenties werden opgericht in de strafinstellingen.

Naast de interviews specifiek voor het invullen van het hoorrecht, worden er ook hoorrechtformulieren ingevuld tijdens andere gesprekken. Het totale aantal gesprekken over het hoorrecht komt zo op 3.775.

Resultaten			
	2021	2022	2023
Aantal positieve antwoorden van de dienst Identificatie na een verzoek om bilaterale overname	17	41	64
Aantal positieve antwoorden van de dienst Identificatie na een verzoek om Dublinovername	56	111	153
Aantal positieve antwoorden na een verzoek om identificatie door de dienst Identificatie	248	474	505
Aantal positieve identificaties zonder verzoek om identificatie door de dienst Identificatie	579	1.896	2.629

Top 5 Nationaliteiten van de positieve antwoorden na een verzoek om identificatie bij de dienst Identificatie			
	2021	2022	2023
Nederland	45	65	148
Algerije	47	133	109
Marokko	67	121	58
Roemenië	10	18	28
Frankrijk	9	31	27

Top 5 Nationaliteiten van identificatie door de terugkeerbegeleiders			
	2021	2022	2023
Roemenië	81	237	315
Albanië	55	248	312
Nederland	87	249	304
Marokko	69	227	273
Frankrijk	46	87	180

6.1.3 *De community based open woonunits*

Sinds oktober 2008 worden families met minderjarige kinderen in onwettig verblijf vastgehouden in community based open woonunits. De woonunits zijn een alternatieve vorm van detentie, omdat er formeel voor elke familie een vasthoudingsbeslissing wordt genomen. De vasthouding is echter een juridische fictie gezien de familie een relatief grote bewegingsruimte heeft. Het betreft families die niet zelfstandig een bevel om het grondgebied te verlaten hebben opgevolgd of niet ingingen op de ICAM-coaching. Door de intensieve begeleiding in de woonunits wordt ernaar gestreefd om betrokkenen alsnog te bewegen tot terugkeer, vrijwillig indien mogelijk maar gedwongen als men zich verzet.

Naast deze functie worden de woonunits sinds juni 2015 ook gebruikt voor de toewijzing door Fedasil van families met minderjarige kinderen in onwettig verblijf in toepassing van het KB van 24 juni 2004 tot bepaling van de voorwaarden en de modaliteiten voor het verlenen van materiële hulp aan de minderjarige vreemdeling die met zijn ouders illegaal in het Rijk verblijft. In 2023 werden er 4 gezinnen opgevangen die de opvang hebben aanvaard. Ze werden in de woonunits verder begeleid door de coaches van DVZ en de terugkeerconsulenten van Fedasil. Het betrof 2 keer hetzelfde gezin uit Wit-Rusland (moeder met 1 kind), een gezin uit Algerije (moeder met 4 kinderen) en een gezin uit het Verenigd Koninkrijk (moeder met 1 kind). De 3 gezinnen verlieten op eigen initiatief de woonunits.

Er zijn 27 woonunits in gebruik, verspreid over vijf sites. Het betreft huizen of appartementen in de dorpskern van deze gemeentes die niet zijn te onderscheiden van de andere huizen in de straat. Elke

woonunit wordt in principe door één familie bewoond; op die manier wordt de privacy zo veel mogelijk gegarandeerd.

Op elke site zijn twee terugkeerbegeleiders actief,⁷¹ op één site is er door een recent vertrek maar één terugkeerbegeleider actief. De zeven begeleiders zijn samen voor de 27 woonunits verantwoordelijk. De aan de sites toegewezen begeleiders staan in voor de administratieve opvolging van de daar verblijvende families. De begeleiders staan de families ook bij in algemene ondersteuning (o.a. psychologisch, medisch, sociaal, school).

Onderstaande tabellen betreffen de families onder vasthoudingsstatuut. De cijfers betreffen families en geen personen, uitgezonderd de tabellen met het aantal mannen, vrouwen en kinderen.

6.1.3.1 **Bezettingsgraad**

Bij het berekenen van de bezettingsgraad werden volgende factoren in acht genomen:

- Het aantal dagen dat er effectief een bezetting was;
- Renovatiewerken in Sint-Gillis-Waas, Zulte, Beauvechain: op deze dagen is immers geen bezetting mogelijk;
- Er is geen significante correlatie tussen het aantal intakes, hoeveelheid werk en de bezettingsgraad;
- Er wordt rekening gehouden met de reservaties vanuit 'Opvolging BGV'. Dit zijn dagen waarop er in deze specifieke woonunit geen bezetting mogelijk is.

Er werd geen rekening gehouden met de werken eigen aan een outtake (schoonmaak, leegmaken woning, kleine herstellingswerken...) en het onbruikbare huis in Sint-Gillis-Waas en het appartement in Tubize (gesprekslokaal).

Opmerkingen bij de bezettingsgraad specifiek voor 2023:

- Er waren minder intercepties en adrescontroles door de politie, wat een impact heeft op het aantal mogelijk vast te houden families;
- Er waren meer Dublin families ten gevolge van de doorstroom uit het Centrum te Zaventem (zie punt 4.3.1.) ;
- Er werd minder snel overgegaan tot administratieve vasthouding in een woonunit, ten gevolge van de gewijzigde aanpak van het aanklampend beleid waarbij wordt ingezet op een intensievere coaching van gezinnen.

Bezettingsgraad				
	Capaciteit	2021	2022	2023
BEAUVECHAIN	6	35,65%	49,36%	59,86%
SINT-GILLIS-WAAS	7	11,74%	36,16%	44,61%
TIELT	3	14,8%	NVT	NVT
TUBIZE	5	(capaciteit 6) 20,06%	30,25%	42,73%
ZULTE	6	35,07%	43,47%	44,97%
Totaal	27	23,58%	39,81%	48,04%

De gemiddelde verblijfsduur	
2021 ⁷²	173 dagen
2022	41 dagen
2023	33,3 dagen

⁷¹ De sites van Zulte en Tielt worden - omwille van hun nabijheid t.o.v. elkaar - samen genomen.

⁷² Door de coronapandemie liep de verblijfsduur in 2021 op. Hierdoor verbleven er in 2021 minder families. In volle coronacrisis zorgden de begeleiders ervoor dat de families werden opgevangen die niet onmiddellijk bij Fedasil terecht konden. In 2022 evolueerde de verblijfsduur terug naar het niveau van voorheen.

6.1.3.2 *In- en out takes*

Aantal intakes				
	Families	Mannen	Vrouwen	Kinderen
2021	61	27	58	121
2022	111	47	105	195
2023	164	62	163	295

Aantal intakes per procedure				
	Totaal	Grens	Binnenland (onwettig verblijf)	Dublin
2021	61	47	7	7
2022	111	83	20	8
2023	164	128	9	27

De meest voorkomende opgegeven nationaliteiten bij intake							
2021				2022			
Grens (INAD / IB)		Binnenland-/Dublinprocedure		Grens (INAD / IB)		Binnenland-/ Dublinprocedure	
Turkije	6	Turkije	15	Moldavië	7	Moldavië	7
Palestina	4	Albanië	13	Albanië	3	Albanië	3
Irak	4	Palestina	8	Marokko	3	Marokko	3
Albanië	3	Congo (DRC)	6	Nigeria	3	Nigeria	3

De meest voorkomende opgegeven nationaliteiten bij intake								
2023								
Grens (INAD/IB)				Binnenland-/Dublinprocedure				
Turkije				28	Turkije			6
Oekraïne				17	Moldavië			5
Palestina				9	Rusland			5
Moldavië / Congo (DRC)				8	Palestina			3

Aantal outtakes grensprocedure				
	Vertrokken op eigen initiatief ⁷³	Terugdrijving	Vrijlating	
			Wegens lopende aanvraag / toekenning internationale bescherming	Andere redenen
2021	9	17	14	4
2022	22	28	24	6
2023	22	50	34	13

Aantal outtakes binnenlandprocedure					
	Vertrokken op eigen initiatief	Verwijdering		Vrijlating	
		Gedwongen verwijdering	Vrijwillige terugkeer	Wegens lopende aanvraag / toekenning internationale bescherming	Andere redenen
2021	4	0	3	2	2
2022	8	3	0	0	5
2023	6 (waarvan 3 onder OTC statuut)	1	0	0	1

⁷³ Het betreft personen die op eigen initiatief de woonunits hebben verlaten alvorens een terugkeer kon worden georganiseerd.

Aantal outtakes Dublinprocedure				
	Vertrokken op eigen initiatief	Verwijdering: Dublinovername	Vrijlating	
			Wegens lopende aanvraag / toekenning internationale bescherming	Andere redenen
2021	5	3	0	0
2022	4	2 + (1VT naar het herkomstland)	0	0
2023	15	8 overnames + 6 VT naar het herkomstland	0	0

In 2023 had de meerderheid van de kinderen een leeftijd tussen 6 en 12 jaar (33,22%), gevolgd door kinderen tussen 0 en 2 jaar (23,73%), 21,02% van de kinderen had de leeftijd van 3 tot 5 jaar. 12,20% tussen 13 en 15 jaar en 6,10% tussen 16 en 18 jaar. De meerderjarige kinderen vertegenwoordigen 3,73% van het totaal aantal kinderen.

6.2 Opvolging BGV

De dossiers van vreemdelingen die niet vrijwillig gevolg hebben gegeven aan een BGV, worden opgevolgd door de dienst 'Opvolging BGV' (voorheen 'Sefor'). Hiervoor kan de DVZ aan de politie vragen om een adrescontrole te doen om de vreemdeling te intercepteren met het oog op een gedwongen terugkeer en een vasthouding in een gesloten centrum. Het dossier is geanalyseerd, de gedwongen terugkeer is reeds voorbereid en een plaats in het gesloten centrum is gereserveerd. Als de persoon een gekend adres heeft, zal de DVZ aan de politie vragen deze persoon te controleren op zijn adres. Als er geen woonplaats gekend is, vraagt de DVZ aan de politie de persoon zo snel mogelijk op een gekende verblijfplaats op te pikken "in de buurt". De controle kan ook gebeuren in een opvangcentrum beheerd door Fedasil, en op basis van specifieke overeenkomsten voor uitgeprocedeerde verzoekers om internationale bescherming, met name 'Dublinplaatsen' en 'Open terugkeerplaatsen'.

Aantal aanvragen voor een controle per type dossier						
Jaar	Op het adres	In de buurt	Dublinplaatsen	Open terugkeerplaats	Open centra	Totaal
2021	439	24	172	1	2	638
2022	1.123	8	76	1	1	1.209
2023	2.160	8	58	1	0	2.227

Oorsprong van de aanvragen om een controle op adres						
Jaar	Opvolging IB	Opsporingen	Dublin	Cel radicalisme	Andere	Totaal
2021	27	129	85	2	196	439
2022	12	253	411	6	441	1.123
2023	10	338	1163	3	646	2.160

Antwoord politie op de aanvraag om een controle							
Jaar	Resultaat	Op het adres	In de buurt	Dublin plaatsen	Open terugkeerplaats	Open centra	Totaal
2021	Positief	99	11	55	0	2	167
	Geen antwoord van de politie	62	7	0	0	0	69
	Negatief	278	6	117	1	0	402
	Totaal	439	24	172	1	2	638
2022	Positief	216	5	28	1	0	250
	Geen antwoord van de politie	129	3	0	0	0	132
	Negatief	778	0	48	0	1	827
	Totaal	1.123	8	76	1	1	1.209
2023	Positief	300	7	25	1	0	333
	Geen antwoord van de politie	250	1	0	0	0	251
	Negatief	1.610	0	33	0	0	1.643
	Totaal	2.160	8	58	1	0	2.227

Resultaat van de uitgevoerde controles			
	2021	2022	2023
Één of meerdere van de geïmputeerde personen werden aangetroffen door de politie	99	216	300
Verblijft niet meer op het adres	167	424	1.016
Geen enkele medewerking	15	54	39
Afwezig	96	300	555
Totaal	377	994	1.910

Top 5 van de nationaliteiten van de aanvragen voor controle					
2021		2022		2023	
Onbepaald	83	Suriname	111	Afghanistan	342
Suriname	43	Afghanistan	93	Turkije	176
Afghanistan	36	Onbepaald	90	Onbepaald	170
Turkije	35	Turkije	85	Suriname	158
Nigeria/Macedonië	20	Congo (DRC)	75	Burundi	152

Beslissing volgend op een controle (meerdere mogelijk per controle)							
Jaar	Vasthouding	BGV	Herbevestiging BGV	Geen maatregel ⁷⁴	Anderen ⁷⁵	Geen verslag ontvangen	Totaal
2021	175	2	1	1	0	9	188
2022	237	3	4	8	2	22	276
2023	313	5	5	9	3	19	354

⁷⁴ De vreemdeling heeft recht op verblijf of er is een lopende procedure.

⁷⁵ In sommige gevallen neemt de DVZ geen beslissing omdat dit niet langer nodig is, na een opsluiting door het parket bijvoorbeeld.

6.3 Identificatie en verwijderingen

6.3.1 *Identificatie*

De DVZ is belast met de identificatie van vreemdelingen in onwettig verblijf. Opdat ze zouden kunnen terugkeren naar het land van herkomst of een land waar ze een recht op verblijf hebben, dienen de nodige reisdocumenten of het akkoord van het bestemmingsland verkregen te worden.

Het bekomen van de nodige reisdocumenten is een complexe en arbeidsintensieve procedure. Eerst en vooral moet een inschatting worden gemaakt van de werkelijke identiteit en nationaliteit van een vreemdeling. Hiervoor wordt een grondige analyse van het dossier gemaakt:

- Controle van de vingerafdrukken;
- Controle van diverse databanken: VIS, Eurodac, SIDIS, SIS;
- Analyse van het administratief dossier;
- Horen van de vreemdeling;
- Invullen van vragenlijsten door de vreemdeling;
- Contact met het gesloten centrum over de terugkeerintentie van de betrokkene.

Op basis van de analyse wordt een identificatieverzoek verzonden aan het (vermoedelijke) land van herkomst. De procedure en moeilijkheidsgraad verschillen van land tot land. Voor sommige landen verloopt de procedure vlot. Voor andere landen moet sterk worden ingezet om tot een positieve identificatie te komen. De medewerking van het land van herkomst kan sterk afhangen van het voorgelegde dossier, zoals al of niet aanwezige familie in België.

Bovendien leidt een bevestiging van identiteit niet noodzakelijk tot de afgifte van een reisdocument. Het is voor de DVZ dan ook belangrijk om uitstekende contacten te onderhouden met de landen van herkomst om hen te overtuigen om te identificeren en reisdocumenten af te leveren. Tot slot worden de zaken verder gecompliceerd doordat de identificatieprocedures per land sterk uiteenlopen. Sommige landen identificeren bijvoorbeeld louter op basis van vingerafdrukken, andere landen wensen hun onderdanen telkens in persoon te interviewen, voor nog een ander land volstaat een foto en persoonsgegevens.

In de praktijk wordt vastgesteld dat heel wat vreemdelingen in onwettig verblijf doelbewust hun identiteitsdocumenten vernietigen of verbergen om een terugkeer te verhinderen. In een aantal gevallen neemt de vreemdeling actief een andere identiteit of nationaliteit aan of maakt hij gebruik van valse documenten om de Belgische autoriteiten opzettelijk op het verkeerde been te zetten.

Naast de identificatieprocedures bij de landen van herkomst, zijn er ook de dossiers van vreemdelingen die een verzoek om internationale bescherming hebben gedaan in een andere lidstaat. Als blijkt uit de vingerafdrukkenvergelijking, documentatie of verklaring van de vreemdeling dat er mogelijk nog een verzoek om internationale bescherming hangende is in een andere EU-lidstaat, dan wordt er een terugnameverzoek gestuurd naar de lidstaat waarvan wordt vermoed dat die verantwoordelijk is voor de afhandeling van het verzoek om internationale bescherming. Voorts zijn er ook nog de overnameverzoeken voor vreemdelingen met een verblijfsrecht in een ander Europees land, de zogenaamde bilaterale overnames. Met sommige landen zijn hiervoor formele akkoorden afgesloten om de terugname te regelen, voor andere landen loopt dit op informele basis.

Daarnaast dient nog een laatste onderscheid te worden gemaakt tussen de verschillende identificatietypes. Zoals eerder aangegeven is de identificatieprocedure vaak een tijdrovende aangelegenheid. Op grote schaal wordt er daarom al een procedure aangevat vooraleer de vreemdeling wordt opgesloten met het oog op verwijdering, de zogenaamde “pre-identificatie”. Hierdoor worden de opsluitingstermijnen verkort. Voor vreemdelingen in onwettig verblijf die nog vrij rond bewegen op het grondgebied, wordt al gestart met de identificatie. Door voorafgaand al een positieve identificatie en akkoord tot afgifte van een reisdocument te bekomen, verkorten de opsluitingstermijnen in de centra. Dezelfde logica wordt gevolgd voor gedetineerden. Hierdoor kunnen ze rechtstreeks uit de gevangnissen worden gepatriëerd met alle voordelen van dien.

Een gewone “identificatieprocedure” vat aan vanaf de vasthouding in een gesloten centrum of woonunit. De DVZ is er wettelijk aan gehouden om binnen een termijn van 7 werkdagen na de vasthouding de nodige stappen te zetten om de verwijdering uit te voeren.

Tot slot wordt ook gedaan aan “post-identificatie”. In sommige gevallen wordt de vreemdeling uit het gesloten centrum of de gevangenis vrijgelaten. Ook voor deze dossiers wordt een actieve opvolging voorzien met het oog op het verkrijgen van een positieve identificatie.

Identificatieprocedures			
	2021	2022	2023
Verzoeken	2.949	3.593	4.137
- Bij de landen van herkomst	1.876	2.317	2.503
- Overnameverzoeken (bilateraal)	286	349	425
- Overnameverzoeken (Dublin)	787	927	1.209
Positief afgesloten identificatie	2.423	3.028	3.048
- Akkoord door land van herkomst	1.481	1.755	1.629
- Overnameakkoorden (bilateraal)	222	278	296
- Overnameakkoorden (Dublin)	544	664	850
- Via originele identiteitsdocumenten	176	331	273
Negatief afgesloten identificatie	642	637	722
- Bij de landen van herkomst	350	318	294
- Overnameweigeringen (bilateraal)	46	53	90
- Overnameweigeringen (Dublin)	236	266	338
Verkregen reisdocumenten	446	604	610

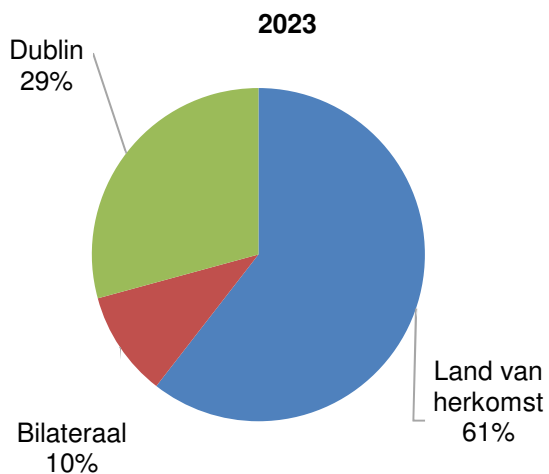
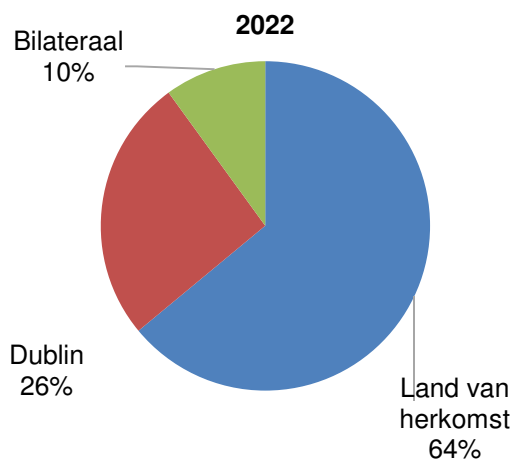
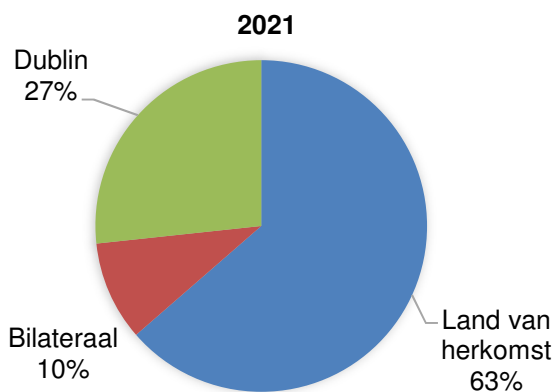
Hieronder vindt u een overzicht van de cijfers per vasthoudingstype. Er dient te worden benadrukt dat de statistieken jaaroverschrijdend zijn. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat het dossier van een vreemdeling in voorgaande jaren werd opgestart maar het resultaat werd pas ontvangen in het lopende jaar.

Identificatie voor de gesloten centra			
	2021	2022	2023
Opgestarte verzoeken	593	1.019	1.141
- Bij de landen van herkomst	321	552	599
- Overnameverzoeken (bilateraal)	123	158	212
- Overnameverzoeken (Dublin)	149	309	330
Positief afgesloten identificatie	563	927	950
- Bij de landen van herkomst	271	417	428
- Overnameakkoorden (bilateraal)	95	130	150
- Overnameakkoorden (Dublin)	106	216	238
- Via originele identiteitsdocumenten	91	164	134
Negatief afgesloten identificatie	105	154	188
- Bij de landen van herkomst	37	44	54
- Overnameweigeringen (bilateraal)	28	17	43
- Overnameweigeringen (Dublin)	40	93	91

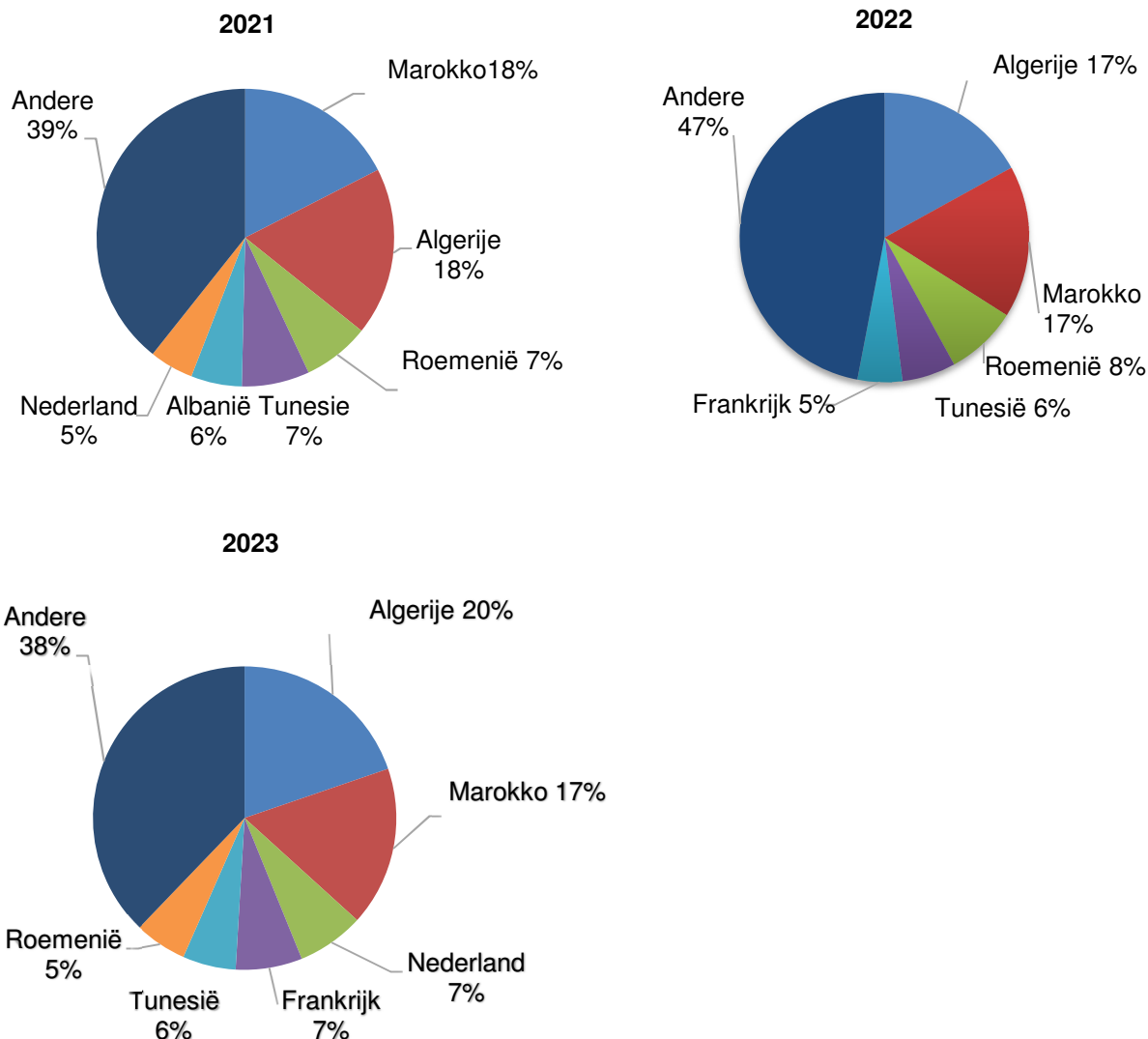
Identificatie voor de gevangenen			
	2021	2022	2023
Opgestarte verzoeken	2.007	2.374	2.770
- Bij de landen van herkomst	1.276	1.607	1.715
- Overnameverzoeken (bilateraal)	133	162	181
- Overnameverzoeken (Dublin)	598	605	874
Positief afgesloten identificatie	1.556	1.960	1.984
- Bij de landen van herkomst	970	1.232	1.119
- Overnameakkoorden (bilateraal)	102	127	122
- Overnameakkoorden (Dublin)	412	441	607
- Via originele identiteitsdocumenten	81	160	136
Negatief afgesloten identificatie	422	423	506
- Bij de landen van herkomst	217	224	220
- Overnameweigeringen (bilateraal)	22	31	39
- Overnameweigeringen (Dublin)	183	168	247

Identificatie niet-opgesloten vreemdelingen			
	2021	2022	2023
Opgestarte verzoeken	349	200	226
- Bij de landen van herkomst	279	158	189
- Overnameverzoeken (bilateraal)	30	29	32
- Overnameverzoeken (Dublin)	40	13	5
Positief afgesloten identificatie	295	141	114
- Bij de landen van herkomst	240	106	82
- Overnameakkoorden (bilateraal)	25	21	24
- Overnameakkoorden (Dublin)	26	7	5
- Via originele identiteitsdocumenten	4	7	3
Negatief afgesloten identificatie	115	60	28
- Bij de landen van herkomst	96	50	20
- Overnameweigeringen (bilateraal)	6	5	8
- Overnameweigeringen (Dublin)	13	5	0

Opgestarte procedures Cel Identificatie

Opgestarte verzoeken bij de voornaamste landen van herkomst

6.3.2 De cel artikel 3 EVRM

De cel 'artikel 3' werd opgericht in juni 2020 om de motivering van de verwijderingsbeslissingen te verbeteren in het licht van de artikelen 3 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en om de uniformiteit van deze beslissingen te verzekeren over de verschillende diensten van de DVZ heen.

De cel heeft de volgende taken :

- Analyse van de jurisprudentie op nationaal en internationaal vlak in verband met de motivering van de artikelen 3 en 8 van het EVRM in verwijderingsbeslissingen.
- Controle van de verwijderingsbeslissingen van de vreemdelingen die zijn opgesloten in de gesloten centra. Deze controle baseert zich vooral (maar niet uitsluitend) op de verklaringen van betrokkene in het kader van het hoorrecht en houdt rekening met de objectieve toestand in het land van bestemming en de elementen in het administratieve dossier.
- Ondersteuning bij de motivering van verwijderingsbeslissingen, het opzoeken van informatie betreffende de toestand in een land of bij meer algemene vragen over de artikelen 3 en 8 EVRM.
- Interviews met de vreemdelingen in de gesloten centra, ofwel met het oog op het vaststellen van hun nationaliteit om zo het gevaar op schending van het artikel 3 EVRM te kunnen evalueren in geval

van terugkeer, ofwel met het oog op het bekomen van bijkomende informatie over de door betrokkene ingeroepen gevaren.

- Opleiding om de personeelsleden van de DVZ te sensibiliseren voor het belang van de artikelen 3 en 8 van het EVRM in hun dagelijks werk. Een syllabus en opleidingen staan te hunner beschikking.
- Motivatiesleutels werden opgesteld om de diensten bij te staan bij het nemen van hun beslissingen.
- Het nemen van vasthoudingsbeslissingen na een negatief afgesloten verzoek om internationale bescherming.

Aantal uitgevoerde taken			
	2021	2022	2023
Geanalyseerde arresten	207	115	59
Geanalyseerde dossiers	1.131	2.250	2.414
- Beslissing vaststellen grens voor terugleiding	24	121	49
- Beslissing vasthouding na asiel	/	33	27
Aanvragen om advies	28	68	37
Interviews	8	33	13
Interne thematische nota's	3	2	0

6.3.3 Verwijderingen

In totaal hebben er in 2023 6.099 vreemdelingen in onwettig verblijf op een gecontroleerde wijze het land verlaten. Vreemdelingen die gevolg hebben gegeven aan een BGV zonder tussenkomst van de Belgische overheid of IOM, worden niet systematisch geregistreerd.

Vanaf het jaar 2022 werd een kwaliteitscontrole van de gegevens gedaan om ze in overeenstemming te brengen met de definitie van terugkeer van de Terugkeerrichtlijn⁷⁶ en de Europese statistische reglementering⁷⁷. In dit kader wordt iedere vreemdeling in illegaal verblijf die effectief het grondgebied heeft verlaten en die voorafgaand aan zijn terugkeer een terugkeer beslissing heeft ontvangen als terugkeerder beschouwd.

Overzichtstabel verwijderingen volgens definitie Terugkeerrichtlijn											
	Terugkeer								Terugdriving	Overbrenging gedetineerden tussen staten	Totaal
	Gedwongen				Vrijwillig ⁷⁸			Vrijwillig en gedwongen			
	Land van herkomst	Dublin	Bilateraal	Totaal	Land van herkomst – Fedasil-DVZ	Dublin	Totaal	Totaal			
2022	1.912	735	271	2.918	682	78	760	3.678	1.752	67	5.497
2023	2.011	1.075	297	3.383	622	155	777	4.160	1.843	96	6.099

De verwijderde personen kunnen worden opgedeeld in 4 grote groepen. De grootste groep betreft de gedwongen terugkeer. Deze groep omvat de vreemdelingen die gedwongen worden verwijderd naar hun land van herkomst of die worden overgenomen door de verantwoordelijke Dublinlidstaat of, op basis van een bilateraal akkoord, door het land waar ze een verblijfsrecht hebben.

⁷⁶ Terugkeerrichtlijn 2008/115/CE.

⁷⁷ Reglement (CE) 862/2007.

⁷⁸ In de vorige activiteitenverslagen werden alle personen geteld die vrijwillig terugkeerden. In dit verslag wordt vanaf 2022 de vrijwillige terugkeer geteld volgens de definitie van de Terugkeerrichtlijn: vreemdeling in illegaal verblijf die een terugkeerbeslissing heeft ontvangen voorafgaand aan zijn terugkeer. Het cijfer voor vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst via Fedasil-DVZ ligt daardoor lager.

Een tweede groep betreft de teruggedrijvingen. Aan de teruggedreven vreemdelingen wordt de binnenkomst aan de Belgische grens geweigerd omdat zij niet voldoen aan de binnenkomstvoorwaarden. Ze worden teruggestuurd naar de bestemming waar ze zijn ingescheept.

De derde groep betreft vrijwillige terugkeer. Voor vreemdelingen die onwettig op het grondgebied verblijven en die een terugkeerbeslissing hebben ontvangen, is het mogelijk om met bijstand van de DVZ of Fedasil te vertrekken. De bijstand van de DVZ of Fedasil wordt o.a. gevraagd voor het bekomen van een reisdocument en het kopen van een ticket. Deze terugkeer kan worden georganiseerd via de Internationale Organisatie voor Migratie en partnerorganisaties. De vrijwillige terugkeer via IOM is in bepaalde gevallen ook mogelijk voor vreemdelingen vastgehouden in een woonunit of een gesloten centrum. Het effectief vertrek wordt gecontroleerd.

De vierde groep betreft tussenstaatse overbrengingen. De overbrengingen van gevonniste vreemdelingen (zonder wettig verblijf) naar de staat waarvan ze onderdaan zijn of waar ze een verblijfsrecht hebben voor de verdere tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf aldaar, worden georganiseerd door de FOD Justitie.

De cijfers volgens de methode van voor 2022 zijn ook nog steeds beschikbaar. Hierin worden echter personen opgenomen die niet voldoen aan de Europese statistische definitie:

- personen die niet gekend zijn bij de DVZ en die geen bevel om het grondgebied te verlaten hebben ontvangen
- personen gekend bij de DVZ maar waarvan het dossier geen enkele informatie bevat die er op wijst dat de persoon een bevel om het grondgebied te verlaten heeft ontvangen
- personen in legaal verblijf
- personen die een terugkeerbeslissing hebben ontvangen na hun terugkeer

Deze personen zijn terug te vinden in de kolom vertrek zonder BGV.

Overzichtstabel verwijderingen												
	Terugkeer									Terug drijving	Overbrenging gedetineerden tussen staten	Totaal
	Gedwongen				Vrijwillig				Totaal vrijwillig en gedwongen			
	Land van herkomst	Dublin	Bilateraal	Totaal	Land van herk – Fedasil-DVZ	Dublin	Vertrek zonder BGV	Totaal				
2021	1.410	366	208	1.984	1.965	63		2.028	4.012	1.237	91	5.340
2022	1.912	735	271	2.918	682	78	1.991	2.751	5.669	1.752	67	7.488
2023	2.011	1.075	297	3.383	622	155	2.330	3.107	6.490	1.843	96	8.429

6.3.3.1 Gedwongen terugkeer

De gedwongen terugkeer herstelde zich in 2023 verder van de effecten van de pandemie. Er werden 465 personen meer verwijderd dan in 2022 (+16%). De grootste toename is er bij de terugkeer in het kader van de Dublin III-verordening. In 2023 werden 1.075 personen overgebracht naar de verantwoordelijke lidstaat tegenover 735 in 2022.

Aantal verwijdering per vervoerstype			
	2021	2022	2023
Vlucht zonder escorte	1.478	2.050	2.174
Vlucht met escorte	53	193	331
Auto	430	608	762
Special Flight - CJRO ⁷⁹	6	14	7
Special Flight	12	37	107
Trein	5	16	2
Totaal	1.984	2.918	3.383

Type gedwongen verwijdering				
		2021	2022	2023
Via lucht	Herkomstland	1.367	1.689	1.759
	Dublin	265	447	661
	Bilateraal	85	158	199
	Totaal	1.549	2.294	2.619
Over land	Herkomstland	171	223	252
	Dublin	126	288	414
	Bilateraal	83	113	98
	Totaal	435	624	764
Totaal	1.984	2.918	3.383	

Top 5 meest verwijderde nationaliteiten		
2021 (% van totaal)	2022 (% van totaal)	2023 (% van totaal)
Albanië: 398 (20,06%)	Albanië: 510 (17,45%)	Albanië: 474 (14,01%)
Roemenië: 232 (11,69%)	Roemenië: 249 (8,52%)	Afghanistan: 251 (7,42%)
Algerije: 120 (6,05%)	Marokko: 221 (7,56%)	Marokko: 240 (7,09%)
Marokko: 117 (5,90%)	Georgië: 201 (6,88%)	Roemenië: 228 (6,74%)
Nederland: 104 (5,24%)	Algerije: 200 (6,84%)	Algerije: 201 (5,94%)

⁷⁹ De Collecting Joint Return Operations betreffen SF waarbij het land van herkomst de eigen onderdanen zelf komt ophalen, deze zijn in samenwerking met Frontex en betreffen voornamelijk vluchten vanuit Rijsel naar Albanië en vanuit Düsseldorf naar Georgië.

Top 5 verwijderingen van Europeanen naar herkomstland		
2021 Nationaliteit / Waarvan uit de gevangenis	2022 Nationaliteit / Waarvan uit de gevangenis	2023 Nationaliteit / Waarvan uit de gevangenis
Roemenië: 232 / 208	Roemenië: 248 / 184	Roemenië: 228 / 141
Nederland: 104 / 101	Nederland: 138 / 134	Nederland: 150 / 134
Frankrijk: 74 / 67	Frankrijk: 74 / 65	Polen: 94 / 44 Frankrijk: 94 / 67
Polen: 58 / 47	Polen: 72 / 44	Bulgarije: 53 / 32
Bulgarije: 24 / 22	Bulgarije: 35 / 20	Slovakije: 23 / 10

Top 5 bestemming bij verwijderingen in het kader van de Dublin-verordening		
2021 Bestemming / Aandeel Dublin	2022 Bestemming / Aandeel Dublin	2023 Bestemming / Aandeel Dublin
Duitsland: 108 / 29,54%	Nederland: 182 / 24,8%	Duitsland: 314 / 29,21%
Nederland: 102 / 27,9%	Duitsland: 173 / 23,5%	Nederland: 198 / 18,42%
Frankrijk: 51 / 13,9%	Oostenrijk: 125 / 17,0%	Oostenrijk: 157 / 14,70%
Italië: 40 / 10,9%	Frankrijk: 89 / 12,1%	Frankrijk: 151 / 14,05%
Zwitserland: 17 / 4,6%	Italië: 46 / 6,3%	Kroatië: 94 / 8,74%

Top 5 bestemmingen voor bilaterale overnames		
2021 Bestemming / Aandeel bilateraal	2022 Bestemming / Aandeel bilateraal	2023 Bestemming / Aandeel bilateraal
Italië: 44 / 21,2%	Italië: 45 / 16,6%	Portugal: 54 / 18,18%
Duitsland: 39 / 18,8%	Nederland: 42 / 15,5%	Italië: 50 / 16,84%
Spanje: 36 / 17,3%	Duitsland: 40 / 14,8%	Spanje: 45 / 15,15%
Nederland: 24 / 11,6%	Spanje: 38 / 14,0%	Frankrijk: 37 / 12,46%
Frankrijk: 19 / 9,1%	Portugal: 31 / 11,4%	Nederland: 31 / 10,44%

Het aantal geslaagde verwijderingen met en zonder escorte ⁸⁰			
Aantal geslaagde gedwongen verwijderingen	Zonder escorte	Met escorte	Totaal
2021	1.913	71	1.984
2022	2.674	244	2.918
2023	2.938	445	3.383

Het aantal verwijderingen met en zonder escorte ⁸¹ dat niet slaagde wegens verzet van betrokkene			
Aantal pogingen afgebroken omwille verzet	Zonder escorte	Met escorte	Totaal
2021	258	127	385
2022	343	84	427
2023	351	64	416

⁸⁰ Volgende categorieën worden meegerekend in het aantal verwijderingen zonder escorte: vluchten zonder escorte, auto, trein. Volgende categorieën worden meegerekend in het aantal verwijderingen onder escorte: vluchten onder escorte en alle categorieën special flights.

⁸¹ Volgende categorieën worden meegerekend in het aantal verwijderingen zonder escorte: vluchten zonder escorte, auto, trein. Volgende categorieën worden meegerekend in het aantal verwijderingen onder escorte: vluchten onder escorte en alle categorieën special flights.

2023 - Top 5 landen van bestemming pogingen afgebroken omwille van verzet			
	Zonder escorte	Met escorte	Totaal
Algerije	24	20	44
Guinee	37	3	40
Tunesië	15	14	29
Congo (DRC)	24	0	24
Oostenrijk	15	4	19

Het aantal verwijderingen met en zonder escorte dat niet slaagde wegens verzet van betrokkene aan boord van het vliegtuig			
Jaar	Zonder escorte	Met escorte	Totaal
2021	5	5	10
2022	13	25	38
2023	6	48	54

6.3.3.2 Verwijderingen van gedetineerden

Een persoon kan rechtstreeks vanuit de gevangenis worden verwijderd. Als de vlucht heel vroeg is, wordt de betrokken vreemdeling de dag voor de vlucht naar een gesloten centrum gebracht van waar hij de dag van de vlucht zal worden uitgehaald, gezien vanuit een gesloten centrum uithalingen zeer vroeg 's ochtends mogelijk zijn, wat niet het geval is voor de gevangenis. Vreemdelingen vanuit de gevangenis van wie de identificatieprocedure nog lopende is of waarvoor een vlucht niet kan worden geboekt binnen de periode dat betrokkene nog in de gevangenis kan blijven, worden overgebracht naar een gesloten centrum nadat ze in vrijheid werden gesteld door Justitie.

In 2023 werden er 83 gedetineerden minder verwijderd dan in 2022. De Dienst Vreemdelingenzaken noteerde voornamelijk in het laatste kwartaal van 2023 een daling. In september trad de Wet op de externe rechtspositie van de gedetineerde (WERP) volledig in werking. Concreet heeft dit een grote impact op de verwijdering van kortgestraften. In de WERP is geen VLV-procedure⁸² meer voorzien. Ook moeten mensen met straffen onder de 3 jaar nu zelf een verzoek tot invrijheidsstelling indienen bij de strafuitvoeringsrechter indien ze vervroegd en voorwaardelijk wensen vrij te komen. Indien deze procedure niet wordt opgestart, of er negatief advies volgt, dient de gedetineerde de straf uit te zitten en kan hij vanaf 6 maanden voor strafeinde worden verwijderd.

De WERP is van toepassing op de nieuwe veroordelingen. Veroordelingen tussen 6 maanden en 2 jaar van voor de inwerkingtreding vallen wel nog onder de oude VLV-regeling. De WERP was reeds in voege voor straffen tussen de 2 en 3 jaar sinds september 2022. Er is dus sprake van een uitfasering van de VLV-procedure waardoor er tijdelijk minder dossiers naar de DVZ doorstroomden. Verwijdering van gedetineerden blijft de absolute prioriteit voor de DVZ.

Aantal verwijderingen per plaats van vertrek					
	Vanuit gevangenis	Na overnachting in een gesloten centrum	Na verblijf in een gesloten centrum	Na verblijf in een woonunit	Totaal
2021	766	139	393	1	1.299
2022	950	169	391	1	1.511
2023	875	180	373	0	1.428

⁸² VLV: vervroegde invrijheidsstelling na 1/3 van de straf van minder dan 3 jaar.

Details type vertrek vanuit de gevangenis			
Type	2021	2022	2023
Trein	4	10	0
Auto	329	427	424
Vlucht met escorte	26 waarvan 5 personen enkel door een immigratieambtenaar werden begeleid tot op eindbestemming	64 waarvan 9 personen enkel door een immigratieambtenaar werden begeleid tot op eindbestemming	76, waarvan 2 personen begeleid werden door de DVZ tot op eindbestemming
Vlucht zonder escorte	932 waarvan 24 personen als gewone passagier werden begeleid op de luchthaven door een Belgische Migratieliasion van de DVZ	997 waarvan 2 personen als gewone passagier werden begeleid op de luchthaven door een Belgische Migratieliasion van de DVZ	914, waarvan 4 personen als gewone passagier begeleid werden op de luchthaven door een Belgische Migratieliasion van de DVZ.
Special Flight	7	5	9
Special Flight CJRO	1	8	5

Top 5 nationaliteiten vanuit de gevangenis					
2021		2022		2023	
Albanië	253 (19,48%)	Albanië	282 (18,66%)	Albanië	255 (17,86%)
Roemenië	108 (16,01%)	Roemenië	184 (12,18%)	Marokko	162 (11,34%)
Nederland	101 (7,78%)	Marokko	153 (10,13%)	Roemenië	142 (9,94%)
Marokko	94 (7,24%)	Nederland	134 (8,87%)	Nederland	134 (9,38%)
Algerije	84 (6,47%)	Algerije	131 (8,67%)	Algerije	132 (9,24%)

6.3.3.3 Speciale vluchten

Er zijn verschillende types speciale vluchten (SF):

- *National Return Operations* (NRO) zijn SF's georganiseerd door België, met enkel België als deelnemend land. Voor deze operaties is er normalerwijze tussenkomst van Frontex, uitgezonderd voor vluchten in het kader van Dublinovernames.
- *Joint Return Operations* (JRO's) zijn vluchten georganiseerd door België of een lidstaat met deelname van andere lidstaten al of niet gefinancierd door Frontex.
- De *Collecting Joint Return Operations* (CJRO) betreffen SF's waarbij het land van herkomst de eigen onderdanen zelf komt ophalen, deze zijn in samenwerking met Frontex en betreffen voornamelijk wekelijkse vluchten vanuit Frankrijk (Lille) naar Albanië (Tirana) en vanuit Düsseldorf naar Georgië.

Aantal speciale vluchten				
Jaar	Totaal aantal vluchten	Aantal CJRO's vanuit Rijsel naar Albanië en vanuit Düsseldorf naar Georgië	Aantal vluchten door de DVZ zelf georganiseerd	Deelname door België aan JRO
2021	13	5	1 (JRO: Congo (DRC))	7
2022	17	10	5 (3 JRO Congo (DRC) + 2 NRO Oostenrijk i.k.v. Dublin)	2
2023	18	5	9 (2 JRO Congo (D.R.C) + 7 NRO Oostenrijk, Kroatië en Bulgarije in kader van Dublin en 1 NRO naar Guinee)	4

Aantal verwijderde personen per bestemming ⁸³			
Nationaliteit	2021	2022	2023
Albanië	6	9	4
Congo (DRC)	5	20	17
Guinee	2	0	13
Rusland	5	0	0
Afghanistan	2	0	0
Kosovo	1	1	0
Ghana	1	0	0
Nigeria	0	0	6
Georgië	0	5	3
Moldavië	0	1	0
Oostenrijk	0	20	10
Bulgarije	0	0	10
Colombia	0	0	2
Gambia	0	0	1
Kroatië	0	0	49
Totaal	22	56	115

6.3.3.4 *Begeleidingen uitgevoerd door de DVZ*

De DVZ zet de laatste jaren steeds meer in op het zelf organiseren van begeleidingen aan boord en op de luchthaven door een Belgische Migratieliason, een arts of een vertrouwenspersoon. De DVZ doet dit zowel alleen als samen met politie-escorteurs. Het gaat zowel om personen uit de gesloten centra als om gedetineerden.

De begeleiding aan boord is noodzakelijk voor personen die door diverse kwetsbaarheden niet op eigen kracht terug kunnen reizen maar die wel wensen terug te keren.

Begeleiding enkel op de luchthaven wordt ook georganiseerd voor die personen die wensten terug te keren en waarvoor bv. het land van bestemming geen gedwongen terugkeer toestaat. Zij worden geboekt als reguliere passagier en volgen de passagiersstroom op de luchthaven onder begeleiding tot aan de gate. Zo kan ook voor hen de terugkeer worden gerealiseerd.

Naast Belgische Migratieliasons, begeleiden ook veiligheidsmedewerkers van de DVZ verschillende soorten repatriëringen, met name de CJRO's naar Albanië, de grensleidingen.

Aantal verwijderingen onder begeleiding van de DVZ per type			
Begeleidingen door Belgische Migratieliasons	2021	2022	2023
Begeleid tot op eindbestemming ⁸⁴	11	13	4
Begeleid tot check-in	26	6	11
DEPA begeleid door LPA en de DVZ, dokter,	1	3	2
Begeleidingen door veiligheidsmedewerkers van de DVZ			
Vlucht zonder escorte vanuit Schiphol	65	18	0 ⁸⁵
CJRO	6	10	5 ⁸⁶
Grensleidingen	429	606	761
Trein	5	16	1
Totaal	543	672	785

⁸³ Deze totalen zijn verschillend van deze uit de tabel per vervoerstype omdat hier de deelnemers van de grens ook zijn meegenomen en in de tabel per vervoerstype wordt enkel de gedongen terugkeer in rekening gebracht.

⁸⁴ Allen uitgevoerd via een vlucht, uitgezonderd één begeleiding naar Frankrijk via de wagen in 2021, twee begeleidingen naar Duitsland en Nederland via de wagen in 2022 en 1 begeleiding per trein naar Frankrijk in 2023.

⁸⁵ Door het hervatten van de transitvluchten naar Schiphol na de coronaperiode, wordt er niet langer met de auto gereden.

⁸⁶ In 2023 begeleidde ook LPA twee personen naar Düsseldorf voor deelname aan CJRO. Deze zijn opgenomen in de tabel rond special flights.

6.3.3.5 Terugvorderingen van de verwijderingskosten

De Dienst Vreemdelingenzaken vordert de verwijderingskosten terug van de werkgevers (in het geval van verwijdering na interceptie in het kader van zwartwerk) en van de vreemdelingen zelf wanneer zij naar België terugkomen met een visum kort of lang verblijf of in het kader van gezinshereniging.

Teruggevorderde bedragen			
Oorsprong	2021	2022	2023
Werkgever	€ 620.266,05	€ 166.814,92	€ 258.235,64 (+54,80%)
Vreemdeling	€ 207.201,96	€ 388.542,03	€ 872.850,74 (+124,65%)
Totaal	€ 827.468,01	€ 555.356,95	€ 1.131.086,38 (+103,67%)

De stijging in de terugvorderingen in 2023 is veroorzaakt door een grote groei van het aantal terugvorderingen van de vreemdeling zelf en van de werkgevers. Het aantal terugvorderingen bij werkgevers ging omhoog omdat de bevoegde Vlaamse diensten veel beslissingen hebben genomen in dossiers zwartwerk waarbij de controle plaatsvond in 2022 waardoor de DVZ de kosten kon terugvorderen.

De stijging van de terugvorderingen van de vreemdeling zelf is te verklaren door de grote inspanningen die worden geleverd om de achterstand in te halen.

Ontvangen bedragen			
Oorsprong	2021	2022	2023
Werkgevers	€ 319.513,59	€ 307.360,75	€ 217.003,77
Vreemdeling	€ 125.583,66	€ 244.455,00	€ 340.405,43
Totaal	€ 445.097,25	€ 551.815,75	€ 557.409,20⁸⁷

6.3.3.6 Frontex

Sinds 2017 biedt Frontex de lidstaten de mogelijkheid om tickets te boeken in het kader van de gedwongen verwijdering op lijnvluchten. Ze ontwikkelden hiervoor FAR of de Frontex Application for Return. De DVZ gebruikt het systeem sinds 2018.

De DVZ hoeft niets zelf te betalen: Frontex betaalt de tickets rechtstreeks aan de maatschappijen/het boekingskantoor. Het systeem is beperkt tot de terugkeer naar derde landen.

De DVZ doet de boeking van de tickets in FAR van de personen die worden verwijderd zonder escorte en de Federale Politie doet de boekingen in FAR van de personen die worden verwijderd met escorte.

Naast de reservaties via FAR, vordert de DVZ ook kosten gelinkt aan gedwongen terugkeer terug bij Frontex door middel van Grant Agreements. Het gaat hierbij voornamelijk om dagvergoedingen voor de escorteurs en de kost van gecharterde vliegtuigen.

Vluchten geboekt met Frontex			
	Zonder escorte	Met escorte	Totaal
2021	777	2	779
2022	1.074	39	1.113
2023	1.075	39	1.114

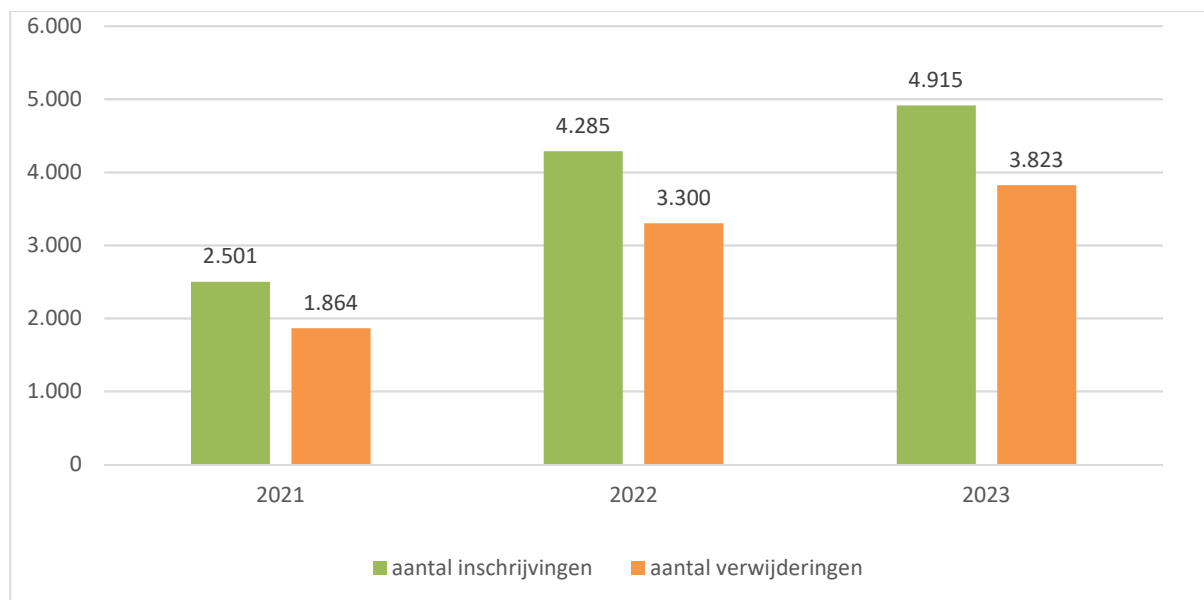
Terugvorderingen via Grant Agreements		
2021	2022	2023
€ 21.154,99	€ 237.601,36	€ 231.274,03

⁸⁷ De ontvangen bedragen stijgen veel minder snel dan de teruggevorderde bedragen. De betalingen aan de DVZ gebeuren vaak niet vlot. Na een tweede herinnering wordt het dossier overgedragen aan de FOD Financiën voor verdere opvolging.

6.4 De gesloten centra

6.4.1 Inschrijvingen en verwijderingen uit de gesloten centra

In 2023 werden in totaal 4.915 bewoners ingeschreven in de gesloten centra. Dit cijfer is exclusief het aantal overplaatsingen van bewoners tussen de centra onderling. In 2023 werden in totaal 3.823 bewoners verwijderd van het grondgebied vanuit de gesloten centra.

In 2023 werden er 84% mannen en 16% vrouwen ingeschreven. Qua oorsprong was de verhouding de volgende: 35% grensdossiers, 54% personen in onwettig verblijf en 11% vasthoudingen in het kader van een Dublin of bilaterale overname. De gemiddelde leeftijd van de ingeschreven mannen bedroeg 33 jaar. Bij de vrouwen was dit 42 jaar.

De top 5 qua nationaliteiten die werden ingeschreven: 1) Albanië (12%), 2) Afghanistan (8%), 3) Marokko (6%), 4) Georgië (4,1%), 5) Brazilië (3,9%).

6.4.2 Detailoverzicht van de uitschrijvingen uit de gesloten centra

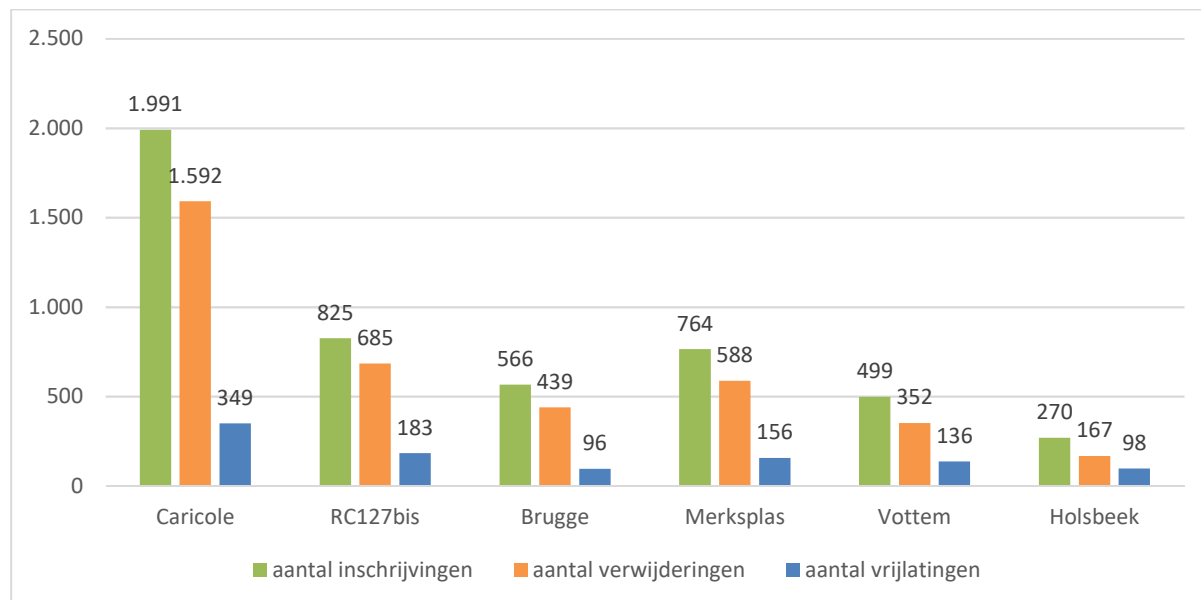
Uitschrijvingen uit de gesloten centra									
Jaar	Inschrijvingen	verwijderingen				Totaal	Vrijlatingen	Ontsnappingen	% verwijderingen ten opzichte van inschrijvingen
		Land van herkomst	Terugrijvingen	Dublin en Bilateraal	Totaal				
2021	2.501	757	664	443	1.864	552	10	74 %	
2022	4.285	1176	1.329	795	3.300	789	9	77%	
2023	4.915	1.355	1.333	1.135	3.823	1.081	9	78%	

In 2023 is het aantal verwijderingen vanuit de gesloten centra t.o.v. het jaar 2022 in reële cijfers gestegen van 3.300 naar 3.823. Er werden 319 verwijderingen op maandbasis uitgevoerd t.o.v. 275 in 2022. Het percentage verwijderingen in verhouding tot het aantal eerste opsluitingen steeg eveneens van 77 % naar 78 %.

In 2023 werden 1.018 personen vrijgesteld vanuit de gesloten centra. De redenen voor deze vrijlatingen zijn divers: niet bekomen van een reisdocument, bekomen verblijfsrecht, vrijlating op basis van nieuwe elementen die op het ogenblik van de opsluiting nog niet bekend waren (gepland huwelijk, medische redenen), enz ...

In 2023 ontsnapten 9 bewoners uit de gesloten centra waarvan 5 uit een centrum en 4 bij een ziekenhuisconsultatie/opname. Een vreemdeling ontsnapte tijdens het vervoer vanuit de gevangenis naar een gesloten centrum.

Voor de 3 hoofdcategoryën (inschrijvingen, verwijderingen, vrijlating) levert dit per gesloten centrum het volgende staafdiagram op:

6.4.3 Capaciteit van de centra

De maximumcapaciteit van de centra bedroeg op het einde van 2022 491 bewoners. Deze steeg tegen eind 2023 naar 535 bewoners. De gemiddelde maximumcapaciteit bedroeg in 2022 433 bewoners, in 2023 was dit gemiddelde 510. De stijging/daling van de capaciteit in de centra is in de eerste plaats en gevolg van personeelbewegingen, infrastructurele wijzigingen en, opvallend in 2023, de stijgende aanwezigheid van bedwantsen in de centra waardoor bepaalde infrastructuur (tijdelijk) niet gebruikt kan worden.

6.4.4 Gemiddeld aantal bewoners

Het dagelijks gemiddeld aantal bewoners in alle gesloten centra samen lag in 2023 op 379 bewoners (2022: 314, 2021: 209; 2020 : 251). Dit komt neer op een bezettingsgraad van 74,4 %.

Het jaar 2023 werd gekenmerkt door heel wat personeelstekorten in een aantal knelpuntberoepen. Hierdoor was het in sommige centra niet steeds mogelijk het aantal beschikbare plaatsen in te vullen.

Anderzijds kwam het aanbod van verwijderbare personen niet steeds overeen met de beschikbare plaatsen. Grote groepen van vreemdelingen met dezelfde nationaliteit worden vermeden in de centra. Dit zorgde regelmatig voor een bottleneck.

6.4.5 Verblijfsduur

Gemiddelde verblijfsduur in dagen						
	Caricole	RC127bis	Brugge	Mersplas	Vottem	Holsbeek
2021	21	38	44	39	62	27
2022	16	31	44	42	51	39
2023	17	25	40	45	53	38

De verblijfsduur van de bewoners wordt gerekend vanaf de vasthouding tot de verwijdering of de vrijlating vanuit het centrum. Met de overplaatsingen tussen centra wordt geen rekening gehouden.

6.4.6 *Beheer van de centra*

6.4.6.1 *Klachtencommissie*

Het koninklijk besluit van 02/08/2002 voorziet in een Klachtencommissie die belast is met de behandeling van individuele klachten van bewoners die te maken hebben met de toepassing van dit besluit. Het ministerieel besluit van 23/09/2002 bepaalt de procedure- en werkingsregels van de Commissie en het permanent secretariaat.

In 2023 werden er 19 klachten ingediend. In 10 gevallen werd de klacht door het permanent secretariaat ontvankelijk verklaard. Van deze 10 klachten werden er 7 ongegrond bevonden en 3 verworpen. De Klachtencommissie formuleerde aldus geen enkele aanbeveling.

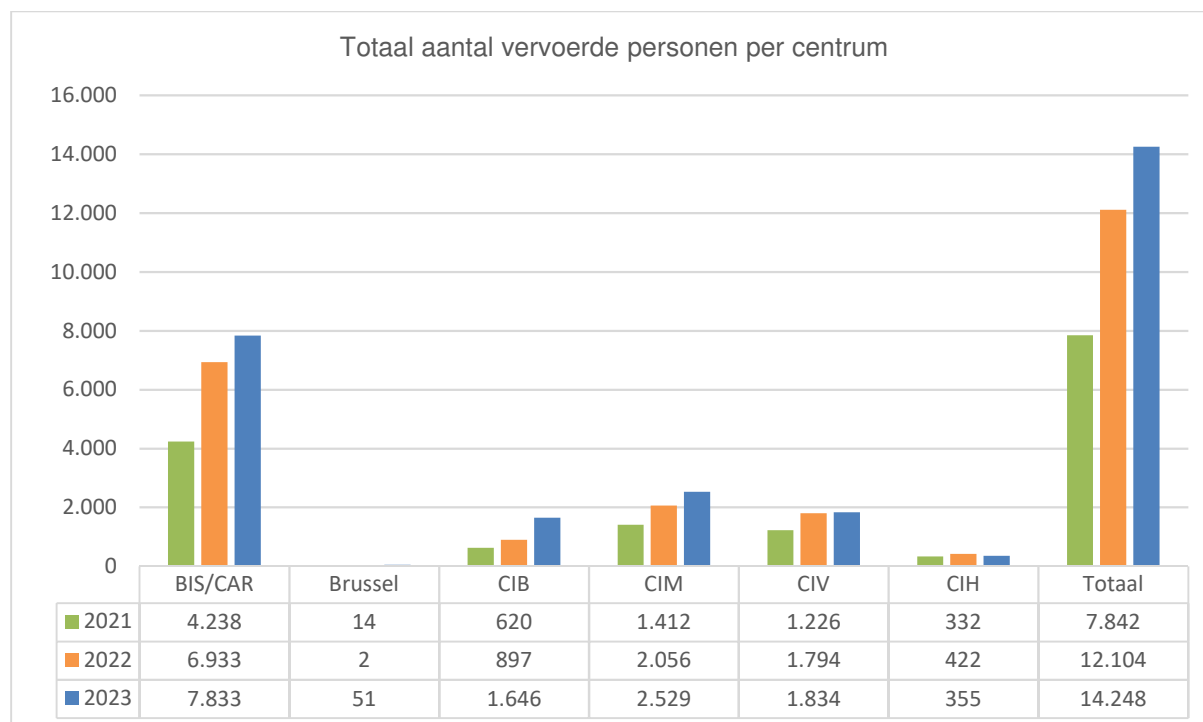
6.4.6.2 *Geïntegreerd Infrastructuurplan Terugkeer*

Op 25 februari 2022 keurde de Regering het Geïntegreerd Infrastructuurplan Terugkeer (GIT) goed. Wat de gesloten centra betreft, gaat het om de bouw van een nieuw Vertrekcentrum voor Kortverblijvers in Steenokkerzeel, de bouw van twee nieuwe gesloten centra in Zandvliet en Jumet, die al in het Masterplan waren opgenomen, en de vervanging van het Centrum voor Illegalen te Brugge (CIB) door een nieuw centrum in Jabbeke.

De Werkgroep GIT bestaande uit vertegenwoordigers van Regie der Gebouwen, de DVZ en de beleidscellen van de betrokken kabinetten kwam in 2023 maandelijks bijeen om de voortzetting van de projecten van nabij op te volgen. In 2023 werden verdere stappen gezet in de verschillende procedures zoals de verwerving van het terrein te Jabbeke, de uitwerking van de Design, Build en Maintain procedure voor de bouw van de nieuwe centra, de gunningsprocedure voor het aanstellen van een bouwconsortium voor het Vertrekcentrum, een mobiliteits- en landschapsstudie voor Jumet ...

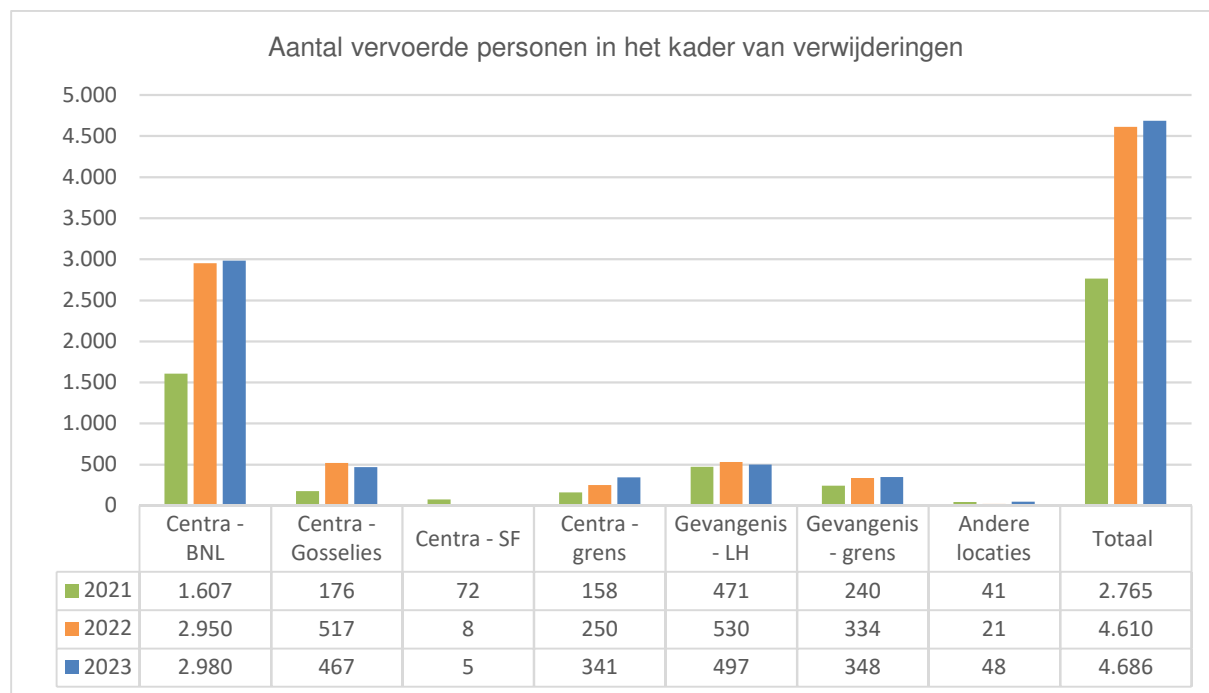
6.4.7 *Bewonersvervoer*

Een vergelijking van het aantal in 2023 vervoerde bewoners per centrum op jaarbasis met de voorgaande jaren levert volgende grafiek op.

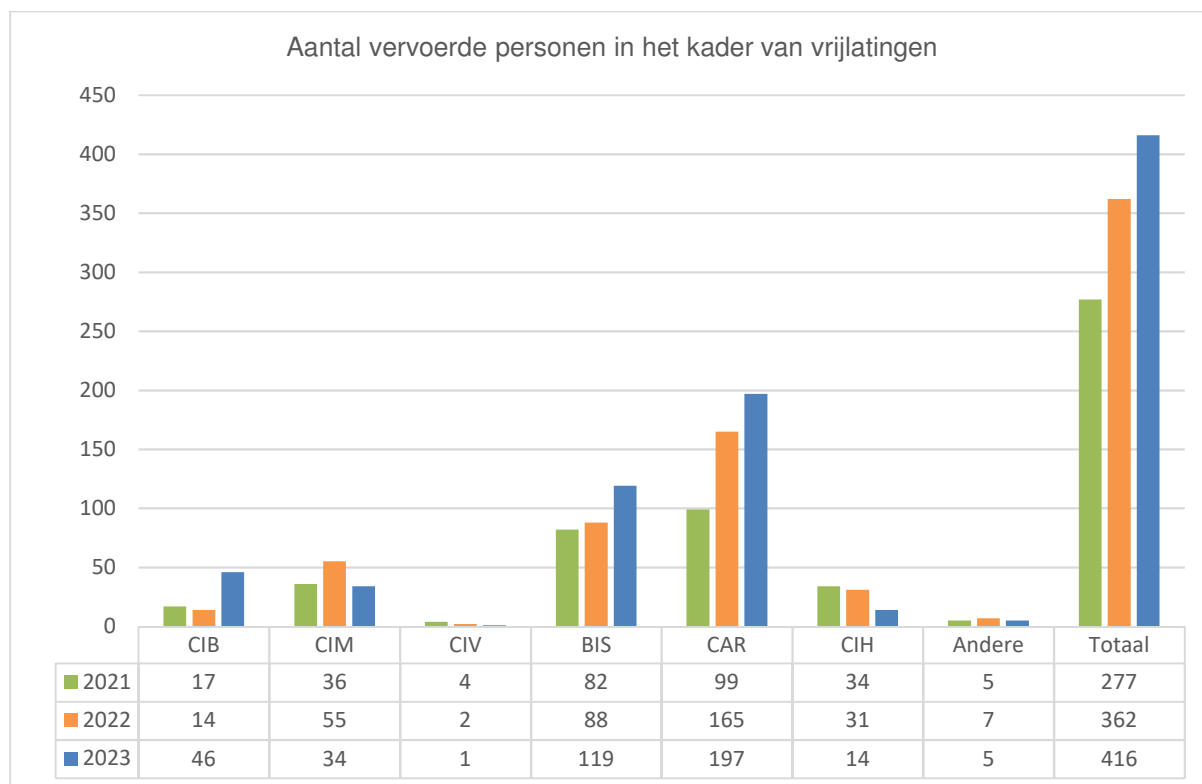
Wat meteen opvalt, is dat alle cijfers met betrekking tot vervoer in stijgende lijn zitten in vergelijking met de voorgaande jaren. Enkel in Holsbeek daalde het aantal vervoerde bewoners in 2023. Tijdens de coronaperiode daalde de opvangcapaciteit enorm en dus ook het aantal vervoerde personen.

In 2021 legden de wagens van de DVZ 1.026.264 kilometer af. In 2022 steeg het aantal afgelegde kilometers naar 1.355.932 en in 2023 steeg dit verder naar 1.403.55 kilometer. Dit is lichtjes meer dan het aantal afgelegde kilometers in 2022.

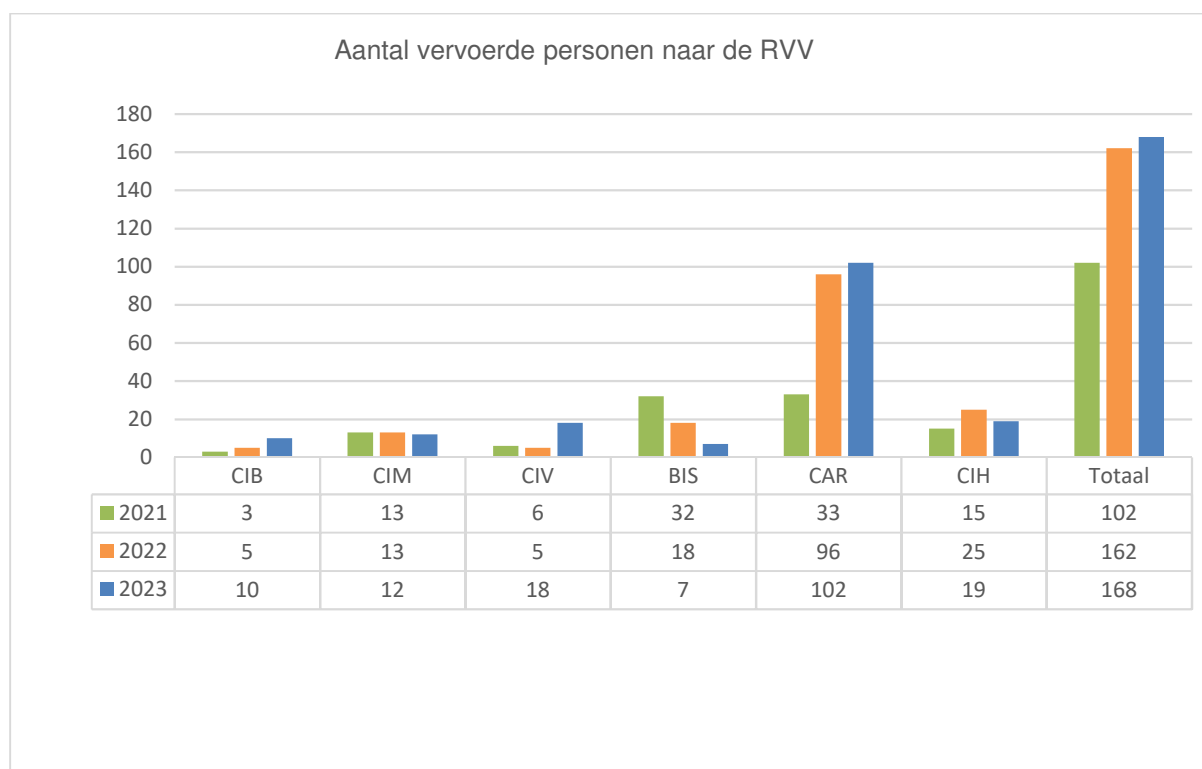
In deze tabel worden alle transfers in het kader van een repatriëring over land of via de lucht opgenomen. De verhouding van het aantal verwijderingen via een luchthaven tot het aantal verwijderingen over land is 81% - 19%. In 2022 was deze verhouding 84% - 16%. Aangezien niet alle vreemdelingen daadwerkelijk ook hun vlucht nemen, wordt vertrokken van poging tot verwijdering.

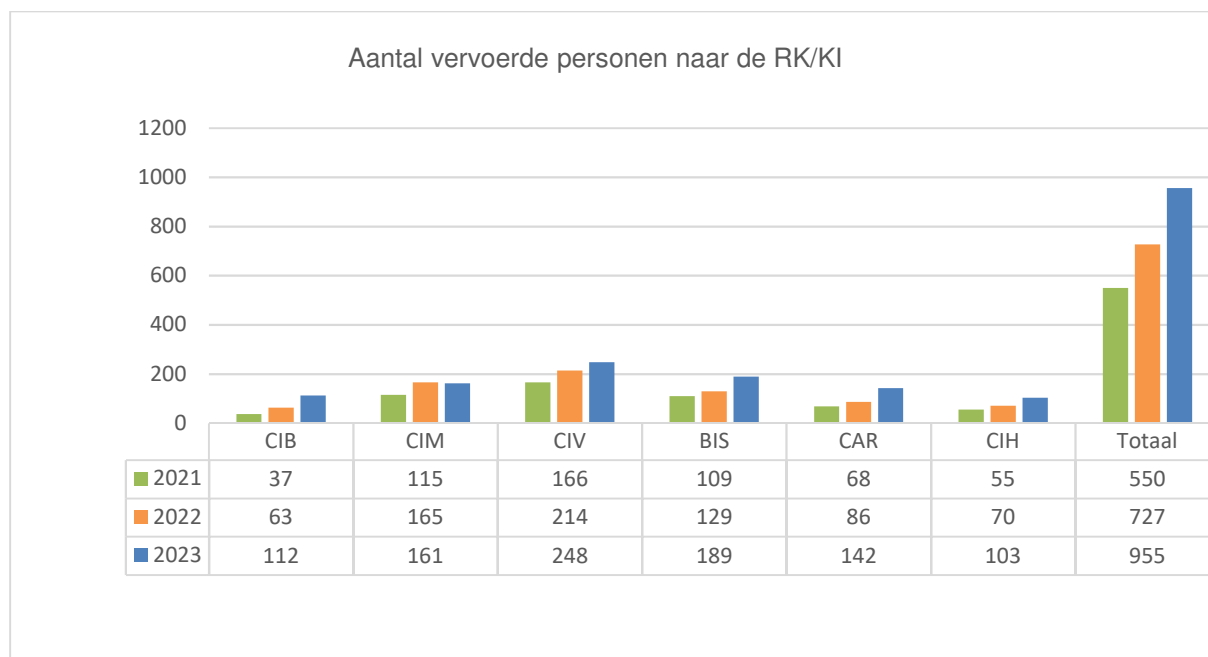
Onder de rubriek Centra- SF worden de vreemdelingen gerekend die de DVZ zelf bracht naar een special flight vertrekkende vanuit Rijsel. De andere vreemdelingen die werden verwijderd op een special flight worden door luchtvaartpolitie uitgehaald in de centra.

Onder 'Andere' vallen voornamelijk de vrijlating uit de community based family units (de 'FITT woonunits'). Het aantal vervoersopdrachten in het kader van vrijlatingen nam in 2023 met 15% toe.

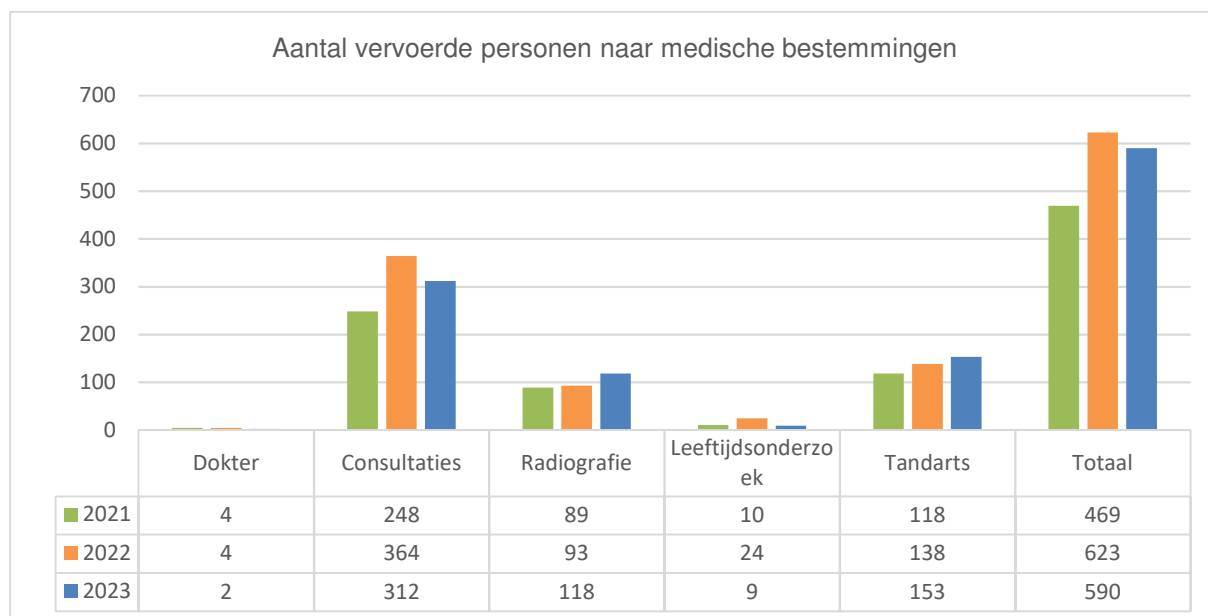
In dit overzicht worden uiteraard alleen de cijfers van vrijlatingen van vreemdelingen opgenomen die door Bureau T werden vervoerd.

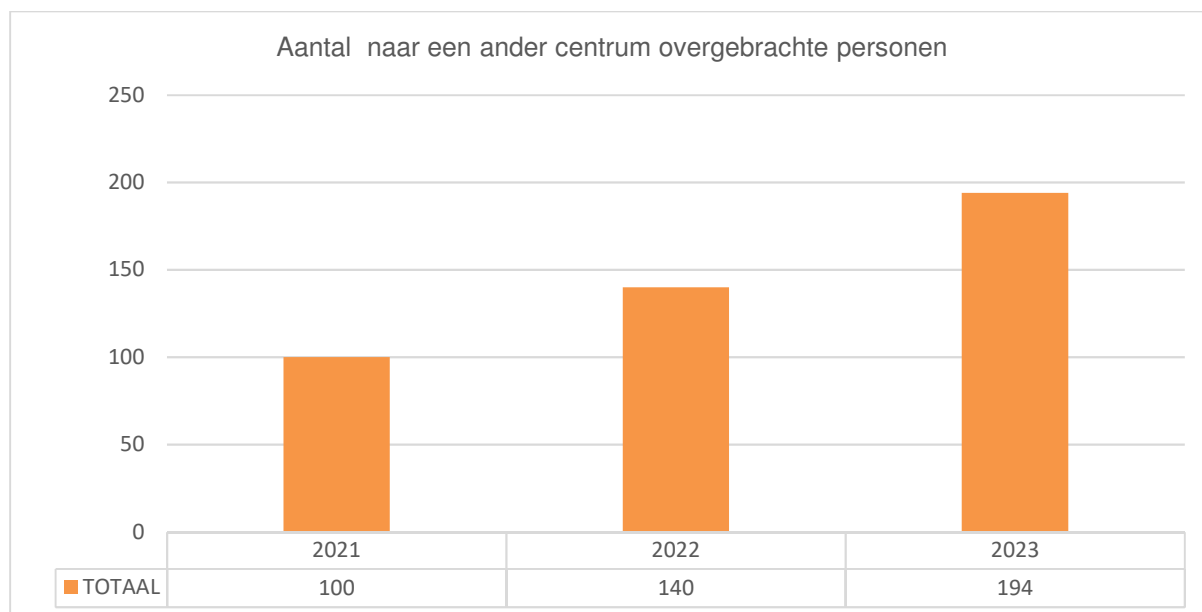

Daarnaast werd er nog 26 keer naar een ander rechtbank gereden.

Het aantal vervoerde bewoners naar de RVV bleef quasi constant in 2023. Het valt op dat in Brugge het aantal is verdubbeld en in Vottem is het zelfs maal 3 gegaan. In 127 BIS nam het aantal met de helft af. Het aantal bewoners vervoerd naar de Raadkamers en Kamers van inbeschuldigingstelling nam toe met 31% ten aanzien van 2022.

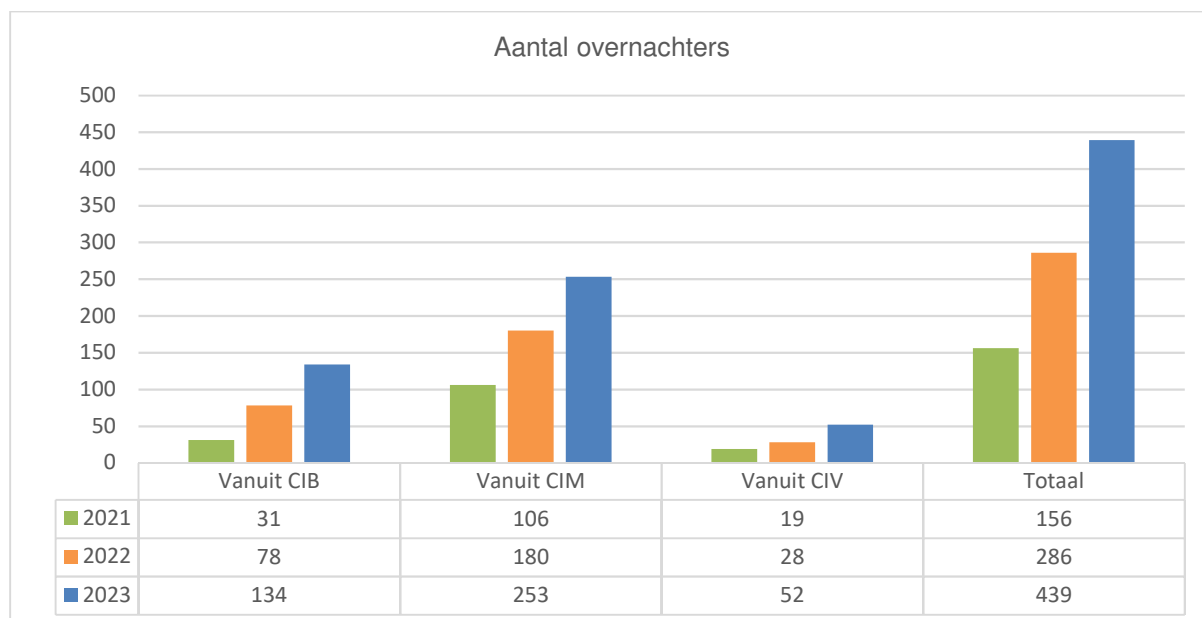

Het gaat hier voornamelijk over consultaties in ziekenhuizen en bij tandartsen. Deze vervoersopdrachten worden niet altijd aangevraagd omwille van een acuut medisch probleem. Consultaties maken het grootste deel van de medische bestemmingen uit, gevolgd door tandartsbezoeken, leeftijdsonderzoeken en radiografie. Consultaties betreffen hier voornamelijk afspraken in het ziekenhuis aangezien gewone doktersraadplegingen in de regel in het centrum gebeuren.

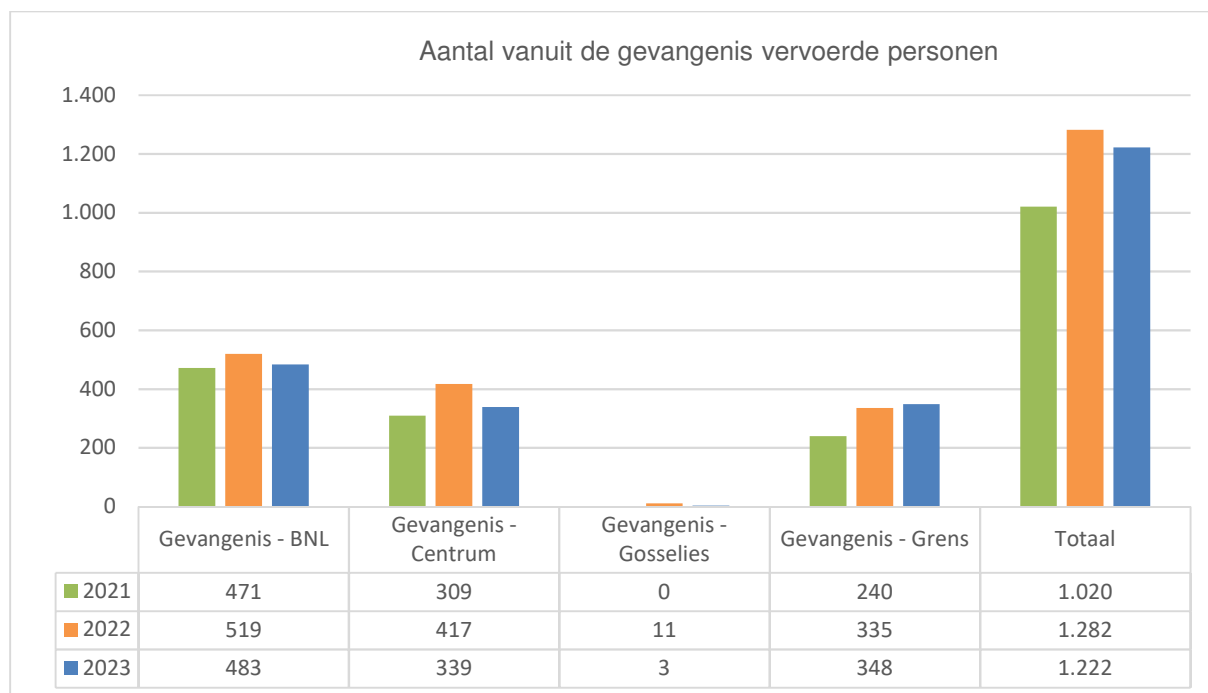

Bewoners voor wiens familie het onmogelijk is om op bezoek te komen in het gesloten centrum vanwege de afstand of van wie er landgenoten in een ander centrum zitten, kunnen een overplaatsing vragen. Een overbrenging wordt ook gedaan voor bewoners die nood hebben aan een andere omgeving.

De disciplinaire overbrenging omdat de bewoner agressief of ongepast gedrag stelt, of niet meer kan aarden in een bepaalde groep met andere bewoners, is mogelijk op vraag van de centrumdirecteur. Dit gebeurt al dan niet met een tegenwissel van een andere bewoner. Het aantal overbrengingen steeg met 38% ten aanzien van 2022.

Bewoners uit de centra die verder van de luchthaven van Zaventem (BNL) zijn gelegen (Brugge, Merksplas, Vottem) en die ingepland staan om met een vroege vlucht vanop de luchthaven van Zaventem te vertrekken, worden daags voordien al naar het centrum Caricole of 127BIS overgebracht om te overnachten, aangezien deze centra zich dichtbij de luchthaven bevinden. Het aantal overnachters nam sterk toe (53 %) omdat er vaker vroegere vluchten worden geboekt.

De DVZ zorgt ook voor het vervoer van vreemdelingen vanuit de gevangenis. De overbrengingen 'Gevangenis – Centrum' betreffen in se ook pogingen tot verwijdering maar hier wordt de ex-gedetineerde eerst overgebracht naar het centrum omdat de vreemdeling bv. 's ochtends vroeg een vlucht heeft of op een later tijdstip verwijderd zal worden. Deze cijfers zijn opgenomen in de totale cijfers van de verwijderingen uit de centra. We stellen een lichte daling vast en een lichte verschuiving van vervoer gevangenis-luchthaven naar vervoer naar de landsgrenzen.

7 De strijd tegen misbruik

De DVZ staat de gerechtelijke overheden en de politie-, veiligheids- en inlichtingendiensten bij in het kader van hun wettelijke opdrachten. Deze samenwerking maakt het mogelijk om de strijd tegen alle soorten fraude en misbruiken te versterken (de voornaamste soorten zijn de identiteitsfraude, de fraude met betrekking tot de schijnrelaties en schijnerkenning kinderen).

7.1 Samenwerking met de partners

Onderstaande gegevens hebben betrekking op het aantal informatie-aanvragen van de gerechtelijke diensten en de inlichtingendiensten. De DVZ verschaft informatie aan de partners voornamelijk over de identiteit, de verblijfstoestand en eventuele feiten van openbare orde of nationale veiligheid.

De DVZ verstrekt adviezen aan de parketten die het onderzoek over de staatloosheid voeren. Om een betere beeldvorming mogelijk te maken, worden deze cijfers afzonderlijk weergegeven.

De informatie-uitwisseling met de gerechtelijke en administratieve autoriteiten m.b.t. het 'project Europa' betreft het misbruik van een Europese nationaliteit d.m.v. valse of vervalste identiteitsdocumenten en neemt derhalve een bijzondere plaats in binnen de strijd tegen identiteitsfraude.

Voor omvangrijke of gevoelige onderzoeken hebben de partners de mogelijkheid om de dossiers bij de DVZ zelf te consulteren en ter plaatse begeleid te worden in hun zoektocht naar informatie.

De wetgever heeft voorzien in een automatische informatie-uitwisseling met het Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse (OCAD). Hierbij wordt informatie uit het vreemdelingendossier – ambtshalve of op vraag – gedeeld met OCAD wanneer deze wijzen op een mogelijke dreiging.

Aantal dossiers met vragen om inlichtingen en meldingen			
	2021	2022	2023
Gerechtelijke onderzoeken	3.370	3.054	3.520
Staatlozen	273	185	141
Consultaties van dossier bij de DVZ	151	265	379
Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD)	810	974	902
Project Europa	421	260	249
Sociale Inspectie en de Arbeidsauditoraten	1.695	2.194	2.809

7.2 Schijnhuwelijken en valse verklaringen van samenwoning

In de strijd tegen de schijnrelaties verstrekt de DVZ informatie aan de lokale besturen en de gerechtelijke autoriteiten. Het vreemdelingendossier bevat immers geregeld informatie over voorgaande of nog bestaande relaties.

Aantal dossiers waarin informatie wordt gevraagd			
In het kader van:	2021	2022	2023
Voorgenomen huwelijken	3.583	4.035	4.249
Afgesloten huwelijken	1.967	2.012	2.144
Voorgenomen samenwoningen	2.642	3.210	3.371
Afgesloten samenwoningen	65	74	73
Totaal	8.257	9.331⁸⁸	9.837⁸⁹

⁸⁸ De achterstand van 1.314 Nederlandstalige en 237 Franstalige informatie-aanvragen werd volgens een procentuele verdeelsleutel bij de rubrieken bijgeteld.

⁸⁹ De achterstand van 1.465 Nederlandstalige en 198 Franstalige informatie-aanvragen werd volgens een procentuele verdeelsleutel bij de rubrieken bijgeteld om een correct beeld te geven van de omvang van het fenomeen.

Top 5 nationaliteiten					
2021		2022 ⁹⁰		2023 ⁹¹	
Marokko	1.592	Marokko	1.573	Marokko	1.566
Turkije	404	Turkije	386	Turkije	473
Brazilië	326	Brazilië	374	Kameroen	384
Kameroen	320	Kameroen	322	Brazilië	374
Algerije	251	Algerije	311	Tunesië	322

7.3 Schijnerkenningen van kinderen (wet 19.07.2017)

De DVZ onderzoekt in de dossiers of er aanwijzingen zijn dat de erkenning frauduleus kan zijn en geeft deze informatie door aan de parketten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij veelvuldige erkenningen door eenzelfde persoon van kinderen bij diverse vrouwen.

Aantal verzoeken om hulp bij onderzoeken naar potentiële fraude			
Bij:	2021	2022	2023
Prenatale erkenning België	486	502	671
Postnatale erkenning België	993	1.031	1.162
Onderzoeken mbt vorderingen tot nietigverklaring	62	36	57
Onderzoeken naar vaststelling vaderschap, betwisting	136	140	125
Totaal	1.800	1.709	2.015 ⁹²

Top 5 nationaliteiten			
	2021	2022	2023
Kameroen	244	246	163
Marokko	217	216	131
Congo (DRC)	163	173	126
Guinee	108	131	80
Nigeria	68	60	40

7.4 Strijd tegen radicalisme

De cel Radicalisme centraliseert en harmoniseert de stroom van de informatiegegevens inzake radicalisme, extremisme of terrorisme, zowel intern als met de externe partners en neemt actief deel aan de verschillende vergaderingen die in het kader van de Strategie Extremisme en Terrorismen georganiseerd worden. De DVZ is een ondersteunende dienst van het OCAD.

Aantal dossiers			
	2021	2022	2023
Start opvolging	240	154	138
Einde opvolging	269	171	148
Totaal opgevolgde dossiers	436	501	495

⁹⁰ In de cijfers 2022 mbt de nationaliteiten werden de nog te behandelen aanvragen van 2022 niet opgenomen.

⁹¹ In de cijfers 2023 mbt de nationaliteiten werden de nog te behandelen aanvragen van 2023 niet opgenomen.

⁹² De achterstand van 228 informatie-aanvragen werd volgens een procentuele verdeelsleutel bij de rubrieken bijgeteld om een correct beeld te geven van de omvang van het fenomeen.

De start van de opvolging van een dossier kan om verschillende redenen gebeuren. Het kan gaan over een opsluiting in de gevangenis, informatie uitgaande van de veiligheids- of inlichtingendiensten of van andere partners.

De beëindiging van de opvolging van een dossier kan gebeuren op basis van genomen maatregelen, een verwijdering, een uitlevering of de indicatie door de partnerdiensten dat de persoon niet langer voorwerp uitmaakt van een opvolging inzake radicalisme.

7.5 Analyses van de irreguliere migratiestromen en -fenomenen

De DVZ investeerde verder in het ontwikkelen van landen- en thematische analyses. Speaking notes helpen om met de andere partners een eenvormige boodschap te brengen aan de autoriteiten van de landen van herkomst. De DVZ zorgt dat de analyses bij de belangrijkste partners verspreid worden. De DVZ organiseerde interne ronde tafels waarbij bijzondere migratiefenomenen werden gedetecteerd en aangepakt. Ook wordt er deelgenomen aan andere fora van de externe partners.

Aantal analyses			
	2021	2022	2023
Landenanalyses	24	28	28
Ronde tafels	3	3	4

8 Geschillen

Het bureau Geschillen behandelt alle jurisdictionele beroepen die worden ingediend tegen de individuele administratieve beslissingen genomen door de DVZ in toepassing van de wet van 15 december 1980. Het gaat hoofdzakelijk om de beroepen die worden ingediend bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en, in cassatie, bij de Raad van State. Het bureau Geschillen behandelt ook de beroepen die bij de Raadkamer en de Kamer van inbeschuldigingstelling worden ingediend tegen elke vrijheidsberovende maatregel en de beroepen die bij de burgerlijke rechtbanken worden ingediend.

Voor elk beroep moet de DVZ eerst de wettigheid van de aangevochten beslissingen verifiëren. Te dien einde analyseert hij alle argumenten die door de verzoekers naar voren worden geschoven en controleert hij hun legitimiteit. Wanneer deze middelen gegrond lijken, onderzoekt hij, in overleg met het bevoegde uitvoeringsbureau, of het opportuun is om de betwiste beslissingen in te trekken en het dossier opnieuw te onderzoeken. Wanneer er daarentegen geen enkele duidelijke onregelmatigheid wordt vastgesteld, zorgt hij voor de opvolging van de verdediging van deze beslissingen. Om dit te doen wijst hij, in de meerderheid van de gevallen, een advocaat aan die de Belgische staat bij de rechtbanken moet vertegenwoordigen. In bepaalde gevallen verdedigt hij zichzelf bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Indien een advocaat wordt aangewezen, is het bureau Geschillen zijn exclusieve gesprekspartner. In deze hoedanigheid informeert het bureau hem over het standpunt van de dienst, beantwoordt het al zijn vragen en geeft het alle relevante informatie aan hem door. Het bureau Geschillen informeert de gemeentebesturen ook over bepaalde soorten beroepen die, gewoon omdat ze ingediend worden, onmiddellijke gevolgen hebben voor het verblijf. In het kader van de verzoeken tot invrijheidstelling die bij de raadkamers van de rechtbanken van eerste aanleg worden ingediend, verifieert het bureau Geschillen de wettigheid van de vrijheidsberovende maatregelen en de beslissingen tot verwijdering van het grondgebied.

Vervolgens analyseert het bureau de door de rechtbanken genomen beslissingen. In voorkomend geval onderzoekt het bureau of het opportuun is om deze beslissingen in beroep of in cassatie te betwisten. Het bureau waakt over de correcte uitvoering van de vonnissen en arresten, door een nota met uitleg over de redenen van de beslissing en de nadere regels voor de uitvoering van de beslissing naar het bevoegde bureau te sturen. Vervolgens beantwoordt het bureau de eventuele vragen en opmerkingen.

Het bureau Geschillen behandelt ook de beroepen bij de Raad van State die tegen reglementaire akten zijn gericht, de aan het Grondwettelijk Hof gerichte beroepen en prejudiciële vragen, de prejudiciële vragen die door een Belgische rechtbank aan het HJEU worden gesteld en de beroepen bij het EHRM.

Het bureau Geschillen analyseert de jurisprudentie en verspreidt ze onder de diensten van de DVZ. Te dien einde worden alle beslissingen van de rechtbanken, die iets met de DVZ te maken hebben, ongeacht het feit of ze van nationale of internationale rechtbanken afkomstig zijn, gelezen. Ze worden geanalyseerd om de nieuwe, markante of terugkerende jurisprudentie te weerhouden. Uittreksels uit deze beslissingen worden gecompileerd in een newsletter die elke maand wordt gepubliceerd. Deze newsletter bevat ook een samenvatting van elk van deze beslissingen. Een analyse van de jurisprudentie die een impact zou kunnen hebben op de praktijk van de DVZ, de oriëntatie van de stellingen die bij de rechtbanken verdedigd worden en, in voorkomend geval, de reglementering, wordt eveneens uitgevoerd. Het bureau Geschillen geeft ook regelmatig een antwoord op vragen inzake de jurisprudentie en vragen om analyse die op specifieke punten betrekking hebben. In het kader van individuele dossiers kan er ook advies worden gevraagd aan het bureau. Om de uitvoeringsbureaus in staat te stellen om gemakkelijker toegang te hebben tot het antwoord op de terugkerende vragen die ze stellen, worden er ook syntheses opgesteld en via de interne nieuwsbrief gepubliceerd. De interne en externe partners hebben toegang tot een nieuwe databank die gecreëerd werd om de opzoekingen te vergemakkelijken en sneller uit te voeren.

8.1 Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, Raad van State en rechtbanken van de rechterlijke macht

Aantal beroepen					
Jaar	Raad voor Vreemdelingenbetwistingen	Raad van State Administratieve cassatie	Burgerlijke rechtbank	Raadkamer en Kamer van inbeschuldigingstelling	Totaal
2021	8.579	83	127	915	9.704
2022	9.793	77	272	1.016	11.158
2023	12.688	193	323 ⁹³	1.112	14.316

In 2023 werden er het hoogst aantal beroepen ingediend bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen tegen de bijlagen 26quater (4.053 beroepen tegen 2.959 in 2022), de beslissingen genomen in toepassing van artikel 9bis (1.616 beroepen tegen 1.189 in 2022) en de bijlagen 20 in het kader van de gezinshereniging (1230 beroepen tegen 1.508 in 2022).

Het aantal burgerlijke zaken blijft hoog en betreft nog steeds studentenvisa. Dit jaar komen daar de beroepen bij in het kader van de opvang waarbij de Belgische staat in gebreke wordt gesteld.

De beroepen voor de Raadkamer en de Kamer van inbeschuldigingstelling hebben in 2021 geleid tot 121 vrijlatingen, in 2022 tot 147 vrijlatingen en in 2023 tot 192 vrijlatingen.

Gevelde arresten Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (annulatiecontentieux)		
	Gevelde arresten	Annulaties van de bestreden beslissingen
2021	13.473	1.964
2022	11.147	1.909
2023	10.523	2.023

Percentage annuleringsarresten Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (annulatiecontentieux)	
2021	14,58%
2022	17,12%
2023	19,22%

De meest voorkomende annulatiearresten in 2023 werden gevelde in beroepen tegen beslissingen op basis van artikel 9 bis (375 annulatiearresten tegen 250 in 2022), verblijfsbeslissingen voor studenten (318 annulatiearresten tegen 131 in 2022) en bijlagen 20 in het kader van de gezinshereniging (305 annulatiearresten tegen 321 in 2022).

8.2 HJEU, Grondwettelijk Hof en EHRM

In 2023 werden aan het HJEU vijf prejudiciële vragen gesteld

- Een vraag door de franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel, via de dringende procedure, met betrekking tot artikel 5, §1 van de Richtlijn 2003/86/CE, die geleid heeft tot een arrest van 18 april 2023 (zaak C-1/23 PPU) ;
- Een vraag door de Raad van State met betrekking tot artikel 20.2.f) van de Richtlijn 2016/801 (zaak C-14/23) ;
- Een vraag gesteld door de franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel met betrekking tot artikel 34 van de Richtlijn 2016/801/EU (zaak C-299/23) ;

⁹³ De DVZ nam hierbovenop nog 557 beroepen inzake het niet verstrekken van opvang voor zijn rekening ter verdediging van de Belgische Staat.

- Twee vragen door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen met betrekking tot de artikelen 7, § 4, 8, §§1 en 2 en 11, § 1 van de Richtlijn 2008/115/CE (gevoegde zaken C-636/23 en C-637/23).

In 2023 werden drie préjudiciële vragen gesteld aan het Grondwettelijk Hof:

- Een vraag door de Raad van State met betrekking tot artikel 13, §1, alinea 2 van de wet van 15/12/1980 die geleid heeft tot een arrest van 15 februari 2024 (23/2024) ;
- Een vraag door de franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel met betrekking tot artikel 39/82, §§1 en 4 van de wet van 15/12/1980;
- Een vraag door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen met betrekking tot artikel 40ter, §2, alinea 1, 2° van de wet van 15/12/1980;

In 2023 werden 2 verzoekschriften ingediend bij het EHRM. Ze hebben betrekking op de schending van de artikelen 3 en 13 van het EVRM.

9 Internationale samenwerking en vertegenwoordiging

Gezien zijn missies en het feit dat een geloofwaardig en duurzaam migratiebeleid enkel kan worden vormgegeven mits internationale samenwerking, is de DVZ bijzonder actief op het internationale terrein. Dit zowel op bilateraal als op Europees en multilateraal vlak, en zowel op operationeel en technisch als op beleids(voorbereidend)- en regelgevend niveau.

9.1 Multilateraal

Het Belgische beleid en de regelgeving op vlak van asiel en migratie, maar ook het concrete werk binnen de DVZ, wordt in grote en steeds toenemende mate bepaald en beïnvloed door de internationale context, en met name door hetgeen in de Europese Unie gebeurt en wordt beslist.

Het belangrijkste voorbereidende werk inzake Europese regelgeving en beleid vindt plaats in de werkgroepen en andere gremia van de Raad van de Europese Unie. De officiële Belgische vertegenwoordiging in deze structuren wordt mee waargenomen en opgevolgd door medewerkers van de DVZ. Ze hebben als opdracht om de deelname van de DVZ namens België aan de Europese besluitvorming te verzekeren, te coördineren en voor te bereiden. Europese initiatieven worden opgevolgd vanaf het moment dat ze worden voorgesteld tot ze finaal worden goedgekeurd op ministerieel niveau.

Aantal officiële vergaderingen bij de Raad van de Europese Unie waaraan de DVZ deelnam			
	2021	2022	2023
Strategisch comité voor de immigratie, grenzen en asiel (SCIFA)	7	8	6
External Aspects of Asylum & Migration (EMWP) (ex-High level working)	11	15	9
SCIFA / HLWG gezamenlijk	0	0	0
SCIFA / COSI gezamenlijk	0	0	0
COSI / HLWG gezamenlijk	0	1	0
Asiel WG	34	13	8
Grenzen WG	12	13	10
Visa WG	10	16	11
IMEX/Verwijdering WG	6	8	6
IMEX/Toegang WG	1	6	7
IMEX / Integratie	2	1	0
MFF Home affairs WG	0	0	0
WG Artikel 50	0	0	0
WP UK	1	0	0
Raadgevers JAI migratie / grenzen / asiel / visa/ terugkeer / fondsen /	46	55	72
MOCADDEM	0	0	16
IPCR ronde tafels (COVID-19)	30	6	0
IPCR ministeriële ronde tafel (Migratie)	1	0	0
IPCR technische ronde tafel (Migratie)	1	0	0
IPCR tonde tafel Oekraïne	0	4	0
Coreper	24	31	35
Raad JAI	8	15	7
Totaal	204	200	187

Aan al deze vergaderingen gaat uiteraard heel wat voorbereidings- en coördinatie werk vooraf: binnen de DVZ, binnen het departement, met de beleidscel, met andere bevoegde departementen en binnen

de officiële coördinatiestructuren van Buitenlandse Zaken die instaan voor de Belgische standpuntbepaling in EU dossiers.

Op het niveau van de EU neemt de DVZ eveneens deel aan de vergaderingen van de Europese Commissie die technischer of operationeler zijn (de Comités) en die met name betrekking hebben op de opvolging van de omzetting en de uitvoering van de reglementering, de opvolging van de overname/samenwerkingsovereenkomsten, de toepassing van de nieuwe IT-systemen van de EU, enz. De DVZ neemt ook deel aan de vergaderingen die door de agentschappen van de EU (Frontex, EUAA, eu-LISA, enz.) georganiseerd worden.

Op het multilateraal niveau neemt de DVZ eveneens deel aan de vergaderingen die georganiseerd worden in het kader van de Benelux, de Raad van Europa, de IGC (Intergovernmental Consultations on migration, asylum and refugees), GDISC (General Directors' Immigration Services Conference) en onderhoudt het contacten met de VN-agentschappen belast met internationaal migratiebeleid zoals de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM).

2023 was een belangrijk jaar voor de DVZ omwille van de zeer intensieve voorbereidingen van het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie tijdens het eerste semester van 2024. De dienst Europese zaken is verantwoordelijk voor de coördinatie van het voorzitterschap bij de Dienst Vreemdelingenzaken en is betrokken bij de uitwerking van de inhoud van het programma en de prioriteiten van het toekomstig Belgisch voorzitterschap voor de materies die onder asiel en migratie vallen. Meerdere informele evenementen werden voorbereid, waaronder een ministeriele conferentie die wordt voorgezeten door de staatssecretaris. In het kader van het voorzitterschap werkt het bureau nauw samen met de FOD Binnenlandse Zaken alsook met de FOD Buitenlandse Zaken die voor de transversale coördinatie van het Belgisch voorzitterschap zorgt. Algemeen gezien is het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de EU een enorme uitdaging voor het volledig bureau, waarvan de attachés een groot aantal werkgroepen op het niveau van de Raad zullen moeten voorzitten.

In 2023 werd veel werk gestoken in de finale fase van de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap en gedurende de laatste maanden/weken van het jaar, werd er nauw samengewerkt met het lopende voorzitterschap. 2023 was eveneens een goed gevuld jaar op het vlak van wetgevend werk daar, gezien de Europese legislatuur op zijn einde loopt, meerdere belangrijke teksten (Asiel- en Migratiepact, Schengen grenscode, voorstellen rond legale migratie ...) zich in een finale onderhandelingsfase bevonden.

9.2 Bilateraal

In 2023 werden de laatste COVID-restricties opgeheven waar enkele landen tot dan aan vasthielden.

Er werden in 2023 de volgende missies onderomen: Bangladesh, Benin, Burundi, Georgië, Guinee, Turkije, Duitsland (2), Frankrijk, Kameroen, Kosovo, Nederland, Congo (DRC), Congo Brazzaville, Sierra Leone, Togo, Tunesië, Tsjaad, Vietnam. Er werden contacten onderhouden met de Afrikaanse Unie en met de 'Latin American consul club'. Voor deze laatste werd een infosessie georganiseerd over verschillende migratiethema's met de consuls van deze landen. Daarnaast ontving de DVZ 8 delegaties: Burundi (2), China, Ghana, Guinee, Senegal, Suriname, Sierra Leone, Vietnam.

In 2023 werden er 4 administratieve samenwerkingsakkoorden ondertekend (China, Senegal, Sierra Leone, Tsjaad). Er werd verder op Benelux-niveau onderhandeld om readmissieakkoorden af te sluiten (zonder ondertekeningen in 2023 onder Belgische lead).

Aantal bilaterale ontmoetingen met herkomstlanden			
	2021	2022	2023
De DVZ missies	11	23	19
Ontmoetingen in België met ambassades	75	73	106
Delegaties ontvangen	5	7	8
Overleg met de FOD Buitenlandse Zaken	17	43	44
Lopende onderhandelingen akkoorden	5	4 (3 getekend)	4 (4 getekend)

Begin 2023 werd door het Belgisch consulaat in Istanbul aan de alarmbel getrokken dat er mogelijk grootschalige fraude werd gepleegd via het single permit systeem om zo makkelijker verblijfsdocumenten te bekomen. Om de problematiek uit te klaren werd er besloten om in april 2023 in samenwerking met Buitenlandse Zaken (consulaire diensten) en Vlaanderen (Economische Migratie) een missie naar Istanboel te ondernemen.

Er werd met de verschillende beleidsniveau's een dialoog omtrent arbeidsmigratie opgericht aan de hand van een informele werkgroep. Deze werkgroep komt om de paar maanden samen ter bespreking van projecten van arbeidsmigratie of circulaire migratie. De Dienst Vreemdelingenzaken zette in 2023 in samenwerking met de Georgische autoriteiten en ICPMD een project van circulaire migratie op.

Daarnaast werd België ook in 2023 geconfronteerd met een hoog aantal verzoeken om internationale bescherming (VIB). Het opvangnetwerk stond dit jaar zwaar onder druk en België werd geconfronteerd met een opvangtekort. Een belangrijke factor in het aantal verzoekers is de secundaire migratie binnen Europa (voor zowel personen met reeds een beschermingsstatus als personen zonder status). Daarop ondernam de DVZ verschillende acties:

- Afghanistan: Eind 2022 tot maart 2023 liep er een campagne via Facebook en Instagram voor de Pashtou- en Darisprekenden in België, Duitsland, Oostenrijk, Bulgarije, Kroatië, Servië en Bosnië om ze te informeren over de Dublinprocedure en asielpcedure in België.
- Naast Afghanen werden ook Albanen, Moldaviërs en Georgiërs via sociale media bereikt om hen te informeren over het Belgische asielsysteem en de toepassing van Dublin.

Er werden ten slotte ook informatiecampagnes opgezet in enkele landen van herkomst om mensen te waarschuwen voor de gevaren van irreguliere migratie:

- In Guinee liep vanaf november 2023 een preventiecampagne in samenwerking met Enabel. Het doel van de campagne is om de doelgroep bewust te maken en te informeren over de risico's van gevaarlijke, irreguliere migratie en tegelijkertijd de Direction général des Guinéens à l'étranger te ondersteunen bij het bevorderen van mogelijkheden van legale migratie.
- In Nigeria ging in november 2023 ook een informatiecampagne van start ter bewustmaking van de gevaren van irreguliere migratie en de valse verhalen van de mensenhandelaars. Daarnaast tracht de gecontracteerde NGO de potentiële migranten bewust te maken van de economische alternatieven die ze ter plaatse hebben.
- Naast de vele verzoeken om internationale bescherming zijn ook andere indicatoren belangrijk. Naar aanleiding van het drama met Vietnamese onderdanen in Essex die via België reisden in 2019 en het aantreffen van grote groepen Vietnamese onderdanen in 2021, werd er in samenspraak met de Vietnamese autoriteiten beslist om gezamenlijk in te zetten op het informeren van potentiële migranten over legale migratie en te waarschuwen voor de gevaren van mensensmokkel en –handel. Dit preventieproject liep tot februari 2023 en een vervolgproject ging van start in oktober 2023. In april 2023 bezocht de staatssecretaris Vietnam in het kader van deze informatiecampagnes en om desinformatie van mensensmokkelaars te ontkrachten.

De netwerken van de verbindingssambtenaren in Duitsland, Nederland en Frankrijk blijven operationeel, wat een soepelere uitwisseling in de hand werkt en een ondersteuning biedt aan de overdrachten. Door de blijvend stijgende vraag binnen de DVZ naar informatie over individuele vreemdelingen in andere EU lidstaten, wordt het netwerk gestaag uitgebreid.

Een medewerker van de DVZ was operationeel als EU-verbindingsambtenaar in Congo (DRC). Zij speelde een grote rol in het beheersen van de migratiestromen van Congolezen via Cyprus. Ze coördineerde identificatiemissies en special flights.

De samenwerking met Frontex werd in 2023 nog verder uitgebouwd. Er werden door de DVZ in totaal voor 19 maanden 12 experten (cat.3) uitgestuurd naar Italië, Cyprus en Spanje. Eén expert werd uitgestuurd voor een lange detachering (cat. 2) in Griekenland en er werd intern een infosessie georganiseerd over tijdelijke zendingen in 2023. Er werd tenslotte ook een 'pool' van returnspecialisten gecreëerd met een 20-tal personen.

Voor sommige landen van herkomst is een terugkeer, zowel vrijwillig als gedwongen, geen evidentie. Waar mogelijk tracht de Dienst Belgische migratieliasons via hun bilaterale contacten zowel vrijwillige als gedwongen terugkeer in samenwerking met de autoriteiten van de landen van herkomst te faciliteren, bijvoorbeeld door hulp te bieden bij terugkeer naar Afghanistan, China of Somalië.

De DVZ neemt ook deel aan de Joint Reintegration Service van Frontex die re-integratiesteun mogelijk maakt voor hen die gedwongen terugkeren en voor wie een bepaalde nood bestaat. Ten slotte vonden er ook begeleidingen plaats van personen die voor, tijdens en na hun terugkeer ondersteuning nodig hadden. 11 personen werden begeleid in de luchthaven voor vertrek, 4 personen werden tot in hun land van herkomst begeleid door immigratieambtenaren – waarvan 3 special needs - 1 persoon tot in transitbestemming, en voor 42 personen werd er een re-integratieondersteuning voorzien. Daarnaast werden de interne procedures vastgelegd in een draaiboek Special Needs en vindt er een periodiek intern overleg Special Needs-team plaats, alsook overleg met externe partners van de FOD Justitie. Hierbij wordt er rekening gehouden met de verschillende re-integratiemogelijkheden zoals onder andere de toepassing van het JRS-project en IOM-re-integratiesteun. Ten slotte werd er fors geïnvesteerd in opleidingen en infosessies zowel voor interne partners alsook externe partners (LPA MPOT, FOD Justitie, Fedasil).

10 Reglementering

De **wet van 15 december 1980** betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen werd in 2023 gewijzigd door:

- 1) De wet van 2 maart 2023 betreffende de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van politie en justitie samenwerking in strafzaken, op het gebied van grenscontroles en voor de terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen (*BS 9 maart 2023*).

Deze wet geeft uitvoering aan het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van politie en justitie samenwerking in strafzaken, op het gebied van grenscontroles en voor de terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen. Dit in uitvoering van de “SIS verordeningen”: Verordening (EU) 2018/1860, Verordening (EU) 2018/1861 en Verordening (EU) 2018/1862.

Het Schengeninformatiesysteem (SIS) is een grootschalig informatiesysteem waarin de bevoegde autoriteiten gegevens kunnen invoeren en raadplegen over het recht op binnenkomst van personen en over gezochte personen, vermiste personen – onder wie kinderen – en mogelijk gestolen of vermiste voorwerpen.

De wet bepaalt het gebruik van dit systeem door de Belgische overheidsdiensten, naar aanleiding van de wijzigingen van de SIS-verordeningen en verduidelijkt ook het principe en de werkwijze voor de signalering van beslissingen tot verwijdering of terugrijving in het SIS. Er worden tevens bevoegde diensten aangewezen als Nationale SIS-instantie en SIRENE-bureau, en er worden bepalingen genomen inzake geheimhouding, logbestanden, statistieken, opleiding, verwerkingsverantwoordelijken, bewaartermijnen, sancties en rapportage.

Wat betreft de wet van 15 december 1980 verduidelijkt de wet de werkwijze en het basisprincipe dat beslissingen tot verwijdering of terugrijving voortaan gesignaleerd moeten worden in het SIS. Inreisverboden die in SIS gesignaleerd worden, worden ook opgenomen in de gegevensbank van DVZ.

- 2) De wet van 19 maart 2023 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wat betreft het inreis-uitreisstelsel (*BS 17 april 2023*).

In deze wet worden de aanpassingen doorgevoerd die noodzakelijk zijn voor de inwerkingtreding van het inreis-uitreisstelsel “EES” zoals voorzien in de Verordening (EU) 2017/2226 van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2017.

Dit systeem zal elke in- en uitreis van een derdelander in de Schengenzone registreren, met identificatie aan de hand van biometrische gegevens, en berekent automatisch voor elke reiziger de toegestane verblijfsduur.

De belangrijkste juridische implicatie van dit systeem is wellicht de digitalisering van de nationale procedure van de aankomstverklaring. Om geen discriminatie te laten ontstaan ten aanzien van EU-burgers, werd ook de adresmelding voor Unieburgers (de melding van aanwezigheid) gedigitaliseerd. Daarnaast werd ook de verlenging van kort verblijf wettelijk geregeld en de mogelijkheid van een uitzonderlijk kort verblijf na lang verblijf.

- 3) De wet van 13 september 2023 houdende diverse bepalingen inzake modernisering van de burgerlijke stand (*BS 2 oktober 2023*).

De wijziging hield in dat enkel een kennisgeving van de nietigverklaring van het huwelijk verzonden wordt aan de Dienst Vreemdelingen en niet de rechterlijke beslissing van nietigverklaring. De DABS is niet de authentieke bron voor de rechterlijke beslissing.

- 4) De wet van 23 november 2023 betreffende maatregelen van bestuurlijke politie inzake reisbeperkingen en het passagier lokalisatie formulier en houdende wijzigingen van diverse wetsbepalingen betreffende het informatieveiligheidscomité (*BS 6 december 2023*).

Artikel 14, lid 1, van de Schengengrenscodex stelt dat een onderdaan van een derde land de toegang tot het grondgebied van de lidstaten wordt geweigerd indien deze niet aan alle in artikel 6, lid 1,

vermelde toegangsvoorwaarden voldoet (en niet tot de in artikel 6, lid 5 genoemde categorieën personen behoort). Artikel 6, lid 1, punt e), van de Schengengrenscore bepaalt als toegangsvoorwaarde dat de onderdanen van derde landen niet mogen worden beschouwd als een bedreiging van de openbare orde, de binnenlandse veiligheid, de volksgezondheid of de internationale betrekkingen van één van de lidstaten (en met name niet om dezelfde redenen met het oog op weigering van toegang gesignaleerd staan in de nationale databanken van de lidstaten). Zowel de openbare orde, de binnenlandse veiligheid als de internationale betrekkingen zijn reeds als motief voor binnenkomstweigering opgenomen in artikel 3, lid 1, 6° en 7°, van de wet van 15 december 1980. Deze wet voegt nu in artikel 3, eerste lid, 7°, van de wet van 15 december 1980 “volksgezondheid” toe als motief zodat de terminologie van artikel 3 volledig in overeenstemming is met de terminologie van de Schengengrenscore.

Het **koninklijk besluit van 8 oktober 1981** betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen werd in 2023 gewijzigd, door:

1) Het koninklijk besluit van 27 oktober 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en het koninklijk besluit van 10 december 1996 betreffende de verschillende identiteitsdocumenten voor kinderen onder de twaalf jaar, voor wat betreft de verblijfsdocumenten en verblijfstitels afgegeven aan vreemdelingen onder de twaalf jaar (*BS* 7 december 2023, ed. 2).

Dit besluit strekt ertoe de verblijfstitels en verblijfsdocumenten afgegeven aan vreemdelingen onder de twaalf jaar die legaal in België verblijven, te moderniseren.

2) Het koninklijk besluit van 12 december 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, wat betreft de burgers van de Unie die het grondgebied binnenkomen om er werk te zoeken en wat betreft de vernieuwing van de verblijfsdocumenten, de indiening van de aanvraag voor een verklaring van inschrijving en de aanvraag duurzaam verblijf (*BS* 28 december 2023, maar inwerkingtreding dient te worden bepaald).

Dit koninklijk besluit heeft enerzijds tot doel de Belgische regelgeving met betrekking tot de burgers van de Unie die het grondgebied zijn binnenkomen om er werk te zoeken in overeenstemming te brengen met de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, in het bijzonder met het arrest nr. C-710/19 - G.M.A. tegen de Belgische Staat van 17 december 2020. Anderzijds worden in bepaalde procedures een aantal wijzigingen doorgevoerd die een vlottere behandeling en een betere samenwerking tussen de gemeentelijke administraties en de Dienst Vreemdelingenzaken tot doel hebben.

11 Corporate Management

11.1 Archief

Deze dienst zorgt voor de verdeling en de verzending van de interne en externe post. De papieren documenten worden met het oog op hun digitalisering voor het elektronisch dossier voorbereid. Het Archief bewaart de papieren dossiers van de vreemdelingen en geeft die voor behandeling aan de uitvoeringsbureaus door. In 2021 bedroeg het aantal behandelde stukken 244.611, in 2022 waren dat er 265.515 en in 2023 279.463.

De Dienst Archief drukt ook de dossiers af die voor de beroepsinstanties zijn bestemd. In 2021 werden 24.675 kopien afgedrukt, 23.714 in 2022 en 38.801 in 2023.

Overeenkomstig de wet van 11 april 1994 stuurt de Cel openbaarheid van bestuur het dossier van een vreemdeling (of een deel van dit dossier) op verzoek van een advocaat of een privépersoon via de elektronische weg door. In bepaalde gevallen is het mogelijk om een papieren versie van een dossier of een deel van dit dossier te ontvangen. In 2021 werden 13.376 verzoeken behandeld, 13.927 in 2022 en 16.244 in 2023.

11.2 Register

Het Register registreert de (elektronische en gedigitaliseerde) documenten die naar de DVZ worden gestuurd in het (de) betreffende dossier(s), om ze toegankelijk te maken voor de interne en externe gebruikers.

Het Register voert de opzoeking uit naar personen die ingeschreven staan in de databank en kent een dossiernummer toe aan personen die nog niet zijn geregistreerd of die zijn opgenomen in collectieve dossiers.

Het Register is ook verantwoordelijk voor het beheer van de identiteiten en de correcte en volledige verwerking van (papieren en elektronische) dossiers, om de goede werking van de uitvoeringsbureaus te verzekeren.

Voor de behandelde deeltaken, het beheer van de aliasen en de registratie van de documenten samen zien de cijfers er als volgt uit: 450.200 in 2021, 562.700 in 2022 en 536.224 in 2023.

11.3 Ontwikkeling Databanken

In juni 2021 werd een dienst opgericht voor de coördinatie en opvolging van de ontwikkeling van de nieuwe EU-databanken: “SIS-terugkeer” (het signaleren van bevelen om het grondgebied te verlaten van niet EU-onderdanen in SIS), “European Travel Information and Authorisation System ETIAS” (het beslissen over aanvragen reisautorisaties voor niet-visumplichtige personen) en het “Entry and Exit System EES” (de aansluiting van de DVZ op het EES dat grensoverschrijdingen aan de buitengrenzen zal registreren) en van de eMigrationmodule rond terugkeer volgens het Frontex Model Recamas (Return Case Management System). In 2023 is ook gestart met een interdepartementale projectaanpak rond Interoperabiliteit, geleid door de DVZ.

SIS-Terugkeer

De ontwikkeling van de modules voor een efficiënter beheer van de signaleringen (SIS-consultatie van de seiningen (alert consultation), SIS-uitwisseling van de informatieaanvraag- en wijzigingsformulieren (DEBS) en SIS-beheer van de signaleringen (manage alert)) heeft langer geduurd dan verwacht. Ze zullen klaar zijn in 2024.

Op dit ogenblik gebeurt het invoeren van de seiningen van de BGV's en de inreisverboden in het nationaal SIS nog manueel. Een nieuwe functie in de databank van de DVZ maakt het wel mogelijk om snel de uit te voeren seiningen terug te vinden. De gegevens die nodig zijn voor de seining zijn vooraf ingevuld. Ze dienen enkel nog gecontroleerd en eventueel verbeterd te worden

ETIAS

In 2023 bleef de DVZ deelnemen aan vergaderingen over het ETIAS-ontwerp van wet, over de verdeling van hits tussen de verschillende entiteiten en over het communicatieplan. Er ging veel aandacht naar aspecten van interoperabiliteit tussen de Belgische partners.

Daarnaast zijn volgende stappen gezet :

- Deelname aan de briefing van de luchtvervoerders over hun verplichtingen.
- Deelname aan de BENELUX Smart Borders Expert Meeting van 06.10.2023 en 22.11.2023.
- Het Crisiscentrum heeft mock-ups van de ETIAS-applicatie gepresenteerd, evenals voorstellen van andere lidstaten tot communicatie tussen de lidstaten.
- Overleg met Crisiscentrum over de ETIAS-screeningsregels (art.33 van de ETIAS-verordening).

EES

De datum voor het in werking treden van het EES is op EU niveau voorzien op 6 oktober 2024. De uitrol van het EES binnen de DVZ werd in 2023 verder voorbereid:

- Op 19 maart 2023 werd de wet van 15.12.1980 gewijzigd om voorbereid te zijn op het EES (B.S.17.04.2023).
- Uitbouw van de EES-module binnen de Smart Borders applicatie (IT-programmatie, afstemming met eindgebruiker, ...). De achterliggende processen in de Smart Borders Module werden in 2023 technisch voorbereid en overlopen met de eindgebruikers van de diensten Grenscontrole en Kort Verblijf.
- Voorbereiden van de opleiding en instructies voor de DVZ-personeelsleden.
- Er ging in 2023 veel aandacht naar aspecten van interoperabiliteit tussen het EES en de andere Europese databanken.
- Opvolging van de adviezen van de DPO inzake recht op informatie voor de vreemdeling.
- Overleg met Federale Politie: instructie voor grenscontroleurs, overlopen van de voorstellen van Frontex voor een briefingtool voor grenscontroleurs, de procedure voor rechtshandavingsdoeleinden.
- Er zijn consultaties gelanceerd bij het Smart Bordersteam van de EU, o.a. over de specifieke processen waarbij de DVZ zelf personen zal registreren in het EES en het door het centraal systeem getoonde resultaat qua einddatum toegestaan verblijf.
- Voorzien van de hard- en software voor verificatie en registratie van biometrische gegevens bij de DVZ: de gunningsprocedure werd doorlopen en een eerste testkiosk werd geleverd. In 2024 volgt de verdere levering.

Interoperabiliteit

In 2023 werden de eerste stappen gezet naar interoperabiliteit tussen de EU-databanken op Belgisch niveau. Onder de interoperabiliteitswetgevingen Verordening (EU) 2019/817 en 2019/818 wordt een nieuwe functie voorzien die instaat voor het verifiëren van de identiteiten over de EU-databanken heen zodat op lange termijn een koppeling kan gemaakt worden tussen alle identiteiten in alle databanken. Vanaf mei 2023 werden voorbereidende gesprekken georganiseerd met de verschillende Belgische organisaties die bij de interoperabiliteit zijn betrokken, zijnde: AD DIO, FOD Justitie, FOD Binnenlandse Zaken, FOD Buitenlandse Zaken, de Geïntegreerde Politie, het Crisiscentrum en de DVZ. In samenwerking met deze organisaties werd een projectgroep opgericht die als doel heeft de interoperabiliteit op nationaal niveau uit te rollen. Vanaf augustus kwam de projectgroep maandelijks samen om de vordering binnen de organisaties op te volgen.

Recamas

In 2021 werd een marktverkenning naar detentieapplicaties georganiseerd omdat het huidige beheersinstrument van de gesloten centra niet meer beantwoordt aan de noden en onbruikbaar dreigt te worden. Er werd van de gelegenheid gebruikgemaakt om ook de FITT-woonunits op te nemen in het traject. Er werd een overheidsopdracht uitgeschreven die ondertussen gegund werd en begin februari 2024 start het ontwikkelingstraject.

De analyse van de activiteiten binnen de terugkeerketen werd in detail uitgewerkt en voltooid. Er werd tegelijkertijd gezocht naar procesoptimalisatie en efficiëntieverhoging.

Op basis van die opgebouwde kennis werden suggesties tot verbetering van het Model RECAMAS gedeeld met Frontex.

11.4 eMigration

In de loop van 2023 werd in eerste plaats werk gemaakt van het opzetten van een volledig nieuwe infrastructuur voor de nieuwe eMigration-omgeving. Deze zal voortaan voor een belangrijk deel in de cloud worden uitgerold om maximaal schaalvoordeel te halen. De basisinfrastructuur is operationeel, waardoor onderdelen nu stelselmatig naar productie kunnen worden gebracht. In dit kader wordt ook samengewerkt met de Federal Task Force Cloud die voor de federale overheid een globale aanpak uitwerkt inzake gebruik van de cloud.

Daarnaast werd verder ingezet op de verdere professionalisering van het programmabeheer. Op basis van de aanbevelingen in de audit door Capgemini werd een nieuw proces rond roadmapping ingevoerd, waarbij wordt vertrokken van de operationele meerwaarde. Deze oefening wordt verdergezet in de periode 24-25. Daarbij wordt ook volop ingezet op iteratief werken in plaats van de meer traditionele aanpak, die moeilijk houdbaar is in een complexere aanpak zoals eMigration.

Op korte termijn zullen de volgende eMigration onderdelen in productie gaan:

- De digitale behandeling van de aanvragen Single Permit door de werkgevers via het platform “Working in Belgium” bewijst nu al een tijdje zijn meerwaarde op het terrein. In de loop van 2023 werd verder gewerkt aan de realisatie van alle requirements fase 3 binnen het platform Uniek loket “Working in Belgium”. In 2024 zal voor de medewerkers van de DVZ een nieuwe back-office applicatie ter beschikking zijn, die het proces voor hen volledig digitaliseert. In de loop van 2023 werden hiertoe de nodige business- en functionele analyses uitgewerkt en een oplossingsarchitectuur voorzien.
- De analyses voor de databank garanten werd eind 2023 finaal opgeleverd. De ontwikkeling zal in 2024 gebeuren. Hiervoor moest eerst de cloud-infrastructuur op punt staan.
- In het najaar van 2023 werd binnen het Smart Borders programma de SIS-applicatie naar de nieuwe omgeving overgebracht, zodat ze in april 2024 in werking kon treden. Daarnaast zal voor het SIS in 2024 voorzien worden in automatische seiningen van de BGV en Inreisverboden.
- De technische analyses zijn zo goed als afgerond voor de ontwikkeling van de nieuwe interne kruispuntbank vreemdelingenidentiteit. Deze zal instaan voor het aanbieden van een authentieke bronidentiteit van vreemdelingen met een unieke referentie die gebruikt zal worden binnen de keten asiel en migratie.
- In september 2023 werd gestart met het uitwerken van een module die toelaat om een volledige digitale versie van het elektronische vreemdelingendossier ter beschikking te stellen van de ketenpartners en Justitie. Hierdoor zal de uitwisseling van informatie bijna geheel digitaal kunnen verlopen.
- Voor de eMigration programma’s voor Internationale bescherming, Toegang en verblijf en Terugkeer werden de productteams samengesteld om tegen eind ‘25 de volledige overstap te kunnen maken.
- In 2023 werd de basis gelegd voor een coherent data-gouvernance beleid voor de keten asiel en migratie. In de loop van 2023 werd ook actief aangehaakt bij de werkzaamheden van het CDO-netwerk dat wordt georganiseerd door FOD BOSA en het FEDAX netwerk dat zich richt op de specifieke doelgroep van data-stewards binnen de federale overheid.

11.5 Vervoer

Naast bewonersvervoer voert de transportdienst van de DVZ ook opdrachten uit om de administratie te ondersteunen. Dagelijks worden meerdere postrondes gereden tussen de verschillende instanties waar de DVZ mee samenwerkt. Dit zijn onder andere Buitenlandse zaken, luchthavens, CGVS, Veiligheid van de Staat, advocaten, RVV, Raadkamers ... De chauffeurs halen ook de doorlaatbewijzen op bij de ambassades.

11.6 Infodesk

Deze dienst is het eerste contactpunt voor personen die vragen hebben over de vreemdelingenreglementering of hun specifiek dossier. Hij fungeert ook als tussenpersoon tussen de klant enerzijds en de uitvoeringsbureaus van de DVZ anderzijds. Deze vragen worden telefonisch of per mail behandeld.

In 2021 werden per maand tussen 2.500 en 3.750 oproepen ontvangen. In 2022 waren dat er gemiddeld 2.388 per maand. In 2023 is dit gemiddelde gestegen naar 4.253 oproepen. De wachttijd fluctueert voortdurend, aangezien het aantal verzoeken, in functie van de periodes (bv. studentenvisa), de nieuwe politieke beslissingen, de internationale situatie ... gedurende een korte periode sterk stijgt. Een oproep duurt gemiddeld 2,5 à 4 minuten.

Door de jaren heen stellen we vast dat de klanten verkiezen om hun vraag per mail te stellen. Gemiddeld ontvangt de infodesk 600 mails per dag. Behalve op het ogenblik van een massale toestroom van mails in tijden van crisis, is het doel om te antwoorden binnen een termijn van 2 tot 4 dagen.

Aangezien de toegankelijkheid rechtstreeks deel uitmaakt van de kwaliteitsdoelstellingen voor de gebruikers van de dienst, wordt hier steeds meer aandacht aan besteed.

Het is belangrijk dat we zo goed mogelijk beantwoorden aan de behoeften van onze klanten en hierbij een hoge tevredenheid behalen over de verstrekte dienst. Daarom werden eind 2022 bijkomende middelen voor de ontwikkeling van de website van de DVZ toegekend. Het doel is een platform te bieden dat het mogelijk maakt om contact op te nemen en tegelijkertijd een cultuur van nabijheid en goede dienstverlening te ontwikkelen. Parallel daarmee zal een ander deel van het project uit de professionalisering van de dienst Infodesk bestaan. Het bestaande systeem werd grondig geanalyseerd door externe consultants met het oog op het vastleggen van een strategische visie om de toegankelijkheid van de DVZ te optimaliseren.

De website zal als geprivilegeerd contactpunt beschouwd worden. Na identificatie van de klant, zal met een watervalstelsel gewerkt worden zodat het telefonische contact de laatste optie is. Eind 2023 werd een projectleider aangesteld om de nodige middelen en technische en organisatorische aanpassingen te bepalen voor de realisatie. De werken voor de hertekening van de website, een chatbot project en een e-formulier zijn reeds lopende.

11.7 P&O

Op vlak van human resources werd de politieke wil verdergezet om de efficiëntie van de procedures te verhogen en om een proactief terugkeerbeleid te voeren. Hiervoor is een aanzienlijke versterking nodig van het personeelsaantal om enerzijds de bezetting van de gesloten centra te kunnen optimaliseren en anderzijds de centrale diensten te versterken. De arbeidsmarkt is ingewikkeld geworden voor het merendeel van de door de DVZ gezochte profielen, in het bijzonder voor de gesloten centra op vlak van de veiligheids-, sociale en verzorgende functies.

Hiervoor werd sterk ingezet op recrutingscampagnes via de publicatie van vacatures, selectiedagen en deelname aan verschillende jobbeurzen.

Concreet betekent dit dat:

- 475 selectiedagen werden georganiseerd;
- 1.188 kandidaten hebben zich ingeschreven op de georganiseerde proeven;
- 424 laureaten werden ingeschreven in de wervingsreserve;
- 172 personen werden in dienst genomen en de rekruteringen worden verdergezet.

Evolutie personeelsbestand in VTE:			
Jaar	Totaal	Gesloten centra	Centrale diensten
2021	1.845,7	882,9	962,8
2022	1.982,3	887,4	1.094,9
2023	2.132,5	906,15	1.226,35